



POLITIET

Offentlig versjon



Politiets årsrapport **2021**

Utgitt mars 2022

Innhold

1. Leders beretning	4
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
Politi- og lensmannsetaten	7
Politiets organisering og ledelse	8
Utvalgte hovedtall	10
3. Årets aktiviteter og resultater	13
Mål 1 – Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas.....	13
Mål 2 – Redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging	20
Mål 3 – Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet.....	25
Mål 4 – Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold	30
Mål 5 – Tilgjengelige tjenester med god service	32
Ressursbruk 2021	37
Øvrig rapportering.....	41
4. Styring og kontroll i virksomheten	46
Internkontroll og risikostyring	46
Systematisk arbeid med forbedring og effektivisering	48
Revisjonsmerknader	49
Arbeidsmiljø, sykefravær og ledelse	51
5. Vurdering av fremtidsutsikter	57
Kriminalitetsutfordringer	57
Beredskap- og sikkerhetsutfordringer	57
Brukerne i sentrum	58
Politiets kompetansebehov	58
Økonomisk fremtidsbilde	59
6. Årsregnskapet 2021	61
Ledelsens kommentar til årsregnskapet 2021	61
Vurderinger av vesentlige forhold	61
Prinsippnote til årsregnskapet 2021	63
Bevilgningsrapporteringen	63
Artskontorapporteringen	64
Virksomhetsregnskapet 2021.....	65
Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2021	67
Oppstilling av artskontorapportering 31.12.2021	72



1. Leders beretning

Vi har lagt bak oss nok et krevende og annerledes år – for verden, for Norge og for norsk politi. Pandemien har påvirket oss også i 2021, der hverdagen vår har vært preget av unntakstilstand, sykdom og begrensninger i nærmere to år. Følgene med Indre Schengen grensekontroll og håndheving av smittevern traff oss med tyngde i 2020 og vedvarte også i hele 2021. For mannskapene har det vært et oppdrag med stadig skiftende regelverk, kort planleggingshorisont, til tider lange køer og frustrerte reisende – et oppdrag de likevel har utført med høy grad av profesjonalitet.

På tampen av 2021 fikk vi presentert en omverdensanalyse i regi av Forsvarets forskningsinstitutt – en av flere rapporter som vil utgjøre kunnskapsgrunnlaget for Justis- og beredskapsdepartementets langtidsplan for politiet, påtalemyndigheten og PST. Omverdensanalysen peker blant annet på et sikkerhetspolitisk bilde i verden som er spent og uforutsigbart, en teknologisk utvikling som medfører ufattelige muligheter, men også betydelige sårbarheter, et klima som endrer seg i negativ retning parallelt med at antallet mennesker som lever i ekstrem fattigdom aldri har vært så høyt som nå. Direkte eller indirekte vil dette få betydning for politiets oppdragsløsning. Politidirektoratet startet derfor en prosess med revidering av politiets virksomhetsstrategi høsten 2021, og prosessen er planlagt ferdigstilt første halvår 2022. Fra vi startet arbeidet, har vi involvert ulike ledernivåer i arbeidet, samt sentrale tillitsvalgte og hovedverneombud. Et så viktig arbeid nødvendiggjør en tett og forpliktende prosess.

Her hjemme har politiets trusselvurdering for 2021 beskrevet trusler og hatretorikk mot samfunnsdebattanter og lokalpolitikere som er egnet til å undergrave demokratiet. Et stadig mer polarisert og hatefullt ordskifte finner sted både på digitale flater, men også under politiske demonstrasjoner. I året som har gått har politiet håndtert vanskelige situasjoner blant annet i forbindelse med SIAN-demonstrasjonene. Takket være god etterretning, solid forebyggende arbeid og dyktige operative mannskaper har vi klart å verne om demonstrasjons- og ytringsfriheten. Det bygger tillit.

I året som har gått har vi erfart flere svært skarpe og polititaktisk krevende hendelser. Alle kan ikke nevnes her, men enkelte står igjen som særlig utfordrende og vanskelige. Drapene i Kongsberg har vært svært dramatisk for lokalsamfunnet, de fornærmede og de etterlatte. For mannskapene som var involvert, må oppdraget ha vært svært vanskelig og uoversiktlig. Hendelsesforløpet blir nå evaluert – og vi skal lære av funnene evalueringsutvalget gjør. Læringsperspektivet er det overordnede, en slik evaluering gjøres ikke for å finne "syndebukker". Tilsvarende gjorde hendelsen på Bislett et dypt inntrykk på innbyggerne i Oslo. Måten de involverte mannskaper løste oppdraget på, fremstår resolutt og handlekraftig. Selv om politiets maktbruk fikk et dødelig utfall, forhindret man antakelig samtidig at uskyldige liv gikk tapt. Dessverre er nok ikke dette siste gang politiet må regne med dramatiske møter med psykisk syke, voldspotente mennesker. Jeg ønsker derfor den påbegynte utredningen om politiets maktmidler velkommen. I tillegg blir arbeidet som er startet med vurdering av lovverket knyttet til bruk av tvang overfor alvorlige psykisk syke personer viktig for politiets oppdragsløsning.

I politiets innbyggerundersøkelse for 2021 svarer 80 prosent av de spurte at de har ganske eller svært høy tillit til politiet. 93 prosent føler seg trygge i sitt nærområde. Jeg er svært glad for at politiet opprettholder den høye tilliten i befolkningen. Høy tillit kommer ikke av seg selv men gjenspeiler våre møter med befolkningen enten de skjer fysisk eller digitalt. Resultatene som presenteres i årsrapporten for 2021, viser at straffesaksavviklingen utvikler seg positivt. Dette bygger tillit. Likevel; skal vi evne å opprettholde den høye tilliten, må vi vise at vi tilpasser

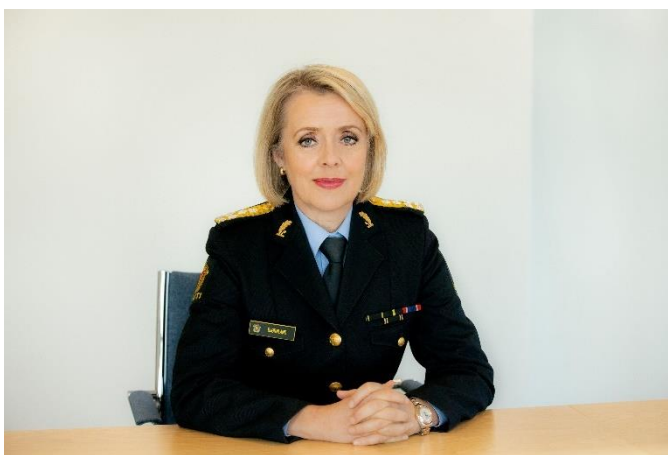
oss endringer i omverdenen. Innbyggerundersøkelsen viser ikke overraskende, at publikum føler seg mindre trygge i det digitale domene, og har også mindre tillit til vår oppgaveløsning på dette området. Mens 93 prosent av innbyggerne føler seg ganske eller meget trygge i sitt nærområde, svarer 71 prosent at de føler seg meget eller ganske trygge når de bruker digitale tjenester. Samtidig opplever vi at kriminalitet begått ved hjelp av digitale og/eller teknologiske virkemidler fortsetter å utfordre oss. Vår evne til å ta i bruk ny teknologi samtidig som rettssikkerheten ivaretas, blir derfor et av de viktigste strategiske grepene vi kan ta fremover. Dette blir krevende arbeid, men med den endringsviljen jeg erfarer i etaten, har jeg tro på at vi vil lykkes.

Oslo, 15.03.2022



Marie Benedicte Bjørnland

politidirektør





2. Introduksjon til virksomheten

Politi- og lensmannsetaten

Politi- og lensmannsetaten er en virksomhet underlagt Justis- og beredskaps-departementet.

Politiets samfunnsoppdrag er forankret i politiloven:

Politiloven § 1, annet ledd:

«Politiet skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig.»

Etaten utgjør et sentralt ledd i samfunnets samlede innsats for å skape trygghet for den enkelte og sikre fellesskapets interesser. Med døgkontinuerlig tjeneste, beredskapsressurser, mobilitet og desentralisert lokalisering er politiet et av fellesskapets viktigste redskaper i arbeidet for et trygt samfunn. Politiet har også ansvaret for flere forvaltningsoppgaver og sivil rettspleie.

Politiet har et omfattende samarbeid med andre statlige myndigheter, fylker, kommuner og private organisasjoner. Politiet deltar aktivt i ulike tverretatlige innsatsgrupper, og har et omfattende bilateralt og multilateralt samarbeid med andre lands politimyndigheter.

Politiet jobber mot fem virksomhetsspesifikke mål, med tilhørende styringsparametere. Målene skal bygge opp under samfunnsoppdraget og er førende for direktoratets prioriteringer. De virksomhetsspesifikke målene er¹:

1. Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas
2. Redusert kriminalitet gjennom effektiv forebygging
3. Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet
4. Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold
5. Tilgjengelige tjenester med god service

Samfunnet endrer seg, og politiet er i stadig utvikling for å møte kriminalitetsutviklingen. For å forstå hvordan politiet må videreutvikles for å svare på borgernes og medarbeidernes forventninger, må vi ha et tydelig bilde av hva som vil kreves av oss i framtiden. Politiets strategi *Politiet mot 2025* trekker opp et fremtidsbilde med fire strategiske tema:

¹ I tildelingsbrevet for 2022 er målene endret til:

1. Samfunnets trygghet og sikkerhet er ivaretatt
2. Kriminaliteten er lav
3. Straffesaksbehandlingen er effektiv og rettssikker
4. Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold
5. Politiet er tilgjengelig og har god service og effektive tjenester



Figur 1: Politiet mot 2025 - Fire strategiske tema

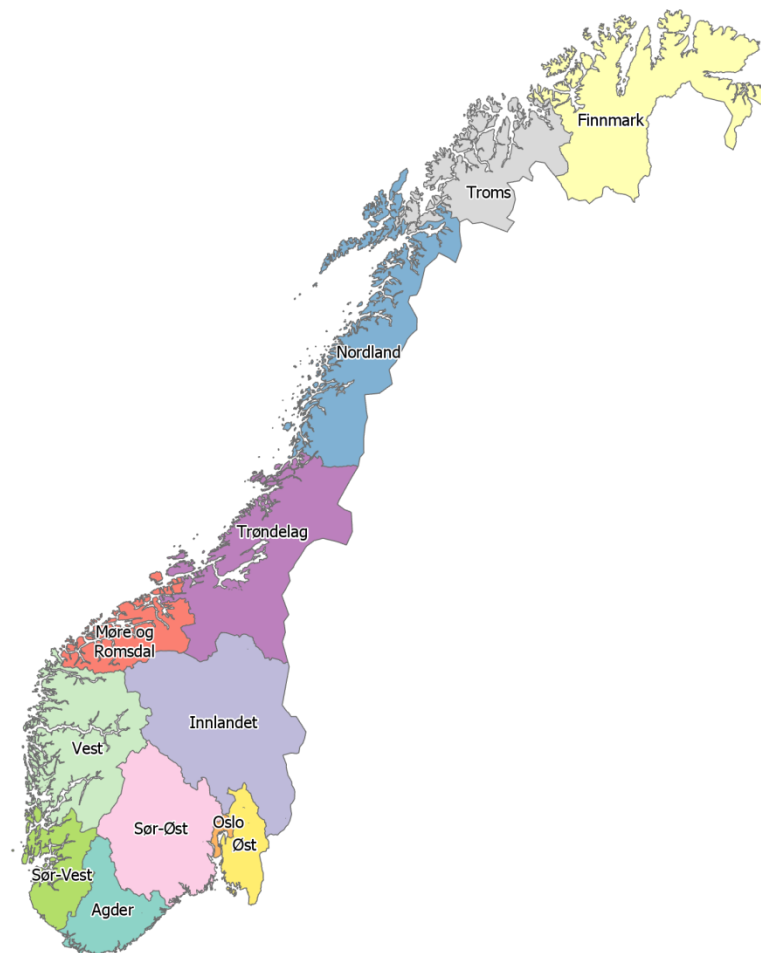
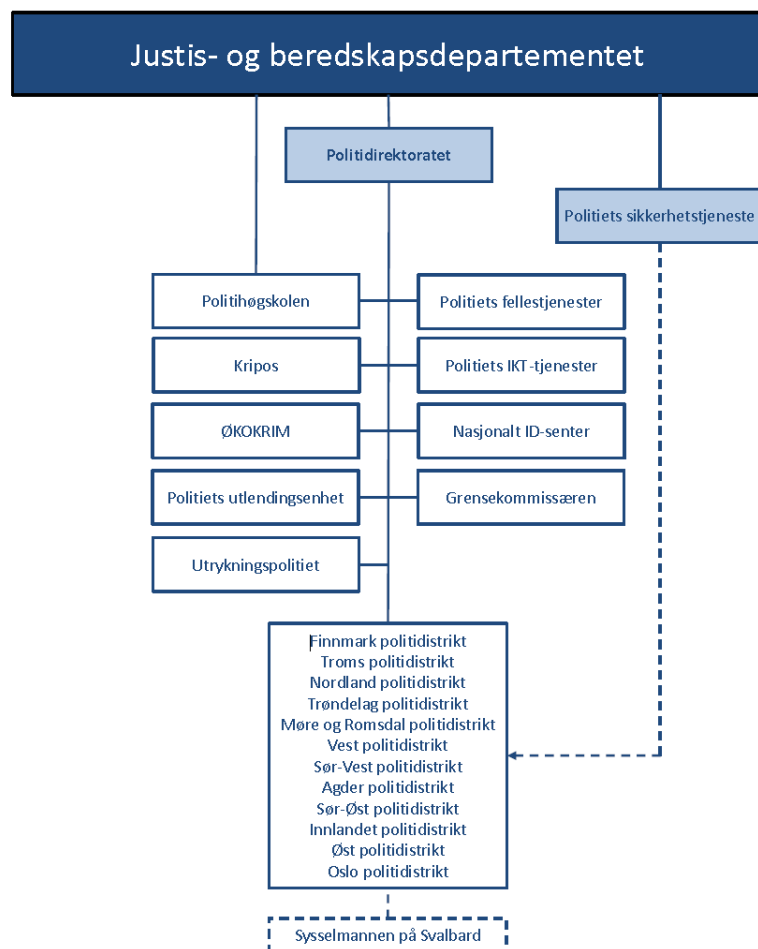
De fire strategiske temaene er brutt ned i tidsbegrensede strategiske mål. Strategien er en endringsstrategi med formål om å utvikle politiet for bedre å kunne løse samfunnsoppdraget i et samfunn i endring.

Politiets organisering og ledelse

Politidirektoratet er et forvaltningsorgan med ansvar for faglig ledelse, styring, oppfølging og utvikling av politidistriktene og særorganene i politiet. Underlagt Politidirektoratet er politi- og lensmannsetaten inndelt i tolv politidistrikt, fem særorgan og fire andre enheter med nasjonale oppgaver. I tillegg er Svalbard et eget politidistrikt, hvor Sysselmannen kler rollen som politimester.

Politidistriktene har en ensartet organisering basert på størrelse (lite/stort). Oslo politidistrikt har, som landet største politidistrikt, egen organisering og en egen enhet med nasjonalt bistandsansvar med utpekte ressurser. Politidistriktene er inndelt i funksjonelle- og geografiske driftsenheter. De geografiske driftsenhetene er inndelt i ett eller flere politistasjonsdistrikter (tjenesteenheter). Politi- og lensmannsetaten har totalt 108 tjenesteenheter og 225 tjenestesteder. Politidistriktene ledes av en politimester som også er leder av påtalemyndigheten i eget distrikt. Politimesterne er i tillegg gitt myndighet til å lede de respektive lokale redningssentralene. Samme myndighet har Sysselmannen på Svalbard for sitt ansvarsområde. Politimesteren i Nordland og i Sør-Vest politidistrikt er utover dette gitt myndighet til å lede Hovedredningssentralene i henholdsvis Nord-Norge og Sør-Norge.

Påtalemyndighetens laveste nivå er en integrert del av politiet og står under faglig ledelse av Den høyere påtalemyndighet (riksadvokatembetet og statsadvokatembetene). Påtalemyndigheten i politiet har ansvar for etterforskningen, vurderer bruk av tvangsmidler og avgjør spørsmål om påtale i straffesakene. Den integrerte påtalemyndigheten innebærer at politidistriktene er underlagt to styringslinjer; riksadvokat og statsadvokat i faglige spørsmål som gjelder straffesaksbehandlingen, og Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet for den øvrige virksomheten.



Figur 2: Organisasjonskart og geografisk distriktsinndeling

Utvalgte hovedtall

Tabell 1: Utvalgte hovedtall²	2019	2020	2021
Ansatte i politiet			
Totalt antall lønnede årsverk per 31.12	16 971	17 810	18 092
• Politiutdannede ³	10 113	10 966	11 118
• Jurister ⁴	908	910	957
• Sivile	5 950	5 934	6 017
Politiets innbyggerundersøkelse			
Følt trygghet der de bor eller ferdes	93,6 %	94 %	93,2 %
Ganske eller svært stor tillit til politiet	79 %	82 %	80 %
Respons på operative hendelser			
Antall nødanrop	734 709	753 939	749 722
Nødanrop besvart innen 20 sekunder	97,8 %	98,1 %	98,4 %
Antall hasteoppdrag	21 114	18 853	16 656
Straffesaksbehandling			
Antall anmeldte saker	310 821	301 287	279 512
Antall påtaleavgjorte saker	316 377	315 471	286 751
Den sivile rettspleien på grunnplanet			
Totalt antall saker	644 492	608 696	536 414
Forliksklager	92 345	72 988	60 649
Gjeldsordning	5 248	5 314	5 531
Andre forvaltningsoppgaver			
Antall utstedte pass	736 714	304 522	510 479
Antall utstedte nasjonale ID-kort ⁵	-	17 997	298 505
Antall behandlede politiattester ⁶	406 757	445 754	502 066
Antall våpensøknader	59 930	60 249	69 552
Antall tvangsmessige uttransporteringer	4 157	8 854 ⁷	18 791 ⁸
Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet			
Samlet tildeling ⁹	19 879	20 651	22 579
Utnyttelsesgrad ¹⁰	99,7 %	96,5 %	94,9 %
Driftsutgifter ¹¹	18 729	18 976	20 026
Lønnsandel av driftsutgifter ¹²	75,8 %	76,2 %	76,9 %
Lønnsutgifter per utførte årsverk ¹³	861 064	868 368	891 080

² Viser til www.politi.no for en mer utfyllende oversikt over andre nøkkeltall.

³ Eksklusive politiårsverk ved PST (sentrale enhet).

⁴ Inklusive påtalejurister

⁵ Nasjonalt ID-kort ble lansert 30. november 2020.

⁶ Viser ikke kun politiattester, men også avslag, doble/triple søknader, fornyet vandelskontroll etc.

⁷ Av disse er 6 845 bortvisninger knyttet til innreiserestriksjonene som følge av pandemien.

⁸ Av disse er 17 013 bortvisninger knyttet til innreiserestriksjonene som følge av pandemien.

⁹ Samlede tildelinger under kap. 400, kap. 440, kap. 442. kap. 448 (tall i mill. kroner)

¹⁰ Benyttede midler som andel av tilgjengelige midler post 01-29, jf. DFØs veileder for beregning av nøkkeltall til årsrapporten.

¹¹ Sum utbetalinger til drift, jf. artskontorrapporteringen (tall i mill. kroner).

¹² Lønnsandel av driftsutgifter, jf. artskontorrapporteringen

¹³ For 2019 ble det benyttet lønnede årsverk unntatt foreldrepermisjoner. Fra 2020 er denne endret til antall utførte årsverk jfr. Kommunal- og moderniseringsdepartementets skriv av 27.11.2019 PM-2019-13.

Nedenfor følger en oversikt over regnskapsmessige nøkkeltall som beskriver ressursbruken i politiet *under kap. 440, post 01 Driftsutgifter*, jf. oppsett i vedlegg 5 i tildelingsbrevet for 2021 (tall i mill. kroner)¹⁴.

	2019	Andel av drifts- utgifter (2019)	2020	Andel av drifts- utgifter (2020)	2021	Andel av drifts- utgifter (2021)
Personellutgifter	13 792	74,3 %	14 025	76,3 %	14 943	76,1 %
Herav lønnsutgifter (inkl. overtid)	11 195	60,3 %	11 495	62,6 %	12 304	62,6 %
Herav overtidsgiffter	510	2,7 %	448	2,4 %	545	2,8 %
Eiendom, bygg og anlegg (EBA)- utgifter	1 625	8,7 %	1 619	8,8 %	1 722	8,8 %
Herav husleieutgifter	1 312	7,1 %	1 343	7,3 %	1 345	6,8 %
Materiellutgifter	2 055	11,1 %	1 799	9,8 %	1 973	10,0 %
Herav IKT-materiell	928	5,0 %	996	5,4 %	1 015	5,2 %
Herav utgifter til transportmidler	636	3,4 %	399	2,2 %	477	2,4 %
Tjenesteutgifter	831	4,5 %	792	4,3 %	877	4,5 %
Herav IKT-tjenester	483	2,6 %	458	2,5 %	235	1,2 %
Herav tolketjenester	80	0,4 %	72	0,4 %	77	0,4 %
Diverse andre utgifter	253	1,4 %	139	0,8 %	129	0,7 %
Sum driftsutgifter	18 554	100,0 %	18 374	100 %	19 645	100 %

Tabell 2: Regnskapsmessige nøkkeltall

	2019	Andel av drifts- utgifter (2019)	2020	Andel av drifts- utgifter (2020)	2021	Andel av drifts- utgifter (2021)
IKT-utgifter	1 411	7,6 %	1 454	7,9 %	1 250	6,4%
Herav utgifter til IKT-investeringer	215	1,2 %	200	1,1 %	221	1,1%
Herav utgifter til IKT-drift og vedlikehold	1 195	6,4 %	1 254	6,8 %	1 028	5,2%
Utgifter til konsulenttjenester	321	1,7 %	351	1,9 %	293	1,5%

Tabell 3: Utgifter til IKT og konsulenter¹⁵

¹⁴ Det er gjort mindre tilpasninger av oppsettet sammenlignet med vedlegg 5.

¹⁵ IKT-utgifter omfatter utgifter til IKT-materiell og IKT-tjenester, og er sum av investeringer og utgifter til drift/vedlikehold. Utgifter til konsulenttjenester inngår i hovedsak i utgiftsposten IKT-tjenester, jf. tabell 2. Noen av utgiftene er imidlertid fordelt på andre utgiftsposter som administrative konsulenttjenester og økonomitjenester.



3. Årets aktiviteter og resultater

Politiets aktiviteter skal innrettes for å levere på samfunnsoppdraget, og virksomheten skal være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd.

Det er avgjørende at ressursene som investeres i politiet gir gode tjenester til borgerne og bidrar til effekter for samfunnet i stort. 2021 har igjen vært et år preget av pandemien, men i hovedsak har politiet levert gode resultater på de områdene etaten har ansvar for. I størst grad har pandemien påvirket det økonomiske resultatet, hvor det over de to siste årene har blitt opparbeidet et stort mindreforbruk, bl.a. som følge av generelt lavere aktivitet i samfunnet, begrenset tilgang på materiell og utstyr og lang leveringstid på anskaffelser. I tillegg har vi fått endret arbeidsformer med mindre reiser, kurs og møtevirksomhet.

Målingen av effekter gjøres innenfor de fem virksomhetsspesifikke målene. Flere av de virksomhetsspesifikke målene er på samfunnsnivå avhengig av flere faktorer enn de vi selv kan påvirke, samtidig som innsatsen for måloppnåelse er fordelt på flere virksomheter. I etterfølgende kapitler gjør vi derfor en vurdering av hvordan politiets innsats har bidratt til måloppnåelse. Måloppnåelsen vurderes kvalitativt, og scores på en skala med fem nivåer: svak – middels – tilfredsstillende – god – svært god.

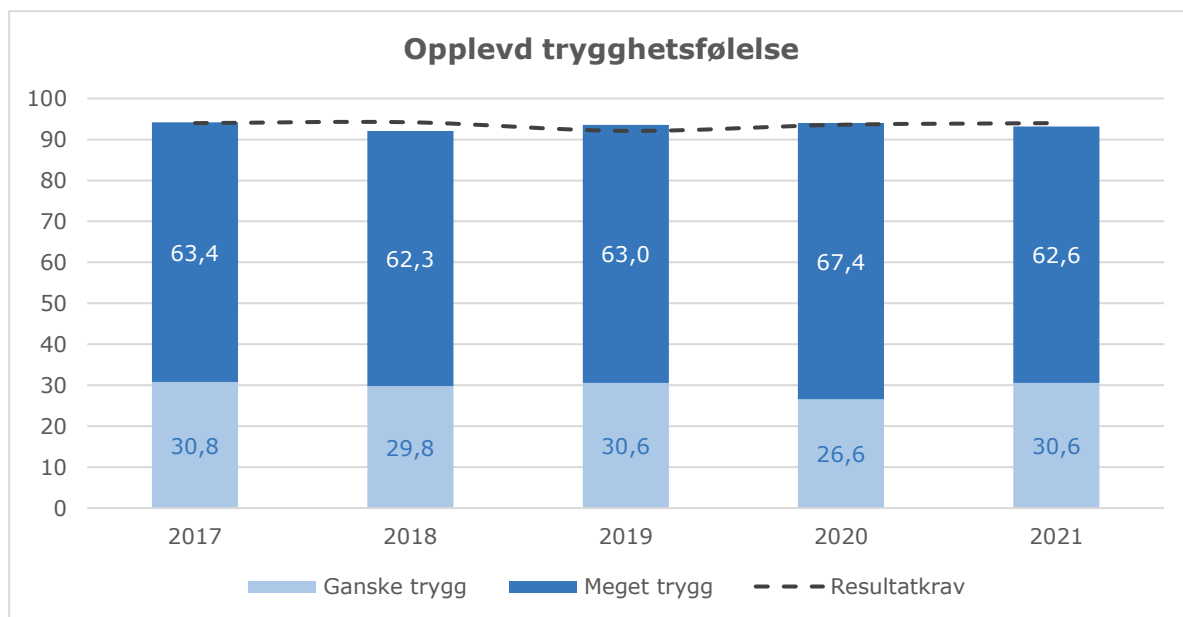
Mål 1 – Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas

Et sentralt bidrag til befolkningens sikkerhet og trygghet er å sikre et tilgjengelig politi som er i stand til å respondere raskt og yte bistand til publikum i nødsituasjoner for å berge liv og redusere skadeomfang. Dette gjøres med en god grunnberedskap som består av alle nivåene av operativ politikraft, der også nasjonale beredskapsressurser inngår. Politiet skal også være en pådriver for godt samarbeid mellom nødetatene og øvrige beredskapsaktører i forbindelse med beredskapsplanlegging, øvelser, krisehåndtering og læring. På tross av perioder med inngripende smittevernstiltak har etaten skjøttet sitt samfunnsoppdrag og opprettholdt operativ tilstedeværelse.

Basert på de etterfølgende resultatene, er vår vurdering at måloppnåelsen er god og at politiet har ivaretatt befolkningens trygghet og sikkerhet i 2021.

Styringsparametere i tildelingsbrevet 2021	Resultat krav	Resultat
S1 Opplevd trygghetsfølelse: Andelen av befolkningen som i politiets nasjonale innbyggerundersøkelse svarer at de føler seg trygge der de bor og ferdes skal være lik eller bedre enn i 2020	94 %	93,2 %
S2 Responstid: Resultatkrav 80 prosentil		
• Tettsteder med over 20 000 innbygger	11 min	11 min
• Tettsted med mellom 2 000 og 19 999 innbyggere	19 min	19 min
• Tettsted med under 2 000 innbygger	30 min	29 min
S3 Aksestid på nødnummer 112: 95 prosent av alle anropene til nødnummer 112 skal være besvart innen 20 sek.	95 %	98,4%

Den opplevde trygghetsfølelsen er høy



Figur 3: Andelen av befolkningen som i politiets nasjonale innbyggerundersøkelse svarer at de føler seg trygge der de bor og ferdes. Resultatkravet endres år for år, som følge av at det måles mot fjorårets resultat.

Utvikling i andelen innbyggere som svarer at de føler seg meget eller ganske trygge i sitt nærmiljø er opprettholdt på et høyt nivå. 93 pst. svarte i 2021 at de føler seg meget eller ganske trygge der de ferdes og bor. Sammenlikner vi svarfordelingen i 2021 med 2020, finner vi en nedgang på 4 prosentpoeng i andelen som føler seg meget trygge og en tilsvarende økning i andelen som føler seg ganske trygge.

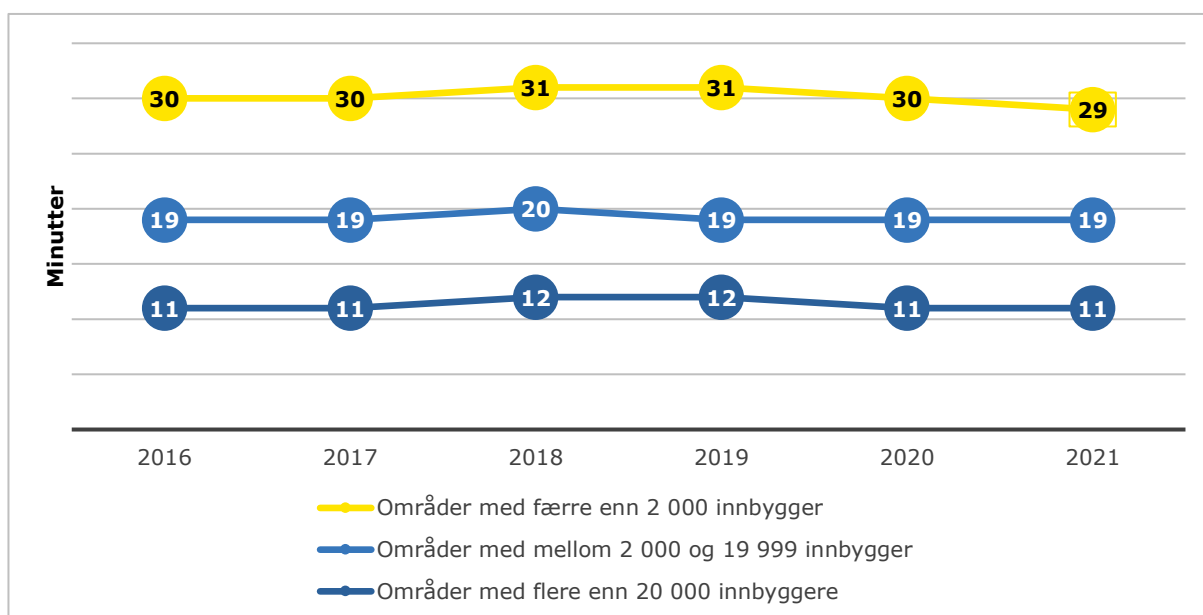
I 2015 var innbyggernes opplevde trygghetsfølelse relativt lik uavhengig av størrelsen på kommunen de var bosatt i. De siste årene har vi sett en tendens til at innbyggere bosatt i store og mellomstore kommuner i større grad føler seg meget trygge i sitt nærmiljø enn innbyggere i små kommuner. Dette er et utviklingstrekk som politiet arbeider for å motvirke.

For første gang i innbyggerundersøkelsen har vi kartlagt innbyggernes digitale trygghetsfølelse. Svarene viser at 71 pst. føler seg meget eller ganske trygge ved bruk av mobil og PC. Forskjellen mellom innbyggernes trygghetsfølelse digitalt og trygghetsfølelsen der de ferdes og bor er dermed stor. Dette gjenspeiles også i spørsmålene om hvilke hendelser folk er mest bekymret for, der identitetstyveri og svindel/bedrageri på nett er blant hendelsene som innbyggerne særlig trekker frem.

Et tilgjengelig og responderende politi

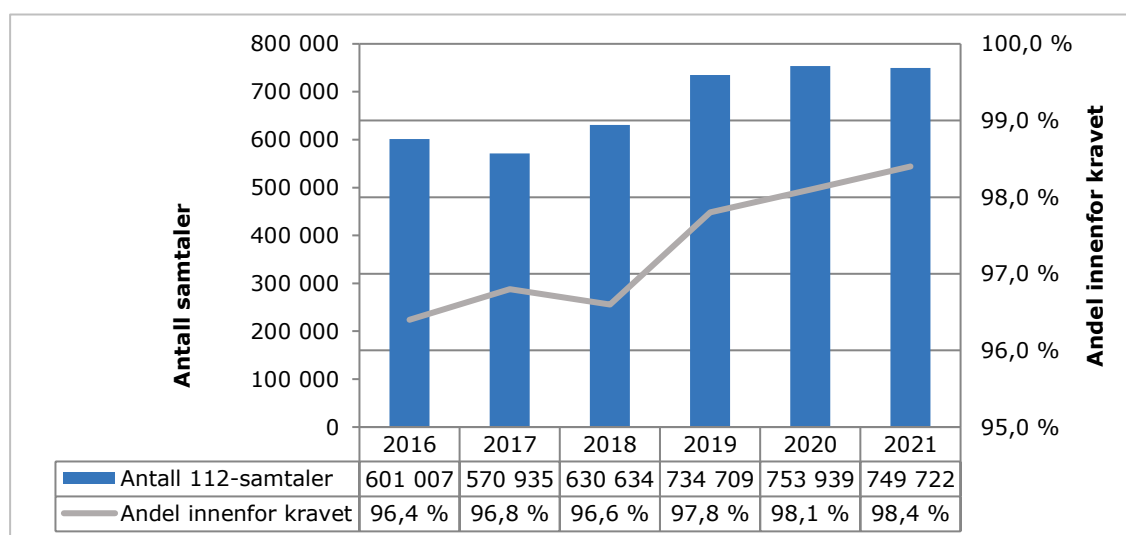
Måling av responstid er nødvendig virkemiddel for å vurdere politiets tilgjengelighet, og kravet til responstid kommuniserer til befolkningen hva de kan forvente av politiet når det haster. I 2021 innfridde vi de nasjonale kravene for 80 prosentil¹⁶ i alle de tre tettstedskategoriene.

¹⁶ 80 prosentil betyr at politiet skal være fremme innen kravet som er satt eller raskere enn kravet for 80 pst. av hasteoppdragene.



Figur 4: Nasjonale resultater til responstid for 80 prosentil i hasteoppdrag i perioden 2016-2021

Resultatene for politiets responstid i hasteoppdrag for 80 prosentil har vært tilnærmet like over en femårs periode. Vi forventer at politiet fortsatt vil innfri krav til responstid på nasjonalt nivå også ved årsslutt 2022. Politiet jobber med tiltak og har arbeidsmetoder rettet mot forbedring av responstid i hasteoppdrag. Et eksempel på tiltak som er iverksatt i noen politidistrikt er erstatning av reservetjeneste med aktiv tjeneste i et tjenesteområde. Videre er det en pågående pilot for tjenesteplanlegging i Sør-Øst politidistrikt og Innlandet politidistrikt, der formål er å etablere tjenstelister som er mer tilpasset når på døgnet og i uka hendelser skjer. Aktiv flåtestyring av de politioperative ressursene er en kontinuerlig arbeidsmetodikk som operasjonssentralene har fokus på for å sikre en hensiktsmessig ressursfordeling i distriktet.



Figur 5: Nasjonale resultater for aksestid 112 for perioden 2016-2021

Å oppnå kontakt med politiet på nødnummer 112 er viktig, både ut fra innringerens behov for rask hjelp, og for politiets evne til raskt og effektivt å kunne håndtere oppdraget. Vi ser en liten reduksjon i antall henvendelser på 112 til operasjonssentralene i 2021,

sammenlignet med 2020. Resultatet for 2021 viser at politiet nasjonalt besvarte om lag 98,5 pst. av alle telefonhenvendelser til nødnummeret 112 innenfor 20 sekunder, og dermed nådde resultatkravet som var på 95 pst. At resultatet er på sitt høyeste nivå i 2021, kan tyde på at et langsiktig og systematisk arbeid ved operasjonssentralene har hatt en effekt.

Den 13. oktober 2021 ble fem personer drept og flere skadet i et angrep i Kongsberg sentrum. I tråd med vårt beredskapsplanverk, er det besluttet å gjennomføre en evaluering av politiets innsats og samhandlingen mellom politiet og PST etter hendelsen på Kongsberg. Arbeidet skal identifisere læringspunkter på bakgrunn av den aktuelle hendelsen og anbefale tiltak for videre oppfølging. Evalueringen skal konsentrere seg om forhold som kan ha betydning for fremtidig oppgaveløsning, og komme med en rapport med konkrete anbefalinger til hvordan politietaten kan lære av hendelsen. Arbeidet sluttføres i 2022 og rapporten skal være egnet for offentliggjøring.

Knappe fire uker etter de tragiske hendelsene på Kongsberg, måtte politiet igjen håndtere en svært alvorlig hendelse, hvor gjerningspersonen hadde en historikk med alvorlig psykisk sykdom. Gjerningspersonen ble drept da politiet aksjonerte. Ved at gjerningsmannen ble stanset, forhindrede man antakelig et potensielt meget alvorlig videre hendelsesforløp.

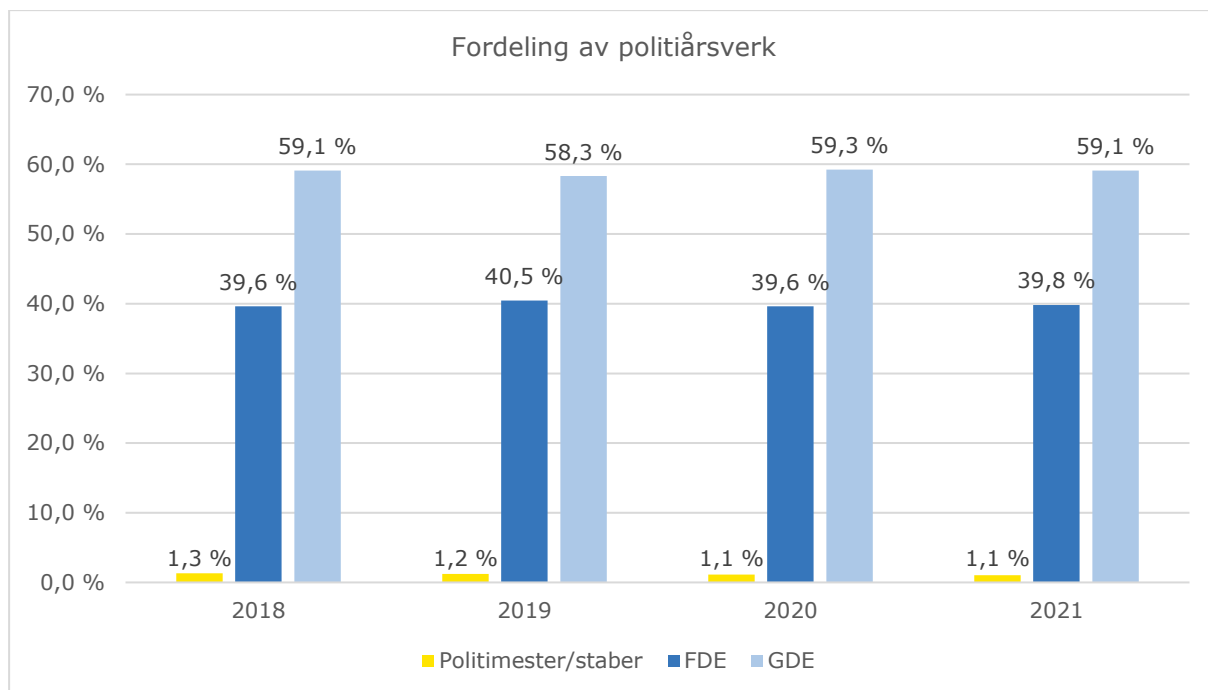
I Politiets trusselvurdering for 2021 fremheves det at det rapporteres om en økning i tilfeller der personer med alvorlige psykiske lidelser og rusproblemer utøver grov vold og trusler, og det er sannsynlig at flere enn tidligere vil begå grove voldshandlinger. Dette ses blant annet i sammenheng med endringer i vilkårene for tvangsinnleggelse.

Fra 2016 - 2020 økte antall oppdrag knyttet til psykiatri og bistand til helsevesenet fra om lag 37 000 til 53 000, en økning på over 40 pst. I november 2021 startet et arbeid mellom Politidirektoratet og Helsedirektoratet for å ta felles grep om konsekvensene som følger av denne utviklingen. Det arbeides nå med å revidere de retningslinjer som regulerer samarbeidet mellom etatene. En viktig del av arbeidet handler om å sikre at det foreligger lov- og hjemmelsgrunnlag for bruk av tvang og bistand fra politiet.

Styrket lokal tilstedeværelse

Politiet ble i 2021 tildelt 578 mill. kr for å styrke den lokale tilstedeværelsen, slik at de 400 politistillingene som ble opprettet i 2020 som følge av pandemien kunne videreføres. På den måten ble det lagt til rette for å opprettholde en styrket grunnberedskap i politiet.

Politidistriktene organiseres med politimester/staber og med funksjonelle og geografiske driftsenheter. Tall fra utgangen av 2021 viser at 59,1 pst. av politiårsverkene var organisert i geografiske driftsenheter og at om lag 39,8 pst. var organisert i funksjonelle enheter og 1,1 pst. var organisert i politimester/staber. Dette er tilsvarende nivå som ved nullpunktsmålingen i 2018 (se figur 6). I løpet av 2021 har de geografiske driftsenhetene fått en noe høyere andel av økningen i politiårsverkene enn de funksjonelle enhetene. 56 pst. av økningen i politiårsverkene har gått til styrking av geografiske driftsenheter, mens 44 pst. har gått til styrking av funksjonelle enheter og politimester/staber. Ser vi de to siste årene under ett har de geografiske driftsenhetene fått 67 pst. av økningen i politiårsverk.



Figur 6: Fordeling av politiårsverk 2018-2021

Årsaken til nedgangen i andelen politiårsverk for GDE fra 2020 til 2021, skyldes at måletidspunktet er et øyeblikksbilde i en større sammenheng. De største utslagene av dette ser vi i Oslo Politidistrikt (OPD), som hadde en sterk oppbemanning for å nå målet om 2 politiårsverk per 1 000 innbyggere ved årsslutt i 2020. Ved målingstidspunktet 31.12.2020 hadde OPD om lag 70 flere politistillinger i GDE, enn det som det var forutsatt finansiering til. Gjennom 2021 er dette naturlig justert iht. til tildelte midler. Samtidig har man på slutten av 2021 en situasjon hvor oppstart av om lag 20 stillinger faller på nyåret, som gjør at OPD ved utgangen av 2021 har færre stillinger i GDE enn det som er forutsatt i planen. Slike svingninger blir ekstra tydelige når de slår ut feil på tidspunkt for måling. Det finnes også eksempler på dette fra andre politidistrikter, men de er ikke så tydelige som det vi har sett i OPD de siste to årene.

Hvis vi ekskluderer Oslo politidistrikt fra beregningen, ser vi at andelen politiårsverk i GDE i resten av landet har økt fra 62,8 pst. i perioden 2018-2020 til 63,5 pst. i 2021. Det er forutsatt en ytterligere styrking av GDE-nivået i 2022.

Pandemihåndtering

Politiets operative håndtering av pandemien kan beskrives gjennom fire fokuspunkter: egen operative evne og styrkeproduksjon, oppfølging av kriminalitetsutvikling og endringer, operasjonalisering av oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) og samvirke på tvers av nivåer og sektorer. Et sentralt mål for politiet har vært å sikre og forsterke effekt av regjeringens strategier og beslutninger. Politidirektørens intensjon har vært at politiet skal ivareta sitt samfunnsoppdrag, herunder håndheve lover og vedtak, og sanksjonere overtredelser, samt bistå andre etater innenfor politiets fullmakter i forbindelse med utbruddet av Covid-19. Politiet har hatt stort fokus på å opprettholde egen innsatsevne og beredskap slik at samfunnsoppdraget utføres på en slik måte at politiets omdømme og tillit i befolkningen opprettholdes.

Politiet har hatt stort fokus på kommunikasjonen gjennom pandemien. Håndteringen har generelt vært preget av behov for befolkningens tillit og frivillighet. Kommunikasjon er et sentralt virkemiddel for å skape forståelse og vi har gjennomført løpende oppdatering av egen

budskapsplattform. I tillegg til etatsintern håndtering, har tverrsektoriell koordinering vært nødvendig for å tydeliggjøre roller og ansvar samt presisjon til støtte for nødvendig kunnskap om tiltak.

Nasjonale øvelser

Politiets deltagelse i nasjonale øvelser i 2021 ble planlagt og gjennomført i henhold til de føringer som er gitt fra departementet. Politiets kontraterrorøvelse, øvelse Nordlys 2020 ble utsatt til 2021 grunnet Covid-19. Departements- og direktoratsnivå gjennomførte øvelsen som diskusjonsøvelse. Nasjonalt taktisk nivå ved politidistrikt, særorgan, nasjonale beredskapsressurser og taktiske kommandoer fra Forsvaret gjennomførte øvelsen som feltøvelse i politidistriktene Nordland, Troms og Finnmark i uke 44.

Evalueringsrapporten etter Nordlys 2021 stadfester at hovedinntrykket etter øvelsen er at politidistriktene løste oppdraget på en god måte og at hovedhensikt og øvingsmål ble oppfylt. Det pekes videre på at distriktene viste evne og vilje til å lære av erfaringer fra tidligere nasjonale øvelser og reelle hendelser. I denne sammenheng kan det nevnes at relevante læringspunkter og iverksatte tiltak etter oppfølgingen av Al-Noor hendelsen, ble tatt inn i Nordlys 2021 og testet/effektevaluert under øvelsen. Øvelse Nordlys 2021 avdekket også områder hvor det er behov for forbedringer. Oppfølging av læringspunktene som fremkommer i evalueringene, vil bli vurdert og tatt med i planleggingen av øvelse 2022.

Samhandling mellom de ulike nivåene i nasjonal krisehåndtering ble ikke øvet fullt ut som følge av at departements- og direktoratsnivå øvde adskilt og på ulike tidspunkt fra nasjonalt taktisk nivå (politidistriktene). For 2022 søker vi å øve alle nivåene samtidig.

Samvirketrening politiets nasjonale beredskapssenter

Politiet er tildelt midler for at inntil 500 tjenestepersoner fra politidistriktenes Utrykningsenheter (UEH) årlig skal få anledning til å trene ved beredskapssenteret. Samvirketreningen startet opp høsten 2021, og fra august og ut året gjennomførte 200 UEH-mannskaper samvirketreningen sammen med de nasjonale beredskapsressursene. For 2022 er det planlagt med at 500 skal gjennomføre. Hensikten med treningen er å legge til rette for samtrening og erfaringsoverføring fra de nasjonale beredskapsressursene til innsatspersonell i distriktene. Dette bidrar til at beredskapssenteret kommer til nytte for hele politiet og styrker beredskapskompetansen i hele landet.

Samvirketreningen har stor nytteverdi lokalt i politidistriktene. En av de viktigste lærdommene er at samvirketreningen setter en felles retning for utviklingen av UEH på nasjonalt nivå, og gir en trygghet for at politidistriktene har riktig retning i sitt treningsarbeid.

Så langt viser erfaringene at den ønskede effekten av de overordnede ambisjonene oppnås. Samvirketreningen bidrar til økt forståelse og samhandling mellom politidistrikt og nasjonale beredskapsressurser i øvelser og reelle hendelser. Samvirketreningen bidrar også til erfaringsoverføring mellom nasjonale beredskapsressurser og UEH, samtidig er det styrket mulighet for at god operativ praksis kan tas inn i Politihøgskolens utdanningssystem.

Politiets arbeid med droner og mottiltak

Etter et vellykket prøveprosjekt i 2020 startet politiet i 2021 med seleksjon og utdanning av droneoperatører til politidistriktene. I løpet av 2022 vil alle politidistrikt kunne ta i bruk droner ved tjenestetutførelsen. Gjennom prøveprosjektet er det dokumentert at droner kan gi en rekke gevinster, herunder bedre beredskap, mer effektiv kriminalitetsforebygging, åstedsdokumentasjon med høyere kvalitet, forbedring av mannskapenes egensikkerhet og publikums rettssikkerhet.

Arbeid med droner og mottiltak mot disse er en samfunnsutfordring. I dag er det 400 000 sivile droner i Norge. Foreløpig er det manglende kunnskapsgrunnlag for si noe om hvor stort problem ulovlig bruk og kriminell aktivitet med droner er. Der politiet har satt opp utstyr for å detektere droner har det blitt avdekket ulovlig dronevirksomhet i stort omfang. For å løse disse fremtidige utfordringene er politiet avhengig av et tett samarbeid og tydeligere rolleavklaringer med våre samvirkeaktører. Politiet arbeider med ulike samfunnsaktører for å finne effektive tiltak innenfor ulovlig dronebruk.

Samlokalisering av 112- og 110-sentraler

Politidirektoratet følger opp samarbeidet med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om samlokalisering av politiets operasjonssentraler med brann- og redningsvesenets 110-sentraler. Det legges til rette for samlokalisering med AMK-sentraler der det er lokalt ønske om dette. Ingen nye samlokaliseringer er ferdigstilt i 2021. Arbeid med restart av prosess for samlokalisering i Tromsø er påbegynt. Vi vil ivareta gjenstående samlokaliseringer i forbindelse med prosjekter for rehabilitering eller nybygg for politidistriktenes hovedseter. Denne tilnærmingen anses å legge til rette for best mulige løsninger og er økonomisk rasjonelt. Avhengighet til prosesser for nybygg eller større rehabiliteringsprosjekter medfører at det vil ta lang tid før samlokalisering er gjennomført, og gevinstene av fysisk samlokalisering kan realiseres i alle politidistrikt.

Elektrosjokkvåpen

Siden 2019 har det pågått et prøveprosjekt hvor deler av det uniformerte innsatspersonellet i politiet har hatt elektrosjokkvåpen (ESV) tilgjengelig i operativ tjeneste. I mai 2021 mottok Politidirektoratet en ekstern evaluering av prosjektet, som konkluderte med at utprøving av ESV ikke har medført økt maktbruk fra politiet, og at tilgangen på ESV kan ha medført redusert risiko for alvorlige skader og bruk av dødelig makt fra politiets side. Basert på denne evalueringen og politiets egne vurderinger, var Politidirektoratets faglige anbefaling at ESV ble innført som nytt tilgjengelig maktmiddel. I september 2021 besluttet Justis- og beredskapsdepartementet at ESV kunne innføres som nytt maktmiddel i politiet.

Politiet skal i 2022 starte innføring av ESV og Politidirektoratet vil jobbe med å sette rammer for innføring. Politihøgskolen skal utarbeide en nasjonal standard for opplæring og bruk, herunder sørge for at politidistriktene og relevante særorgan innehar nødvendig kompetanse for lokal opplæring. For å ha kontroll på innføringen vil det samles inn statistikk over andelen innsatspersonell som har gjennomført obligatorisk opplæring i bruk av ESV og operativ status i distriktet/særorgan.

Mobilbasert befolkningsvarsling

Politidirektoratet skal bistå Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) i arbeidet med ny løsning for mobil befolkningsvarsling. DSB er ansvarlig for fremdrift og faglig innhold. Prosjektet ble ikke startet opp i 2021, i påvente av avklaring av sentrale spørsmål i dialog med departementene.

Politiets operative kapasitet

Det er opprettet pilot i innlandet og Sør-Øst politidistrikt hvor det testes hvordan tjenesteplanlegging kan gi grunnlag for bedre samsvar mellom bemanning sett opp mot når hendelser og oppdrag skjer igjennom uken. Mandatet for piloteringen er utarbeidet av de to distriktene i fellesskap, og POD bistår med analysekapasitet og annet der det er behov for det.

Mål 2 – Redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging

Politiet skal bidra til redusert kriminalitet og økt trygghet for innbyggerne. Forebygging er politiets hovedstrategi og skal ligge til grunn for all oppgaveløsning. Forebygging omfatter arbeidet politiet utfører, alene eller i samarbeid med andre, for å redusere forekomsten av kriminelle handlinger og uønskede hendelser, redusere skadevirkningene og hindre gjentakelse.¹⁷

Selv om det er vanskelig å måle en direkte effekt av det forebyggende arbeidet, og særlig etter to år med pandemi og tidvis nedstengt samfunn, vurderes det likevel at forebyggende tiltak har effekt på måloppnåelse til politiet. Vi viser til omtale av resultater under, som ligger til grunn for at vi vurderer måloppnåelsen overordnet sett til å være tilfredsstillende.

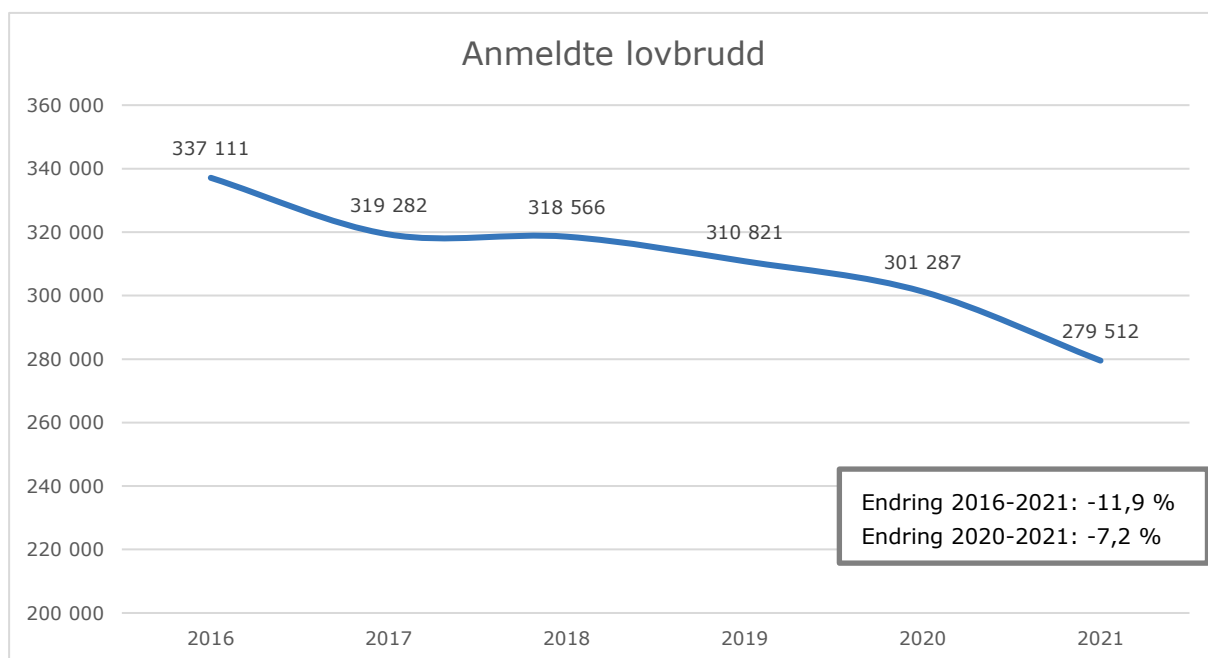
Styringsparametere i tildelingsbrevet 2021	Resultat krav	Resultat
S4 Effekten av kriminalitetsforebygging: POD skal belyse og vurdere innsatsen og effekten av politiets forebyggende arbeid.	N/A	Omtale i tekst
S5 Forebyggende samarbeid med kommunene og andre lokale aktører: • POD skal gi en kvalitativ vurdering av hvordan politiråd, politikontaktdelingen, radikaliseringskontaktene samt næringslivskontaktene bidrar til forebygging og samhandling med kommunene og andre relevante aktører. • POD skal gi en kvalitativ vurdering av hvordan etterretningsbasert kunnskap formidles og benyttes i samarbeidet i politirådene.	N/A	Omtale i tekst

Politidirektoratet la i desember 2020 frem strategien "*I forkant av kriminaliteten: Forebygging som politiets hovedstrategi (2021-2025)*". Iverksetting av strategien er et større utviklingsarbeid. Arbeidet vil kreve oppmerksomhet og ressurser over tid og som en oppfølging av ambisjoner i strategien er det i 2021 utarbeidet en gjennomføringsplan som gir en samlet oversikt over aktiviteter og tiltak.

Det er i samarbeid med Politihøgskolen utviklet en e-læring for å gjøre medarbeidere i politiet kjent med strategien og for å bidra til en mer enhetlig forståelse av og tilnærming til forebygging i politiet. Forebygging ble høsten 2021 også tatt inn som en egen bestanddel i obligatorisk årlig opplæring (OÅO) for etterforskere, politifaglige etterforskningsledere og påtaleansvarlige. Innføring av forebygging som hovedstrategi har vært vektlagt i ledergruppeutviklingsarbeidet i politidistrikter og særorgan i 2021.

Vurderingen av effekten av arbeidet med iverksetting av strategien er krevende med tanke på at dette fortsatt er et utviklingsarbeid. Effektene og gevinstene av forebyggende arbeid viser seg gjerne på lang sikt. Det er mange aktører som samvirker på det forebyggende feltet og gevinster kan ofte tas ut i en annen sektor. Det er behov for å videreutvikle arbeidet med å synliggjøre effekter og gevinster av det forebyggende arbeidet, og vi ser dette som en del i arbeidet med å videreutvikle forebygging som hovedstrategi.

¹⁷ Politidirektoratet (2020). *I forkant av kriminaliteten: Forebygging som politiets hovedstrategi (2021-2025)*. Oslo: Politidirektoratet.



Figur 7: Anmeldte lovbrudd 2016-2021

Utvikling i registrert kriminalitet, selvrappportert kriminalitet, innbyggernes trygghet og tillit til politiet er indikatorer av relevans når effekten av politiets innsats skal vurderes.

Den registrerte kriminaliteten viser lovbrudd som kommer til politiets kjennskap, enten ved en anmeldelse fra fornærmet/andre eller ved at politiet avdekker forhold selv. I løpet av 2021 ble det anmeldt i overkant av 279 500 lovbrudd, som er 7,2 pst. færre enn året før og en reduksjon på 11,9 sammenlignet med gjennomsnittet for perioden 2016-2020.

Det knytter seg usikkerhet til hvordan pandemien har påvirket utviklingen. Det antas at smitteverntiltakene som er iverksatt i forbindelse med pandemien er en medvirkende faktor til nedgangen i den registrerte kriminaliteten. Samtidig pekte trenden forut for pandemien også i retning av en nedgang i den registrerte kriminaliteten.

For en nærmere beskrivelse av kriminalitetsbildet og utvikling for de ulike kriminalitetstypene, vises det til Strasak-rapporten for 2021.

I *Politiets innbyggerundersøkelse 2021* svarer 73 pst. av de spurte at de ikke har vært utsatt for noe kriminelt i løpet av det siste året (mot 74 pst. i 2020 og 66 pst. i 2019). Flest oppgir å ha vært utsatt for trafikkfarlige hendelser (11 pst.) og svindel eller bedrageri på internett (6 pst). Vi mener resultatene i 2020 og 2021 skiller seg noe ut på grunn av pandemien. Befolkningen har levd under strenge smittevernsrestriksjoner de siste to årene, noe som har satt betydelig preg på folks hverdagsliv. Befolkningen har vært mindre på farten og kan dermed ha blitt utsatt for færre hendelser som trafikkulykker, ordensforstyrrelser, tyveri og liknende. Vi antar at åpningen av samfunnet gjør utslag i statistikken ved at enkelte lovbrudd kan øke, for eksempel voldshendelser knyttet til uteliv.

Etterretning og kunnskap som grunnlag for forebygging

Forebygging som hovedstrategi forutsetter at politiets virksomhet utvikles på grunnlag av kunnskap om samfunns- og kriminalitetsutviklingen. Politiets produksjon og bruk av etterretning er viktige bidrag til å gjøre politiet kunnskapsbasert og i stand til å planlegge,

prioritere og iverksette forebyggende tiltak rettet mot identifiserte utfordringer. Utviklingsarbeid for å styrke etterretning og kunnskapsbasert politiarbeid har vært vektlagt i 2021, og vil fortsatt prioriteres fremover. Politiets samlede etterretningsproduksjon er grunnlaget for politiets årlige nasjonale trusselvurdering. Produktet er et viktig bidrag til en koordinert og systematisk nasjonal og lokal forebygging av kriminalitet, for politiet og for politiet i samhandling med andre.. Styrkingen av politiets etterretningsproduksjon bidrar til å redusere usikkerhet i prioriteringer av innsatsområder og tiltak. Politiet har i året som har gått i tillegg videreutviklet bruken av etterretning og risikoanalyser som grunnlag for grensekontroll og ivaretagelse av indre sikkerhet.

Kunnskapsbasert politiarbeid er utviklet som metode og innført i norsk politi. Dette skal bidra til at ledere får et godt kunnskapsgrunnlag før prioriteringer besluttet, samt etablere en rød tråd fra prioriteringer til operasjonalisering og utførelse av tiltak. I 2021 har involvering på tvers av fagområder i politiet, samt involvering og samordning med eksterne problemeiere og samarbeidsaktører vært særskilt vektlagt. Dette vil videreutvikles i 2022.

Forebyggende samarbeid med kommuner og andre lokale aktører

Politiet kan vise til en god utvikling i samhandlingen med kommunene gjennom 2021. Politidistriktene formidler i økende grad etterretningsbasert kunnskap i politiråd, selv om området fremdeles må utvikles. Politidirektoratet arbeider med en ny veileder for kommune- og politisamarbeid, sammen med kommunesektorens organisasjon KS. Målet er at veilederen skal bidra til ytterligere styrking av kommune- og politisamarbeidet. I dette arbeidet er det viktig å følge opp anbefalinger fra Direktoratet for økonomistyrings følgeevaluering av politireformen og funn fra Riksrevisjonens undersøkelse av politiets måloppnåelse på sentrale oppgaver.

Alle kommuner er tildelt en egen politikontakt. Politikontaktrollen må tilpasses de lokale forhold i de ulike kommunene. Samhandlingskompetanse, kapasitet og rolleforståelse er derfor sentrale elementer i en videreutvikling av rollen.

Næringslivskontaktene i politidistriktene bidrar til forebygging av kriminalitet i og mot næringslivet. Det er etablert samhandling med både store og små næringslivsaktører og aktuell informasjon utveksles, slik at næringen selv får styrket kunnskapsgrunnlag for å vurdere egne forebyggende tiltak.

Samarbeidsstrukturer på tvers av ulike sektorer om forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme er i stadig utvikling. Politiets radikaliseringskontakter spiller her en sentral rolle. Forventingene til politiet er store og utfordringene er mange. Det jobbes aktivt med å utvikle det kunnskapsbaserte forebyggende arbeidet, blant annet gjennom oppfølging av regjeringens handlingsplan¹⁸ og erfaringer fra ulike hendelser.

Samlet utgjør politiråd, politikontaktordningen, radikaliseringskontaktene og næringslivs-kontaktene et viktig bidrag til samfunnets forebygging av både kriminalitet og uønskede hendelser, gjennom å bidra til styrket kunnskapsutveksling og felles innsats.

Forebygging av vold i nære relasjoner

Gjennom 2021 er det satset på utvikling av forebyggende aktiviteter rettet mot vold i nære relasjoner. Oppfølging av *Frihet fra vold: Regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner 2021-2024* og *NOU 2020:17 Varslede drap –*

¹⁸ Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, revidert 2020.

Partnerdrapsutvalgets utredning har hatt prioritet. Utarbeidelse av ny nasjonal instruks for forebygging av partner- og æresrelatert vold er under arbeid.

Ett av tiltakene det nå satses på er oppgradering av den tekniske plattformen for kontaktforbud med elektronisk kontroll, også kalt omvendt voldsalarm (OVA). Det er lagt til rette for ytterligere utvidelse av ordningen dersom det besluttes at OVA skal benyttes i saker med besøksforbud. Bruken av mobile voldsalarmer er stabilt høyt, og det jobbes med å øke bruken av OVA for i større grad å legge belastningen på trusselutøver.

Politidirektoratet har gjennomgått to avgjørelser fra Spesialenheten for politisaker knyttet til manglende bruk av besøksforbud. Læringspunkter fra disse sakene er identifisert og delt med samtlige politidistrikter og instruks og rutiner er revidert i tråd med anbefalingene/læringspunktene.

Effekten av arbeidet som er beskrevet ovenfor forventes å være god. Alle fagområder i politiet har økt oppmerksomhet på saker knyttet til vold i nære relasjoner. Det er gjort forbedringer i rutiner og prosedyrer for håndtering, for å sikre at det gjøres tilstrekkelige vurderinger for å forebygge alvorlige voldshandlinger. Samarbeid med eksterne aktører har også vært gitt et økt fokus, noe som bidrar til mer helhetlig forebygging i politidistriktene.

Politiets forebyggende arbeid på nett

Politiets tilstedeværelse på nett (nettpatrulje) har gjennom 2021 fått en tydeligere ramme for hvordan arbeidet skal utføres og for samarbeidet med eksterne aktører. Det er et mål at politiets nettpatrulje skal ha en forebyggende effekt på tvers av ulike kriminalitetstyper.

Erfaringen viser at nettpatruljene når ut til svært mange, særlig barn og unge (på ulike plattformer) og at de er i en god posisjon til å arbeide målrettet med forebygging overfor aktuelle målgrupper. En effekt er at innbyggerne opplever at de kan ta kontakt med politiet på internett på en trygg og enkel måte, og at de opplever politiets tilstedeværelse på nett som positiv.

Den forebyggende innsatsen for barn og unges trygghet på internett har blitt utviklet på flere fronter de senere årene. Undervisningskonseptet "Delbart?" bidrar til økt kunnskap og bevissthet om deling av seksualiserte bilder på nett og konseptet videreutvikles i en modul om deling av voldsvideoer. Politiet benytter internettbaserte kanaler i utvikling av den forebyggende innsatsen.

Politiet har i 2021 arbeidet med å utvikle tjenesten "Sikker Chat". Tjenesten lanseres i 2022. Med denne funksjonen kan nettpatruljene flytte samtalen med barn og unge over i et sikkert chatrom når det er behov for det. I det sikre chatrommet, som politiet eier, kan også filer deles. Dette bidrar til at politiet får bedre grunnlag til å forebygge, avverge og etterforske alvorlig kriminalitet, som f.eks. seksuelle overgrep på internett.

I utviklingen av løsningen har politiet hatt brukertesting og dialog med barn og unge. Ved å lytte til deres behov tror vi at løsningen vil treffe godt på det de trenger og øker politiets evne til å kommunisere med barn og unge på deres premisser. For at løsningen skal være enklest mulig å bruke, stilles det ikke krav til identifikasjon gjennom for eksempel ID-porten eller at tjenesten må lastes ned som en app.

Opprettelsen av et nasjonalt cyberkrimsenter ved Kripos (NC3) har vært viktig for å videreutvikle politiets spisskompetanse innen bekjempelsen av IKT-kriminalitet. Det er også etablert egne enheter med kompetanse innen digitalt politiarbeid i politidistriktene. Økt digitalisering og ny teknologi skaper komplekse utfordringer som ikke kan løses av enkeltaktører. Bekjempelse av IKT-kriminalitet krever felles innsats og samarbeid mellom

offentlige og private aktører. NC3 har gjennom dialog og samarbeid med private og offentlige aktører økt tilgangen på informasjon, som igjen bidrar i politiets forståelse av trusselbildet. NC3 er politiets representant i Felles Cyber Koordinerings Senter (FCKS), et viktig bidrag for politiets samordning med Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM), Politiets sikkerhetstjeneste og E-tjenesten.

Løsepengevirus rettet mot bedrifter og virksomheter anses som den største trusselen i det digitale rom, knyttet til økning i antall hendelser, mulighet for høy profitt, samt liten fare for identifisering og straffeforfølgelse. Kunnskap fra avverging og etterforskning må benyttes til å dele informasjon om sårbarheter til offentlige og private samarbeidsparter, både for å tette egne sårbarheter og videreutvikling av effektive forebyggende tilnærminger.

I 2021 har Kripos etterforsket større sakskompleks innen datakriminalitet. Sakene har stilt store krav til bruk av metode, verktøy og utstrakt samarbeid nasjonalt og internasjonalt. Etterforskningen har bidratt til å avverge potensielle dataangrep både i Norge og andre land. Aktivitetene har styrket det internasjonale samarbeidet, noe som vil være gunstig for etterforskning av fremtidige saker. Kripos' prioritering av innsats mot direkteoverførte bestillingsovergrep over internett og seksualforbrytere på det mørke nettet har gitt resultater. Innsatsen har ført til flere etterforskninger nasjonalt og flere pågripelser i utlandet. Måltsettet innsats mot områdene forventes å øke den reelle og følte oppdagelsesrisikoen så flere barn blir reddet ut fra en overgrepssituasjon. En effekt av dette er at direkteoverførte overgrep over tid vil kunne bli mindre attraktivt for norske gjerningspersoner.

Politidirektoratet arbeider med utfordringene knyttet til politiets digitale evner og innsats mot cyberkriminalitet. Foreløpig har arbeidet vært rettet mot datakriminalitet, internettrelaterte overgrep, elektroniske spor og politiets tilstedeværelse på nett. I 2021 har arbeidet omfattet oppfølging av anbefalingene fra Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT. Fokus har særlig vært rettet mot planlegging av arenaer for samhandling, bl.a. gjennom Politiets cyberkrimforum som er planlagt etablert i 2022.

Løpende og oppdatert oversikt over situasjonsbildet er en forutsetning for å kunne prioritere riktig. Politiets trusselvurdering (PTV) bidrar med beslutningsstøtte gjennom felles situasjonsforståelse og fremtidsrettede vurderinger knyttet til en rekke ulike kriminalitetstrusler. Kripos vil i 2022 få et særskilt oppdrag om å utarbeide et nasjonalt situasjonsbilde for cyberkriminalitet.

Nasjonal operasjon mot kriminelle nettverk – innsats mot organisert kriminalitet

Nasjonal operasjon mot kriminelle nettverk (KN) er iverksatt av riksadvokaten og politidirektøren. Dette er en varig innsats mot organisert kriminalitet og forankrer dette som en prioritert oppgave for politidistrikter og særorgan. Etterretningsproduksjonen i KN skal bidra til bedre beslutningsgrunnlag om de lokale og de nasjonale kriminalitetstruslene som disse kriminelle nettverkene representerer over hele landet. Med bakgrunn i etterretningsprodukter, herunder aktøroversikt, skal politiet iverksette proaktive og reaktive tiltak.

Det har vært arbeidet aktivt med den nasjonale operasjonen gjennom 2021, og arbeidet vil fortsette videre i 2022. Politiet skal ha en helhetlig innsats, noe som innebærer tverretattlig samhandling og fokus på årsakene bak organisert kriminalitet og utbredelse av kriminelle nettverk. Innsatsen skal skje gjennom bruk av alle politiets virkemidler, og bidra til styrket samhandling og god, helhetlig organisasjonsutvikling.

Et viktig element i innsatsen for å bidra til varig svekkelse av kriminelle nettverk i Norge, er å forebygge rekruttering av unge til kriminelle miljøer, herunder gjenger. Dette er en viktig del av den landsdekkende operasjonen. Som et særskilt tiltak er det bevilget øremerkede midler til

kriminalitetsforebyggende innsats i Oslo. Det pågår en løpende innsats i Oslo politidistrikt som antas å ha god effekt, samtidig som det er nødvendig å ha et langsiktig perspektiv på denne innsatsen. Det har siden oppstarten vært en tydelig progresjon i arbeidet og det er etablert et godt samarbeid med Oslo kommune.

Forebygging gjennom forvaltning

Forvaltningsenhetene har også i 2021 arbeidet godt med metoden Forebygging gjennom forvaltning. I 2021 ble det sendt omtrent 5 000 bekymringsmeldinger fra andre virksomhetsområder i politiet til forvaltningsenhetene. Dette førte til at mange tillatelser ble tilbakekalt fra personer som ikke lenger fyller vilkårene for å inneha slike. Politidistriktene oppgir flere ulike tiltak for å øke kunnskapen og bevisstenheten om de ulike forvaltningshjemlene ut til hele politietaten. Politiet har dermed forebygget kriminalitet og uønskede hendelser, blant annet ved å frata uegnede personer våpentillatelse eller førerrett.

Mål 3 – Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet

En effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet og god rettssikkerhet er en forutsetning for den alminnelige tilliten til politiet og rettssystemet, og for borgernes opplevelse av trygghet. Straffesaksbehandlingens hovedmål er å bidra til redusert kriminalitet gjennom allmenn- og individualprevensjon. Riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv til politiet og statsadvokatene har lenge hatt de samme målene for straffesaksbehandling; høy kvalitet, høy oppklaring, kort saksbehandlingstid og adekvat reaksjon.

Styringsparametere i tildelingsbrevet 2021	Resultat krav	Resultat
S6: Straffesaksrestanser		
• Ikke-påtaleavgjorte saker 3 måneder (IPA 3)	30 055	26 369
• Ikke-påtaleavgjorte saker 12 måneder (IPA12)	6 299	5 096
S7: Saksbehandlingstid for alvorlig integritetskrenkende kriminalitet		
• Andelen oppklarte saker som gjelder grov kroppskrenkelse, kroppsskade og grov kroppsskade og hvor saksbehandlingstiden ikke overstiger 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet.	43 %	49 %
• Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i voldtektssaker fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet.	130 dg.	139 dg.
S8: Oppklaringsprosent for alvorlig integritetskrenkende kriminalitet		
• Oppklaringsprosent i saker som gjelder grov kroppskrenkelse, kroppsskade og grov kroppsskade	49 %	50 %
• Oppklaringsprosent i voldtektssaker	33 %	31 %
S9 Saksbehandlingstid for ungdomskriminalitet: Andelen saker mot personer som var under 18 år på handlingstiden, hvor spørsmålet om tiltale avgjøres innen seks uker etter at vedkommende er å anse som mistenkt i saken	71 %	71 %

S10 Oppklaringsprosent for ungdomskriminalitet: Oppklaringsprosent i saker mot personer som var under 18 år på handlingstiden	81 %	81 %
--	------	------

Politidirektoratets målsetting for straffesaksbehandlingen er at politidistriktene skal ha en sunn totalportefølje som blant annet innebærer at prioriterte saker etter riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv gis tilstrekkelig prioritet, og at restansene ikke overstiger gitte nivåer. Målsettingen legger føringer for politimesternes disponering av ressurser og kompetanse, organisering og aktive porteføljestyring.

Reduserte restanser, redusert saksbehandlingstid og økt oppklaringsprosent vil styrke rettssikkerheten, samfunnets tillit til straffesaksbehandlingen og ha en forebyggende effekt.

Det har vært en positiv utvikling på flere områder innenfor straffesaksfeltet i 2021. Antall restanser er redusert og er nå på samme nivå som før politireformen, samtidig som det er bedre resultater innen blant annet behandling av voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist og voldtektssaker. Politidirektoratet vurderer derfor at politiets måloppnåelse på straffesaksområdet er tilfredsstillende og i positiv utvikling.

For utfyllende analyser av straffesaksbehandlingen, vises det til vedlagte Strasak-rapport.

Styrking av påtalemyndigheten i politiet

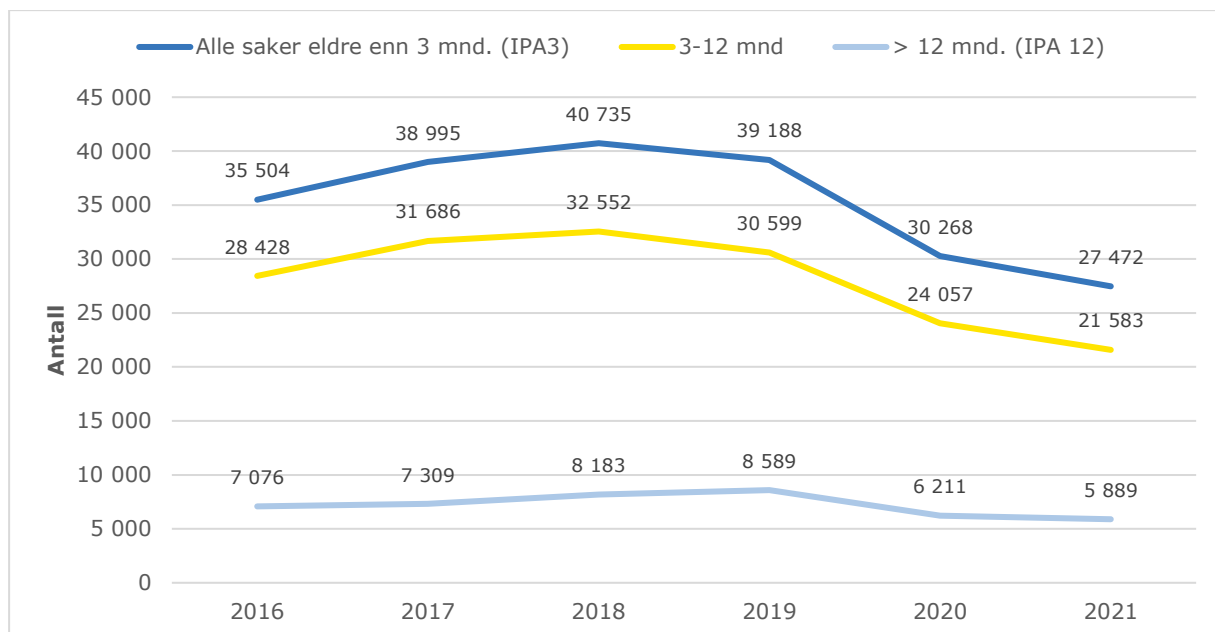
Politiet ble i RNB 2020 bevilget 39 mill. kr for å styrke påtalemyndigheten i politiet med til sammen 30 årsverk. Tildelingen ble videreført som en varig økning i 2021. Formålet med tildelingen er å hindre vekst innen ikke-påtaleavgjorte saker og håndtere restanser innen irettføring. En økt påtalekraft vil i tillegg gi påtalejuristene rom for bedre å ivareta sin rolle som etterforskningsleder, noe som har vært en utfordring for flere distrikter.

Ved utgangen av 2021 hadde politiet 43 flere årsverk i påtalemyndigheten enn ved tidspunkt for nullpunktsmåling i juli 2020. Distriktene har bemannet opp i tråd med forutsetningene om 30 påtalejurister i RNB 2020 og 12 metodejurister i tildelingsbrevet for 2021.

Den økte påtalekraften har hatt god effekt på blant annet nedbyggingen av restanser. Samtidig vil nye medarbeidere ha behov for opplæring, som betyr at det tar tid før nyansettelser gir full effekt på kapasitet. Den høyere påtalemyndighet skal fremover utøve mer fagledelse og det må derfor påregnes at flere aktorater vil delegeres til påtalemyndigheten i politiet. Effekten antas å ville bli synlig i løpet av 2022. Videre vil det også være flere saker med to aktorer. Dette vil kunne påvirke påtalekapasiteten, samtidig som den økte tilførselen av årsverk vil bidra til å motvirke konsekvensene av disse endringene.

Fortsatt reduksjon i antall restanser – et godt grunnlag for mer effektiv straffesaksbehandling

En forutsetning for en effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet er at saker ikke blir eldre enn nødvendig. Både saker som er eldre enn tre måneder (IPA3) og saker eldre enn 12 måneder (IPA12) er redusert i 2021 uten at dette har gått på bekostning av de prioriterte sakstypene. Gjennom 2021 har politiet redusert sine restanser med 10,3 pst. i kategorien IPA3 og 5,2 pst. i kategorien IPA12, og hadde ved årsskiftet 27 472 IPA3 og 5 889 IPA12. Dette gir et bedre utgangspunkt for effektiv håndtering av nye saker fremover.



Figur 8: Ikke-påtaleavgjorte restanser, per 31. desember 2016–2021

Håndteringen av prioriterte sakstyper

I 2021 ble det påtaleavgjort 16 670 forhold hvor mistenkte/siktede var under 18 år på gjerningstidspunktet. Åtte pst. av sakene var innen kriminalitetstypen seksuallovbrudd, mens 22 pst. var innen kriminalitetstypen voldslovbrudd. Enkelte saker er utfordrende å håndtere for politiet, og vil derfor kunne kreve lengre etterforskning enn den lovbestemte fristen på 42 dager. Likevel har andelen ungdomssaker som er påtaleavgjort innen frist nasjonalt steget fra 68 pst. i 2020 til 71 pst. i 2021. Oppklaringsprosenten er høy, selv om det har vært en liten nedgang fra 2016.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-2021	Endring mot gj. snitt 2016-2020
Påtaleavgjorte forhold, i alt	12 903	15 221	16 364	17 529	16 919	16 665	-1,5 %	5,6 %
Påtaleavgjorte forhold, oppklaringsprosent	82,8 %	83,7 %	81,7 %	81,3 %	80,8 %	80,6 %	-0,2 pp.	-1,5 pp.
Saksbehandlingstid, i alt	42 dg.	44 dg.	55 dg.	52 dg.	46 dg.	41 dg.	-5 dg.	-7 dg.
Andel oppklarte forhold innenfor frist	74 %	69 %	62 %	66 %	68,3 %	70,9 %	2,6pp	3,2 pp.

Tabell 4: Påtaleavgjorte forhold der mistenkt, siktet eller domfelt er under 18 år. 2016-2021

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for voldtaktssaker er redusert fra 197 dager i 2020 til 139 dager i 2021. Dette er en fortsettende trend fra tidligere år, og saksbehandlingstiden nærmer seg målet på 130 dager. Halvparten av distriktene hadde resultatoppnåelse, mens de øvrige distriktene hadde en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på mellom 140 og 160 dager. Distriktene som ikke klarte resultatoppnåelse i 2021 har alle iverksatt ulike resultatforbedrende tiltak med ambisjon om resultatforbedring i 2022. Oppklaringsprosenten er fortsatt lav da sakstypen har ofte en krevende bevissituasjon.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-2021	Endring mot gj. snitt 2016-2020
Påtaleavgjorte voldtektssaker, i alt	1 405	1 570	1 700	1 733	1 756	1 636	-6,7 %	0,3 %
Oppklaringsprosent	39,0 %	36,1 %	32,9 %	33,9 %	32,3 %	31,5 %	-0,8 pp.	-3,4 pp.
Saksbehandlingstid voldtektssaker, i alt	178 dg.	198 dg.	217 dg.	212 dg.	197 dg.	139 dg.	-58 dg.	-61 dg.

Tabell 5: Voldtektssaker 2016-2021

Andelen voldssaker med særskilt frist som ble påtaleavgjort innen frist var 49 pst., en bedring fra 2020 på seks prosentpoeng. Sakene har et stort spenn i alvorlighet. De alvorligste sakene har fått nødvendig prioritet. Det er imidlertid fortsatt et forbedringspotensial for behandlingen av de resterende. Oppklaringsprosenten er stabil.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-2021	Endring mot gj. snitt 2016- 2020
Påtaleavgjorte forhold, i alt	3 371	3 227	3 357	3 625	3 438	2 716	-21,0 %	-20,2 %
Påtaleavgjorte forhold, oppklaringsprosent	50 %	50 %	51 %	51 %	50 %	50 %	-0,2 pp.	0,0 pp.
Saksbehandlingstid, i alt	96 dg.	111 dg.	133 dg.	121 dg.	120 dg.	116 dg.	-4 dg	-1 dg.
Andel oppklarte forhold innenfor frist	56 %	46 %	40 %	44 %	43 %	49 %	6,2 pp.	3,0 pp.

Tabell 6: Påtaleavgjorte voldssaker med særskilt saksbehandlingsfrist. 2016-2021

Etterforskningsløftet

Gjennom etterforskningsløftet ble det igangsatt 20 tiltak for å heve kvaliteten i etterforskning av straffesaker. Etterforskningsløftet er avsluttet som prosjekt og alle tiltakene er ved utgangen av 2021 iverksatt. Enkelte tiltak vil fortsatt være under kontinuerlig utvikling i linjen.

Gjennom etterforskningsløftet er det iverksatt obligatorisk årlig opplæring (OÅO) for personell som håndterer straffesaker. Som etterforsker kvalifiseres man for raskere opprykk enn ved å utføre annen tjeneste. Hensikten er at den enkelte etterforsker både får økt kompetanse og står lengre i stillingen. Fra 2020 ble kompetansekriteriene vesentlig forenklet og det ble også tilført vesentlig med økonomiske midler. Fase 2 av den økonomiske delen av etterforskningsløftet ble avsluttet høsten 2021 ved at det ble tilført ytterligere 83 millioner til å styrke etterforskningsfeltet i enhetene.

Fagutviklingsapparatet er i drift og fagforvalter og faggruppene sørger for kontinuerlig utvikling av standarder for etterforskningsfeltet, som fortløpende implementeres i etaten. Felles straffesaksinntak (FSI) er i drift i alle politidistrikt. FSI har økt kvaliteten på sakene i initialfasen. Dette stadfestes også av inspeksjonsrapporter fra statsadvokaten.

Videre har Politihøgskolen utarbeidet studieplan for første året av ny grunnutdanning for påtalejurister. Studiet har oppstart høsten 2022.

Digitalisering av straffesaksbehandlingen

Politiet har iverksatt en rekke tiltak de senere år for å digitalisere og modernisere straffesaksbehandlingen. Det er blant annet etablert mulighet for digitale anmeldelser av visse lovbrudd, smart innskanning av dokumenter og digital underskrift, digital samhandling mellom politiet og domstolene, sentralisert avhørsløsning, digitale forsendelser av stevninger og forelegg med svarløsning for publikum, og digitale aktorater.

Felles oppdrag til POD og riksadvokaten om felles resultatansvar

Politidirektoratet og riksadvokaten leverte den 1. oktober 2021 forslag til Justis- og beredskapsdepartementet til hvordan etatene i fellesskap kan rapportere på straffesaksavviklingen. Departementet ga sin tilslutning til forslaget og fellesrapporteringen skal tre i kraft fra og med første tertial 2022. Det opprinnelige oppdraget omfattet også å etablere et system for hvordan riksadvokaten og POD i fellesskap kan drive resultatoppfølging og -forbedring. Dette arbeidet er delvis startet og vil fortsette i 2022.

Nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet

I 2021 ble politiet tildelt 7 millioner kroner for å etablere et nasjonalt kompetansemiljø innen hatkriminalitet som skal bidra til kompetanseheving i alle politidistrikter. Oslo politidistrikt ble gitt oppdraget med bakgrunn i kompetansen distriktet allerede har opparbeidet seg. Kompetansemiljøet er etablert og har gjennom oppstartsåret vektlagt å involvere ulike deler av egen politiorganisasjon og ha møter med ulike minoritetsgrupper for å samle erfaringer, utvikle kunnskap og kompetanse. Kompetanseheving i distriktene vil iverksettes i 2022. Kompetansemiljøet veileder allerede i enkeltsaker. Statistikk over anmeldt hatkriminalitet viser at antall anmeldelser har økt over flere år, fra 2020 til 2021 var økningen på sju pst. (815 anmeldelser). For nærmere detaljer vises det til Strasak-rapporten for 2021.

Ungdomsstraff og ungdomsoppfølging

Nordlandsforsknings følgeevaluering «Mellom hjelp og straff – fungerer nye straffereaksjoner for ungdommer etter intensjonen?» fra 2020 viser at for å få mest mulig gunstig effekt av straffereaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, må tiden fra lovbrudd til start på straffegjennomføringen reduseres betraktelig. Funnene har blitt fulgt opp gjennom 2021 i et etablert samarbeid mellom Politidirektoratet, Domstolsadministrasjonen, Kriminalomsorgsdirektoratet, Riksadvokaten og Sekretariatet for konfliktrådene. Arbeidet har bestått av videre analyse og anbefalinger knyttet til de fire områder som oppfattes å være særlig relevante for å redusere tidsbruk:

- Ressurser, organisering og kompetanse,
- Personundersøkelse for mindreårige (PUM),
- Informasjon til ungdommen og samtykkeinnhenting, drøftelser i koordineringsgruppen (KOG), og
- Tid fra dom til igangsatt straffereaksjon hos konfliktrådene.

Arbeidet vil bli presentert i en felles rapport fra etatene som ble ferdigstilt i januar 2022

Etablering av funksjon for bekjempelse av dyrevelferdskriminalitet

Ved utløpet av 2020 var det etablert funksjon for bekjempelse av dyrevelferdskriminalitet i seks politidistrikter. Politiet ble i 2021 tildelt 12 mill. kr i øremerkede midler for å etablere tilsvarende funksjoner i de resterende seks politidistriktene. Samtlige distrikter etablerte funksjonen innen 1. september 2021, men enkelte av distriktene har rapportert at det tar noe tid å rekruttere riktig fagkompetanse. Det er fortsatt for tidlig å vurdere den samlede effekten av funksjonen.

De øremerkede midlene ga også rom for å tildele Økokrim en stilling. Det er ansatt en politiadvokat som skal ha et særskilt ansvar for å bistå i etterforskning og iretteføring av saker vedrørende dyrevelferdskriminalitet, samt gi bistand til politidistriktene.

Økokrim har på oppdrag fra Politidirektoratet ledet et arbeid for å utarbeide retningslinjer for samarbeid mellom politi og Mattilsynet i dyrevelferdssaker. Retningslinjene vil ferdigstilles i første tertial 2022.

Ivaretagelse av statens interesser og oppfølging av saker om mulige feil begått av sekretariatet og forliksrådet i behandlingen av forlikrårdsaker

Politidirektoratet fikk fra 14. juni 2021 i oppdrag å ivareta statens interesser og oppfølging av saker om mulige feil begått av sekretariatet og forliksrådet i behandlingen av forlikrårdsaker. Direktoratet har hatt tre saker for 2021 som alle gjelder krav om erstatning for saksomkostninger etter tvisteloven § 20-12 etter påståtte saksbehandlingsfeil begått av forliksrådet. Ingen av sakene medførte at staten ble ilagt erstatningsansvar.

Mål 4 – Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold

Avklaring av identitet og kontroll over hvem som til enhver tid befinner seg i landet, er sentrale aspekter knyttet til forebygging, kriminalitetsbekjempelse og beredskap. Identitetsavklaring er nødvendig for å sikre at personer uten lovlig opphold i Norge kan uttransporteres. Å jobbe effektivt med å avklare identitet helt fra første kontakt, vil også gi en samfunnsøkonomisk gevinst ved at politiet og andre aktører ikke vil ha unødvendige kostnader med oppfølging av identitetsavklaringer senere.

Politiet har ansvaret for fem viktige oppgaver for å kunne levere godt på dette målet: grensekontroll, utlendingskontroll på territoriet, kontroll i politiets førstelinje i utlendingsforvaltningen, registrering av asylsøkere, samt uttransportering av personer uten lovlig opphold.

Det er et uttalt mål at alle som oppholder seg i Norge, både norske og utenlandske statsborgere, kun skal være registrert med én identitet i Folkeregisteret (Én person – én identitet i Norge). Personer som oppholder seg i landet og som har usikker identitet eller som opptrer med flere identiteter kan utgjøre en risiko for samfunnssikkerheten og tilrettelegge for organisert og alvorlig kriminalitet. I politiets trusselvurdering for 2021 vurderes det som meget sannsynlig at det vil bli en økning av impostere som urettmessig benytter ekte dokumenter til ulovlig innreise. Det vurderes også som mulig at morfing vil bli benyttet ved innreise til Norge.

Utvidet bruk av biometri fra medio april 2021 for utlendinger som søker om oppholdstillatelse og visum til Norge etter tredjelandsregelverket har ført til ny arbeidsflyt for politidistriktenes førstelinje. Nå opptas biometriske data (ansiktsfoto og fingeravtrykk) som første trinn ved mottak av søknad. Biometrien sendes til utlendingsregisteret i ABIS for sammenligning mot eventuelt tidligere avgitte biometriske data. På denne måten bidrar utlendingsforvaltningens førstelinje til at en utlending kun kan ha en identitet i Norge, og derigjennom bedre kontroll med utlendingers identitet i Norge.

Politiet har i 2021 utført midlertidig personkontroll på indre-Schengen-grense, styrket kontroll på ikke lovlige grensepasseringssteder og håndhevet nasjonale og lokale smittevernregler. Oppdragene har gjennom 2021 vært i endring, med høy kompleksitet og krav til god oppdragsforståelse og tiltakskorrigerende. Tverrsektoriell kost-nyttevurderinger av tiltak har vært en vedvarende utfordring.

Grensekontroll på indre Schengen-grense ble også i 2021 videreført som et tiltak for å hindre importsmitte. Politiet har kontrollert alle reisende på 35 godkjente grenseovergangssteder og veiledet om unntaksbestemmelser knyttet til Covid-19 forskriften. Midlertidig personkontroll på Indre Schengen-grense ble avvirket i september, men kontrolltiltak ble opprettholdt for verifisering av innreiseregistrering og koronasertifikat. I 2021 ble det bortvist 17 000 personer som ikke har hatt rett til innreise. I tillegg til å håndheve regelverk har politiets veilednings- og informasjonsarbeid bidratt til kunnskap og etterlevelse.

For å kunne løse grenseoppdraget har politiet over lengre perioder mottatt bistand fra Forsvaret og Tolletaten. I tillegg har Politiets Utlendingsenhet og Utrykningspolitiet avgitt bistand til støtte for enkelte politidistrikter relatert til grensekontroll. Etter gjenåpningen av samfunnet, med alle grensepasseringssteder som åpne, ble oppdraget mer krevende. Selv om mange ressurser var øremerket til grenseoppdraget, har det vært behov for utstrakt bruk av overtidsarbeid, beregnet til ca. 57 mill. For de som har stått i oppdraget har dette også vært en HMS-belastning. Fra oktober 2021 har kontrollen vært kunnskapsbasert, men fortsatt med bruk av ca. 300 ressurser/tjenestepersoner utover det som normalt brukes i grensekontrollen.

Vi vurderer at politiets arbeid i 2021 gir god effekt på målet. Det må tas i betraktning hvordan pandemien påvirker resultatene.

Styringsparametere i tildelingsbrevet 2021	Resultatkrav	Resultat
S11 Saksbehandlingstid for oppholdssaker fra søknad fremmes til vedtak i Utlendingsdirektoratet		
Saksbehandlingstid fra søknad er registrert i DUF til vedtak er fattet i politidistrikt eller saken oversendes til UDI skal reduseres sammenlignet med 2020.	Redusert sammenlignet med 2020	8 av 12 politidistrikt har redusert saksbehandlingstiden?
Færre restanser i 2021 enn ved utgangen av 2020	10 178	13 052
S12 Saksbehandlingstid fra asylsøknaden fremmes hos politiet til søknaden er behandlet i Utlendingsdirektoratet: 70 % ferdig registrert asylsøkere fra politiet til UDI innen 9 dager.	70 %	71 %

Saksbehandlingstid for oppholdssaker fra søknad fremmes til vedtak i Utlendingsdirektoratet

Ved årsskiftet hadde majoriteten av politidistriktene oppnådd målet om å redusere saksbehandlingstiden sammenlignet med 2020, da åtte av 12 politidistrikter hadde kortere saksbehandlingstid enn i 2020. Fire politidistrikter hadde økt saksbehandlingstid.

Antall restanser har økt fra 10 178 saker ved utgangen av 2020, til 13 052 saker ved utgangen av 2021. Hovedårsaken til økningen i restanser er at politidistriktene prioriterte å redusere ventetiden for å få bestilt seg time i perioden smitteverntiltakene ikke var så strenge. Stor økning i antall søknader om norsk statsborgerskap, ny portefølje grunnet Brexit og innføring av utvidet bruk av biometri i 2021 bidro også til økning i antall restanser.

Saksbehandlingstid fra asylsøknaden fremmes hos politiet til søknaden er behandlet i Utlendingsdirektoratet

71 % av nye asylsøknader ble oversendt ferdig registrert fra politiet til UDI innen ni dager. Politiets innsats i den innledende asylsaksbehandlingen bidrar dermed til en kortere saksbehandlingstid og mer effektiv retur av personer uten lovlig opphold.

Restanser i statsborgerskapssakene

Pandemien og en stor økning i søknader om statsborgerskap medførte i 2020 økte ventetider for registrering av utlendingssaker. Politiet fikk i 2021 økt tildelingen med 36 mill. kr til å styrke førstelinjens evne til å håndtere flere statsborgerskapssaker. Som forutsetning for tildelingen lå det at politiet skulle behandle søknader om oppholdstillatelse fra briter og deres familiemedlemmer i medhold av Separasjonsavtalen mellom Storbritannia og EØS/EFTA-landene, og prioritere søknader fra personer som ikke hadde registrert seg etter EØS-regelverket innen 31. desember 2020.

De øremerkede midlene har gitt oss muligheten til å prioritere statsborgerskapssakene, noe som medfører at det er behandlet mer enn dobbelt så mange saker i 2021 enn i 2020. Politidistriktene har ansatt personer i midlertidige stillinger, og har benyttet utvidet åpningstider for å redusere restansene i 2021.

Ventetiden for utlendingssaker hos førstelinjen i politiet

Smittevernstiltak, økt saksinngang grunnet avvikling av prinsippet om ett statsborgerskap i 2020 og 2021, samt en helt ny saksportefølje som følge av Brexit-regelverket i 2021, har økt presset på politiets kapasitet på timeavtaler i skranken. Medio april innførte utlendingsforvaltningen utvidet bruk av biometri. Målet er å få bedre kontroll på utlendingers identitet, og sikre at en person har en identitet i Norge. En konsekvens er at politiet ved mottak av søknad bruker lengre tid per søker. Politidistriktene melder at totalen har medført en økt ventetid på timeavtale.

Politiet har i 2021 hatt kontinuerlig fokus på best mulig publikumstilbud og effektiv ressursutnyttelse på tross av at pandemien har gitt varierende rammebetingelser.

Som et tiltak for å gjennomføre flere intervjuer, ble det fra andre tertial 2021 åpnet for at politidistriktene kan benytte Teams til å utføre intervjuer i utlendingsforvaltningen. Teams kan benyttes i politiets lokaler for å sikre at krav til avstand kan opprettholdes, eller til fjernintervju (der personen ikke er i politiets lokaler).

Utvidet bruk av biometri er en ny faktor som på sikt vil medvirke positivt til å redusere ventetid på timeavtale og saksbehandlingstid hos politiet, da antall oppmøter i hver sak reduseres fra to til ett. I overgangsperioden, anslått til to år, vil ventetiden på timeavtale og saksbehandlingstid øke, da politiet i må håndtere gammel og ny arbeidsflyt.

Søknader etter Brexit-regelverket

Politidistriktene har implementert ny arbeidsflyt og sakstyper i utlendingsforvaltningen for britiske borgere og deres familiemedlemmer som følge av Brexit. Politidistriktene prioriterte i 2021 timeavtaler til denne typen saker. Politiet har behandlet 13 833 saker totalt i 2021.

Mål 5 – Tilgjengelige tjenester med god service

Politiet skal ha tilgjengelige tjenester med god service overfor befolkning og virksomheter.. Innbyggerne opplever at det er enkelt å ta kontakt med politiet når det er behov det. De får løst mest mulig av sitt behov ved første kontakt og de møter et ensartet tjenestetilbud, uavhengig av hvor i landet de bor. Dette gjelder tilgang til politiets tjenester både ved fysisk oppmøte og digitale henvendelser.

Tilgjengelige tjenester omfatter også forvaltningstjenester og sivil rettspleie. God service innebærer enkel tilgjengelighet, rask tilbakemelding, god kvalitet og god samhandling med andre etater.

Gjennom to år med pandemi har forventninger til og opplevelsen av tilgjengelighet endret mye på hvordan politiet må møte innbyggerne. Gjennom hele pandemien har etaten klart å opprettholde tilgjengelighet i en tid der samfunnet i perioder har hatt begrenset mulighet for fysisk omgang. I 2021 har vi bygget videre på de erfaringer vi gjorde oss i 2020 og særlig innenfor digitaliseringsarbeidet ser vi nå muligheter for å øke utviklingstakten i årene som kommer.

Selv med positiv fremgang på enkelte områder, må vi vurdere måloppnåelse overordnet sett til kun å være middels. Dette på grunn av fortsatt store avvik innen den sivile rettspleie.

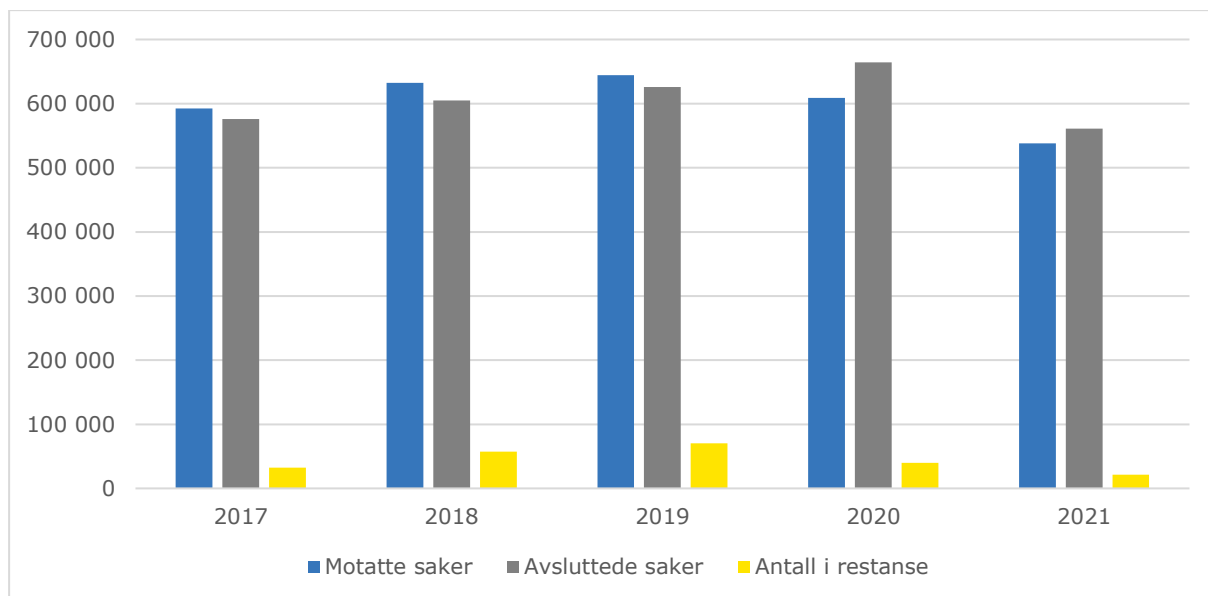
Styringsparametere i tildelingsbrevet 2021	Resultatkrav	Resultat
S13 Effektivitet og kvalitet i forvaltningstjenestene og sivil rettspleie: Forvaltningssaker og saker innen sivil rettspleie skal avgjøres uten ugrunnet opphold. POD skal rapportere på utviklingen i alle sakstypene og publisere relevant resultatinformasjon på politiet.no.	N/A	Omtale i tekst
S14 Befolkningens tillit til politiet: Andelen av befolkningen som svarer i politiets innbyggerundersøkelse at de har ganske eller svært stor tillit til politiet skal være lik eller høyere enn i 2020.	82 %	80 %
S15 Tilgjengelighet til politiet: Andelen av befolkningen som svarer i politiets innbyggerundersøkelse at det er lett å komme i kontakt med politiet skal være lik eller høyere enn i 2020.	68 %	72 %

Forvaltning og sivil rettspleie

Forvaltningssaker avgjøres uten ugrunnet opphold. Saksbehandlingstiden for de forskjellige forvaltningssakene ligger i hovedsak på under fire uker i politidistriktene, med mindre det er andre lovpålagte frister som gjelder. Ved søknad om politiattest er saksbehandlingstiden fortsatt under to uker, for prioriterte saker under en uke. Søknader om pass og ID-kort behandles fortløpende. For våpensaker varierer saksbehandlingstiden fortsatt mye fra distrikt til distrikt, og i enkelte distrikter er saksbehandlingstiden fortsatt for høy.

Samtlige distrikter publiserer saksbehandlingstider for våpensøknader på politiet.no, og enkelte distrikter publiserer også saksbehandlingstid for andre sakstyper der. Ved søknad om politiattest kan søkeren følge saken på politiet.no. For de øvrige sakstypene er det gitt generell informasjon om forvaltningsloven, saksbehandlingstid, og foreløpig svar. POD arbeider med løsning for publisering av flere saksbehandlingstider på politiet.no.

Saksutviklingen innen den sivile rettspleien har vært jevnt økende i perioden 2016-2019. I 2021 ser vi ytterligere en nedgang i antall saker. Vi antar dette har sammenheng med at kreditor har vært mer varsom med rettslig pågang som følge av pandemien, sammenholdt med at den enkelte har brukt sparepenger til å nedbetale gjeldsposter. Det er nærliggende å anta at vi vil se en økning i antall saker i 2022, basert på at samfunnet er på vei tilbake etter epidemien. Det tar erfaringsmessig noe tid fra økonomiske problemer oppstår i husholdningene til saken oversender namsmannen for rettslig inndrivning.



Figur 9: Saksutvikling over tid sivil rettspleie

For 2021 er resultatoppnåelse innen den sivile rettspleien ikke tilfredsstillende, men det har vært en særlig positiv utvikling for 'hovedstevnevitne', 'utlegg' og 'andelen saker i restanse'. Saksbehandlingstiden for forliksklager er jevnt over innenfor måltallet, med noen få unntak. Stor restanse i et par distrikter påvirker i stor grad totalsnittet. Området gjeldsordning har hatt en stigende saksbehandlingstid, som delvis kan forklares med en økning i antall saker, at enkelte distrikt ikke har prioritert tilstrekkelig bemanning for å balansere budsjettet, samt omorganisering. Omorganiseringen vil imidlertid på sikt føre til bedre rutiner og resultater. Sivilombudet har uttalt at det må skje en klar forbedring og politiet har iverksatt tiltak for forbedring av arbeidsrutiner, oppfølging av fagmiljøer og fokus på styring og ledelse, i tillegg til et prosjekt for å nedarbeide restanser i gjeldsporteføljen, som vil ha virketid fra medio 2022-2022. Prosjektet forventes å gi det ønskede resultatet på sikt.

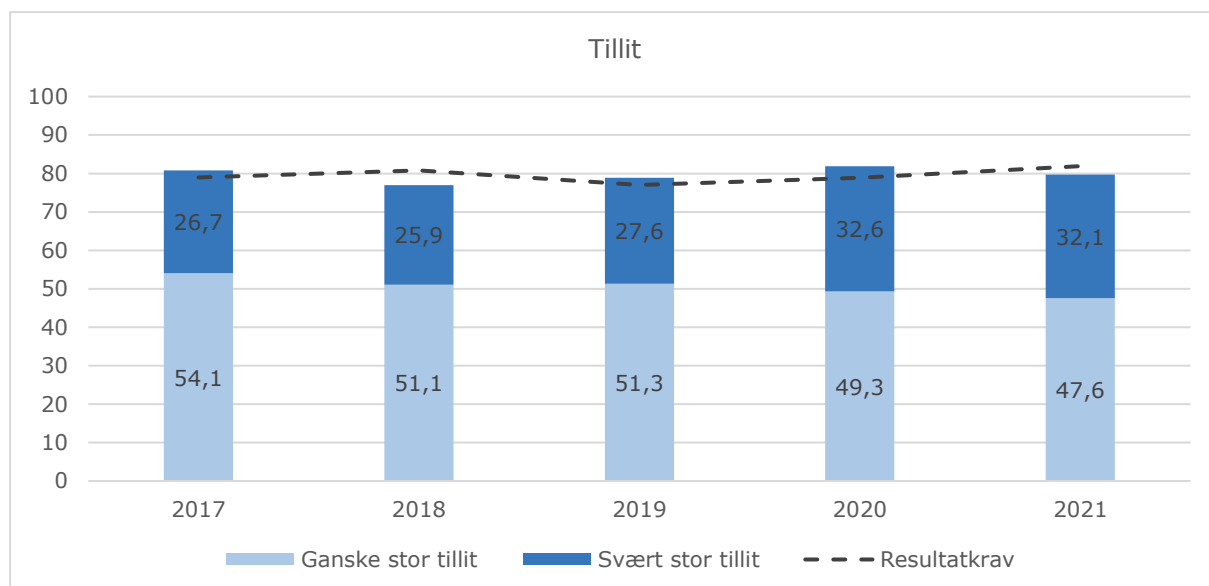
Sakstype	Internt måltall	2019	2020	2021
Gjeldsordning	90 dager	117 dager	143 dager	186 dager
Forliksklage	90 dager	79 dager	100 dager	105 dager
Hovedstevnevitne	15 dager	17 dager	17 dager	14 dager
Utlegg	60 dager	90 dager	99 dager	65 dager
Andel saker i restanse	Skal ikke overstige 20 %	44 %	37 %	24 %

Tabell 7: Resultatoppnåelse sivil rettspleie

Det er avsluttet 14,6 pst. færre saker totalt i 2021 sammenlignet med 2020. Hvis man isolerer utlegg er det avsluttet 15,6 pst. færre saker sammenlignet med 2020. Andelen saker i restanse er vesentlig redusert. Namsmennene mottok 537 821 nye saker, og avsluttet 560 995 saker. Tilførsel av 45 midlertidige stillinger til namsmannen i 2020 med forlenget virkning ut 2021 har vært en viktig faktor for nedbygging av restansene. I tillegg har redusert sakstilfang medvirket til resultatet. Vi har en ambisjon om at namsmannen i løpet av 2022, med tilførsel av midler til nedarbeidelse av gjeldsrestanser og under forutsetning av stabilt sakstilfang, vil klare å nærme seg restansemålet.

Tilliten til politiet er stabil høy

Innbyggerundersøkelsen viser at innbyggernes tillit til politiet har ligget på et høyt og relativt stabilt nivå gjennom de siste årene. I 2021 oppgir 80 pst. av innbyggerne at de har svært eller ganske stor tillit til politiet. Det er en mindre, men signifikant nedgang på 2 prosentpoeng fra 2020, og 1 prosentpoeng høyere enn i 2019. I undersøkelsen svarer 32 pst. at de har svært stor tillit til politiet, hvilket er en av de høyeste målingene som har blitt registrert de siste 6 årene. Innbyggerne oppgir at de hovedsakelig baserer sin tillit til politiet på egen opplevelse av politiet og omtale av politiet i media.



Figur 10: Tillit til politiet. Resultatkravet endrer seg, pga at kravet er lik eller bedre enn foregående år.

I oktober 2021 offentliggjorde Ipsos sin årlige omdømmeundersøkelse av offentlige etater, hvor politiet kom ut med best omdømme av de undersøkte. 77 pst. svarte at de har et meget godt eller ganske godt totalinntrykk av politiet. Et godt omdømme underbygger også at innbyggerne har tillit til politiet, noe som styrker vår mulighet til å gjennomføre samfunnsoppdraget på en god måte. I undersøkelsen scorer politiet særlig høyt på kategoriene samfunnsansvar og kompetanse og fagkunnskap.

Selv om norsk politi har generelt høy tillit i befolkningen, er det i 2021 satt fokus på hvordan personer med minoritetsbakgrunn opplever sitt møte med politiet. Etaten har fått flere tilbakemeldinger om at denne gruppen opplever å bli overkontrollert. Dette kan over tid påvirke tillitsforholdet til politiet.

Politiet skal opptre rettferdig og respektfullt overfor alle grupper i samfunnet. Vi er avhengig av tillit for å sikre legitimitet til å utøve etatens myndighet. På bakgrunn av tilbakemeldingene som har kommet, igangsatte politiet i 2021 et arbeid for å så problemstillingen. Det er i arbeidet gjennomført dialog- og innspillmøter med organisasjoner og innbyggere fra ulike minoriteter. Arbeidet fremover vil ha et særskilt fokus på hvordan politiet kan styrke dialogen og bygge tillit til minoriteter i samfunnet.

Bedre polititjenester med innbyggerinvolvering

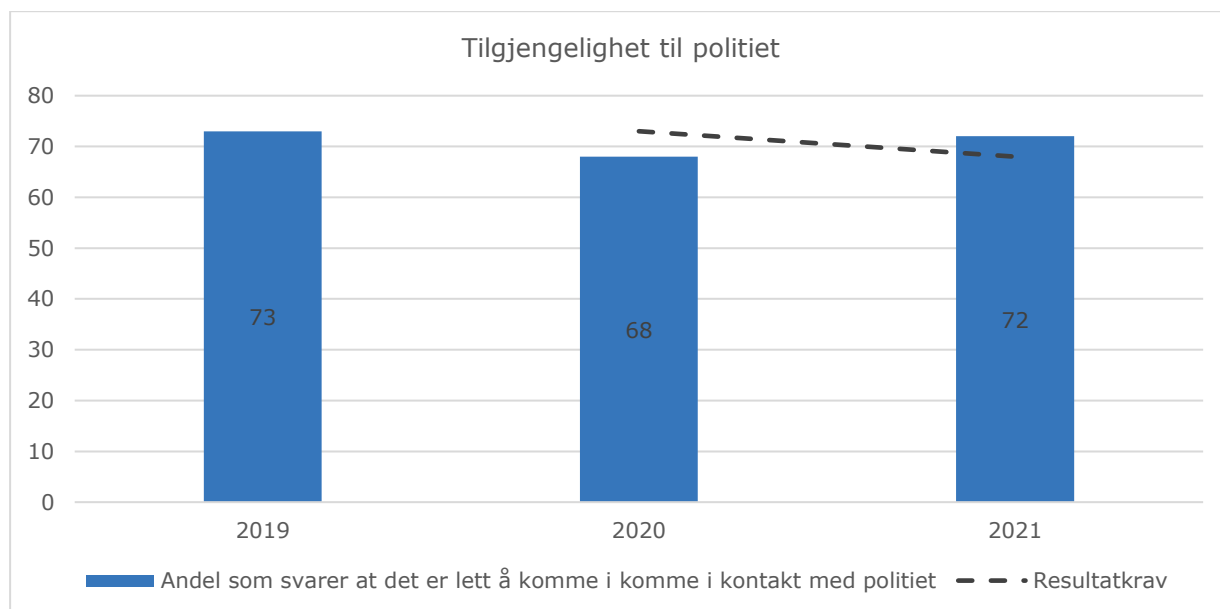
For at politiet skal levere tilgjengelige tjenester med god service, må vi sette innbyggeren i sentrum når vi utvikler tjenestene våre. Dette innebærer å innhente og analysere brukerinnsett, benytte innsikten aktivt, involvere innbyggerne i utviklingen av tjenestene og ikke minst dele kunnskapen vi har med innbyggerne og omverden.

Gjennom 2021 er det arbeidet på en ny og innovativ måte ved å involvere innbyggerne når vi utvikler tjenestene våre. Målet var at arbeidet skulle bidra til nytenking og styrke utenfra-inn-perspektivet vårt.

I 2021 ble det testet ut innbyggerinvolvering i to initiativ hvor ungdommer ble involvert og ga gode tilbakemeldinger og innspill til politiet. I Tønsberg ble 400 ungdommer og tilhørende nærmiljø involvert i et nybrotsarbeid med Tønsberg kommune og lokalt politi i førersetet og i tett samspill. Da det skulle utvikles forbyggende råd på politiet.no for å bekjempe hatefulle ytringer og trusler på nett, gjennomførte politiet en rekke dialogmøter med ungdomsorganisasjoner som ga verdifull innsikt i hvordan tjenestene fremstår og hvilke forbedringspunkter det må fokuseres på.

Andelen av innbyggerne som har vært i kontakt med politiet fortsetter også å falle. I 2019, før pandemien, oppga 54 pst. av respondentene i innbyggerundersøkelsen å ha vært i kontakt med politiet. I 2020 var andelen 48 pst., mens den i 2021 har sunket ytterligere til 46 pst. Det er henvendelse av praktisk karakter som er den vanligste grunnen til at innbyggerne tar kontakt med politiet. Praktiske henvendelser omfatter i eksempelvis pass, ID-kort, våpentillatelse, politiattest og liknende. 18 pst. av innbyggerne oppgir at slike henvendelser var årsaken til kontakt med politiet i 2021, hvilket er en nedgang fra 29 pst. i 2019.

Kontakten innbyggerne har hatt med politiet vurderes som noe bedre sammenliknet med 2020 på flere av områdene som måles. Gjennomsnittet for de ulike type henvendelsene vi spør om øker fra 72 i 2020 til 74 i 2021. Det er særlig blant de som har hatt henvendelser av praktisk karakter, trengt akutt behov for hjelp, vært stoppet/kontaktet av politiet på offentlig sted og vært i kontakt med politiet på sosiale medier som har høyere grad av tilfredshet enn i 2020. Samtidig viser resultatene at innbyggerne har et noe dårligere inntrykk av politiet når det gjelder respekt og rettferdighet, uavhengig om de har vært i kontakt med politiet eller ikke det siste året. Gjennomsnittet av de som har svart meget eller ganske godt inntrykk har gått ned med 4 prosentpoeng. Vi finner også at innbyggerne har et noe dårligere inntrykk av politiets håndtering av ulike hendelser som vold eller trusler om vold, hatkriminalitet og lommetyveri.



Figur 11: Tilgjengelighet til politiet

Et av målene for politireformen er at "politiet skal være operativt, synlig og tilgjengelig". I 2021 svarer 72 pst. at de er helt eller delvis enig i at det er lett å komme i kontakt med politiet ved ulike behov. Det er en økning på 4 prosentpoeng fra i fjor. Andelen av innbyggerne som svarer at politiet er regelmessig synlig i sitt lokalområde øker fra 56 til 59 pst.

Digitalisering av politiets tjenester

Innbyggerne har økte forventninger til service, tilgjengelighet og det å kunne løse oppgaver digitalt. I tillegg forventer de at politiet benytter digitale hjelpemidler i oppgaveløsningen i større grad enn det som gjøres i dag.

Politiet skal møte innbyggerne der de ønsker å møte oss og på måter de har behov for. Politiets kanalstrategi legger opp til at vi skal legge til rette for fysiske møter ved behov og digitalt når vi kan. Undersøkelser viser at innbyggernes behov er førende for hvilken kanal de ønsker å benytte når de er i kontakt med politiet. Ved enklere saker og henvendelser ønsker de økt grad av selvbetjening. Ved alvorligere saker ønsker innbyggerne å ha muligheter til å møte politiet fysisk.

Politiet har i 2021 hatt fokus på å bli bedre til å utnytte de mulighetene teknologiutviklingen gir og det er tatt ytterligere steg for å levere flere tjenester digitalt slik innbyggerne ønsker. I juni 2021 ble det blant annet lansert en ny app for forenklet forelegg. Antall anmeldelser som innbyggerne velger å levere digitalt øker. Fra 2019 til 2021 økte antall digitale anmeldelser fra om lag 41 000 til i overkant av 56 000. Høsten 2021 lanserte politiet digital søknad for jaktvåpen. Dette medførte en vesentlig økning i antall våpensøknader.

Et viktig grep for økt opplevelse av tilgjengelighet er selvbetjente løsninger, der innbyggere selv kan utføre ulike oppgaver. Anmeldelse på nett og tips-løsningen er utvidet, og det er etablert sikker chat for de som ønsker å være i kontakt med politiet. Utviklingen av tjenester som krever sikker identitet er påstartet.

Det foregår utprøving av ny teknologi i flere miljøer i politiet, både for øvelsesformål og for bruk i skarpe situasjoner. Ulike konsepter for håndtering av datastrømmer inn til politiet utforskes, og systemstøtten for å utføre oppgaver mobilt og på stedet bedres. Samtidig fortsetter nye arbeidsformer å gi gevinster gjennom kontinuerlig forbedring, herunder utvidelse av forenklet forelegg, løsninger for digitale spor og beslag, selvbetjent analyse, digitale samhandlingsløsninger utenfor politinettet og digitale avhørsløsninger.

Mer fleksibel oppgavefordeling mellom POD, særorganene og politidistriktene

En arbeidsgruppe har ferdigstilt et høringsnotat med forslag til endringer i Kripas` oppgaveportefølje. Notatet skal, etter forankring i Politidirektoratets ledelse, sendes på høring til politidistrikter, særorgan og Riksadvokatembetet. Det er en målsetting at endringer i oppgaveporteføljen besluttet før sommeren 2022.

Ressursbruk 2021

Nedenfor presenteres informasjon om politiets budsjettrammer og ressursbruk i 2021, herunder kommentarer til nøkkeltallene fra årsregnskapet som er presentert i kap. 2.

Det vises til Ledelseskommentaren i del VI og årsregnskapet for nærmere forklaringer og vurdering av vesentlige forhold ved politiets årsregnskap.

Tildelte rammer og årsresultat

Politiets samlede tildeling økte med om lag 9 pst. fra 2020 til 2021 og utgjorde om lag 22,6 mrd. kroner i 2021¹⁹. I tillegg mottok politiet refusjoner fra folketrygden. Mottatte og avgitte belastningsfullmakter samt inntekter knyttet til bl.a. utførte politioppdrag og salg av utstyr påvirket også politiets disponible ramme i 2021.

Driftsutgifter samlet

Driftsutgifter utgjorde 20 mrd. kroner i 2021, og utnyttelsesgrad for drift (post 01-29) utgjorde 94,9 pst. Utnyttelsesgraden er noe lavere enn for årene 2019 og 2020. Årsregnskapet for 2021 viser et mindreforbruk både hos Politidirektoratet, særorganene, tjenesteleverandørene og samlet for politidistriktene.

Hovedårsaken til mindreforbruk er pandemisituasjonen som har påvirket ressursbruken i politiet i 2021. Politiet fikk overført 668,8 mill. kroner mindreforbruk fra 2020 til 2021, noe som påvirker årsresultatet i 2021. Politiet har fått økte tildelinger gjennom året for å håndtere grenseoppdraget. Generelt har pandemien ført til lavere aktivitet i samfunnet, tilgang på materiell og utstyr har vært begrenset og evne og mulighet til å gjennomføre planlagte aktiviteter har blitt utfordret.

Leverandører har som følge av pandemisituasjonen hatt utfordringer med sine leveranser og planlagte anskaffelser er derfor delvis forsinket. Pandemisituasjonen har ført til et generelt lavere aktivitetsnivå i 2021 hva gjelder eksempelvis reiser, kurs og møtevirksomhet. Videre har aktivitet knyttet til internasjonale operasjoner vært vesentlig lavere enn ved normalår.

Driftsutgifter kap. 440, post 01

Av den samlede tildelingen i 2021 var 92,6 pst. tildelt under kap. 440 Politiet, post 01 Driftsutgifter. I 2021 regnskapsførte politiet samlet 19,6 mrd. kroner under posten. Tabell i del II gir en oversikt over regnskapsmessige nøkkeltall som beskriver ressursbruken i politiet under kap. 440, post 01.

Politiet er en bemanningsintensiv virksomhet, og utgifter til personell er den største utgiftskategorien. Personellutgifter omfatter utgifter tilknyttet lønn, godtgjørelser, refusjoner, trygd, pensjon og arbeidsgiveravgift. Nivå på personellutgifter ligger om lag på samme nivå som i 2020. I 2021 utgjorde personellutgifter 76,1 pst. av de samlede driftsutgiftene, hvorav 62,6 pst. er utgifter til lønn (inkl. overtid). Overtidsutgifter er økt med om lag 97 mill. kroner sammenlignet med 2020. Koronasituasjonen har påvirket overtidsbruk i 2021.

Utgifter til eiendom-, bygg- og anlegg (EBA) utgjorde 8,8 pst. av de totale driftsutgiftene i 2021, på samme nivå som i 2020.

Materiellutgifter utgjorde 10 pst. av de totale driftsutgiftene i 2021. Det er en økning i materiellutgifter fra 2020 til 2021, tilsvarende om lag 174 mill. kroner. Tjenesteutgifter utgjorde 4,5 pst. av de totale driftsutgiftene i 2021. Dette innebærer en økning på om lag 86 mill. kroner sammenlignet med 2020. Det er en nedgang i IKT-tjenester fra 2020 til 2021. Økningen i tjenesteutgifter er i hovedsak knyttet til ekstramannskaper fra Heimevernet for å håndtere koronasituasjonen.

Diverse andre utgifter utgjør 0,7 pst. av de samlede driftsutgiftene. Nivået ligger om lag på samme nivå som i 2020. Pandemisituasjonen har ført til reduserte utgifter til møter, krus og reise i 2020 og 2021.

¹⁹ Samlede tildelinger under kap. 400, kap. 442, kap. 448 (tall i mill. kroner).

Politiets strategiske utviklingsportefølje

Politiets strategiske utviklingsportefølje består av nødvendige investeringer i endring for å nå politiets strategiske mål. Porteføljen består i hovedsak av prosjekter og programmer

som strekker seg over flere år. I 2021 er det benyttet 280 mill. kroner til investeringer i porteføljen, mot planlagt benyttede midler på 384 mill. kroner og totalt tilgjengelige utviklingsmidler på 770 mill. kroner. Av de øremerkede tildelingene har 343 mill. kroner ikke vært planlagt benyttet i 2021, men først fra 2022 og senere. Mindreforbruket kan deles i to årsaksforklaringer hvor ca. 50 % skyldes eksterne avhengigheter (leverandør, avhengighet EU, lov- og forskriftsarbeid og valutasvingninger) og ca. 50 % skyldes fremdrift (ressurs, periodisering og planforutsetninger).

Tiltakene med de største avvikene i 2021 er EU-informasjonssystemer hvor hovedårsaken er forsinkelse hos EU-Lisa, Objektsikring hvor hovedårsaken er leveranseutfordringer på hardware grunnet Covid og Helikopteranskaffelsen som skyver på sluttoppgjøret til 2022 grunnet testing.

En sentral milepæl for politiet er at NPID er avsluttet. Slutføring av investeringen videreføres gjennom fremtidens ID-applikasjon (FRIDA). Digital innsending av våpensøknad er lansert, mens arbeid med langsiktig digitalisering av tjenesten i samarbeid med Brønnøysundregistrene fortsetter til over årsskiftet grunnet eksterne forhold. Prosjekt virksomhetsregnskap er gjennomført og periodisert internregnskap innført i politietaten.

EUs indre sikkerhetsfond og EUs grense- og visumfond

EUs indre sikkerhetsfond (ISF) og EUs grense- og visumfond (BMVI) har som mål å bidra til at Norge oppfyller våre Schengen-forpliktelser når det gjelder grensekontroll og -overvåking og visumsamarbeidet.

I løpet av 2021 har ISF bidratt til å finansiere følgende prosjekter i politiet: Entry/Exit System, ETIAS og SIS Recast som alle inngår i Program EU-informasjonssystemer, samt Kompetanseløft for grensekontrollen som er et opplæringsprosjekt i regi av Nasjonalt Kompetansesenter Grensekontroll i Øst politidistrikt. ISF har også delfinansiert prosjektet Kompetanse, kvalitet og tilgjengelighet for visumsøkere som implementeres av Utenriksdepartementet.

ISF har hatt et mindreforbruk i 2021 mot den opprinnelige tildelingen på post 48, tilsvarende om lag 54 mill. kroner. Årsaksforklaringen på dette mindreforbruket er de samme som for politiets strategiske utviklingsportefølje – lavere produksjon grunnet situasjonen med Covid19 og forsinkelser hos eu-LISA. Mindreforbruket er overført til 2022 som er det siste året ISF-midlene kan forbrukes.

ISF er i avslutningsfasen, og Fondsteamet har derfor i 2021 også startet arbeidet med å utvikle et nasjonalt program som skal danne grunnlaget for Norges deltakelse i og aktiviteter under BMVI-fondet (2021-2027).

Tilskuddsordning tro- og livssynssamfunn

Politidirektoratet er tildelt 5 mill. kroner under kap. 440, post 70 for å ivareta ansvar for å forvalte tilskuddsordningen for sikringstiltak til tros- og livssynssamfunn i 2021. Tilskuddsordningens formål er å bidra til at tros- og livssynssamfunn kan gjennomføre fysiske sikringstiltak som de finner nødvendig ved sine lokaler, jf. Forskrift om tilskudd til sikringstiltak for tros- og livssynssamfunn.

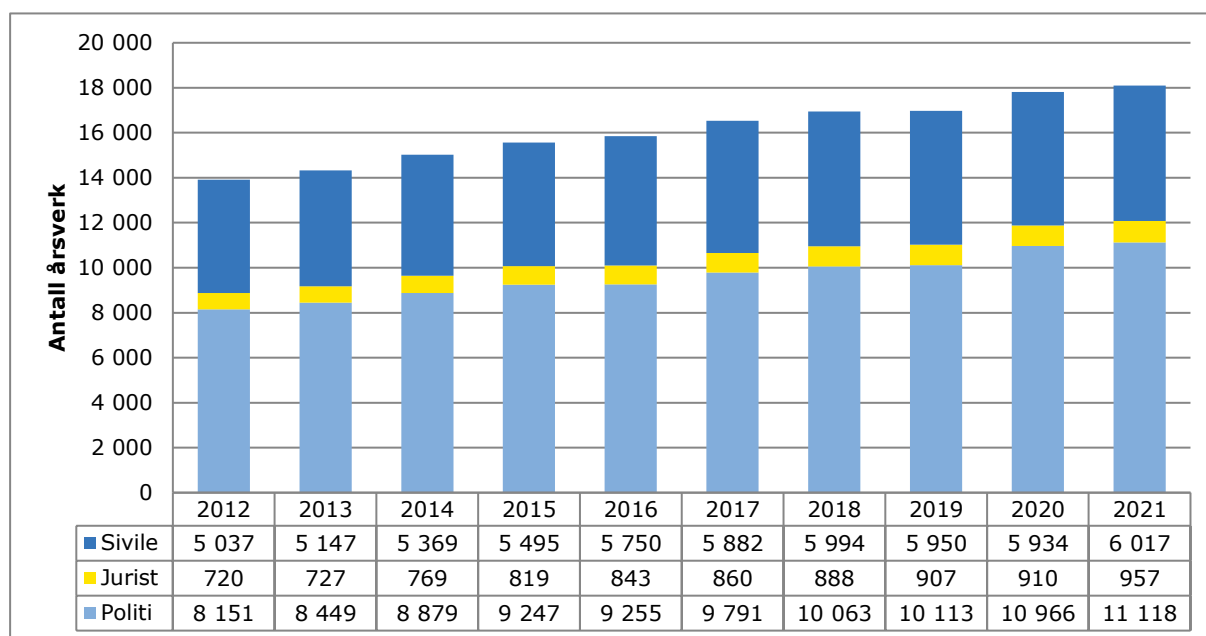
Det er mottatt 34 søknader om tilskudd til sikringstiltak fra ulike tros- og livssynssamfunn i 2021, hvorav 32 mottok tilskudd. Samlet ble det søkt om omlag 8 mill. kroner, mens det ble utbetalt 5 mill. kroner. Tildelt tilskuddsbeløp til de 32 mottakerne varierer fra 10 000 kroner til

270 800 kroner. Tilskuddsmottakere skal innen 1. desember 2022 rapportere om bruk av midlene. I henhold til forskriften er det ved behandling av søknadene særlig lagt vekt på:

- I hvilken grad tros- og livssynssamfunnet anses som potensielt mål med forhøyet trussel i PSTs årlige nasjonale trusselvurdering (NTV)
- Søkerens spesielle begrunnede behov for fysiske sikringstiltak
- Om søker har mottatt og/eller søkt om støtte fra andre offentlige myndigheter til fysiske sikringstiltak

Bemanning og personalforvaltning

Politiet har hatt en betydelig bemanningsøkning de siste årene. Fra utgangen av 2012 til utgangen av 2021 har bemanningen økt fra 13 908 til 18 092 lønnede årsverk, eksklusive årsverk i PST. Dette tilsvarer en økning på 30 pst. Antallet politiårsverk var 11 118 ved utgangen av desember 2021, en økning på 152 årsverk sammenlignet med samme måned året før. Tallene inkluderer midlertidig ansatte i politistillinger i forbindelse med pandemien.



Figur 12: Bemanning i politiet målt i antall årsverk i perioden 2012-2021. Tallene er pr 31.12.

I 2020 oppnådde politiet en politidekning på to polititjenestepersoner per tusen innbyggere og dermed en styrket grunnberedskap i hele landet. I 2021 ble det bevilget midler til politiet for å kunne opprettholde en styrket grunnberedskap og en nasjonal dekningsgrad på minst to per tusen gjennom hele 2021. Ved utgangen av 4. kvartal 2021 var politidekningen 2,10 tjenestemenn per 1 000 innbyggere.

Politiets oppgaver er i stor grad personellintensive. For å øke kapasiteten med en døgnkontinuerlig politipatrulje kreves det eksempelvis om lag 18 politiårsverk. De siste årene har utgifter til personell økt fra om lag 75 pst. til om lag 77 pst. av de totale driftsutgiftene i politiet.

Øvrig rapportering

Internasjonalt samarbeid

Norge er blant annet gjennom Schengenavtalen, Prümavtalen og samarbeidsavtale med Europol, knyttet til det europeiske politi- og grensesamarbeidet.

Pandemien har også i 2021 gitt oss utfordringer, knyttet til strengere indre grensekontroll og delvis stengte grenseoverganger. Betydelige ressurser knyttet til ekstra grensekontroll som følge av pandemien er benyttet.

"Program for EUs informasjonssystemer" ble besluttet etablert i Politidirektoratet i 2020 og har gjennom 2021 utviklet en forholdsvis robust organisasjon som ivaretar utvikling og implementering av flere grenserelaterte IKT-systemer og tilgang for rettshåndhevende myndigheter for blant annet EES, Eurodac og VIS-databasen. Programmet har som formål å bidra til en helhetlig og integrert implementering av de sentrale informasjonssystemer som er initiert fra EU/Schengen. Programmet i POD koordineres opp mot JDs prosjektråd for tilsvarende portefølje.

For å kunne forebygge og avverge alvorlig samfunnskadelig kriminalitet og terror er det internasjonale politisamarbeidet viktig. Dette innebærer blant annet utvikling av regelverk og effektive IKT-informasjonssystemer. Prümavtalen trådte i kraft 1. desember 2020 og det arbeides med en operasjonalisering av dette regelverket. Det tekniske IKT-utviklingsprosjektet knyttet til avtalen er forventet å bli ferdigstilt (mot første land) første halvår 2022.

Politidirektoratet startet 2021 planleggingen av Schengenevaluering i Norge i 2022. Schengen spørreskjema ble besvart i september og evalueringsbesøkene finner sted i mai og juni 2022.

Politidirektoratet har i 2021 videreført arbeide med å operasjonalisere og implementere "Nasjonal strategi for helhetlig grenseforvaltning". Det arbeides fortsatt med en samlet tiltaksplan for den vedtatte nasjonale strategien. "Program for EUs informasjonssystemer" er en komponent i den helhetlige nasjonale strategien for grenseforvaltning.

Regjeringens strategi mot hvitvasking, terrorfinansiering og finansiering av spredning av masseødeleggelsesvåpen

Nasjonal risikovurdering vedrørende hvitvasking, terrorfinansiering og finansiering av spredning av masseødeleggelsesvåpen produseres annethvert år. POD har sendt bestilling av NRA2022 til Økokrim som har produksjonsansvaret i politiet innenfor dette området. Kripes er orientert om dette i kraft av sitt nasjonale produksjonsansvar. Økokrim er bedt om å koordinere sin produksjon med PST. Økokrim er gitt ansvaret for å sammenstille de to delene. Det er gjennomført møte med innledende oppdragsdialog med deltakere fra JD, POD, PST og Økokrim. Forventet leveranse er ultimo 2022.

Justissektorens IKT-sikkerhets- og responsmiljø (JustisCERT)

Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM) sier i sin årlige rapport «RISIKO 2021»²⁰ at Norge står overfor et skjeppet og komplekst digitalt risikobilde der fremmede stater og andre aktører ved hjelp av et bredt utvalg virkemidler forsøker å utnytte sårbarheter i funksjoner, virksomheter og systemer. Dette understreker viktigheten av at det jobbes aktivt og strategisk i Justissektoren for å styrke dens evne til å motstå cyberangrep og aktuelle trusler nå - og i årene fremover.

²⁰ <https://nsm.no/aktuelt/risiko-2021-helhetlig-sikring-mot-sammensatte-trusler>

JustisCERT har siden 2019 opprettet en rekke tjenester innenfor hovedområdene «Forebyggende IT-sikkerhet», «Varsling og informasjonsdeling» og «Hendelseshåndtering». JustisCERT vil opprettholde og forbedre eksisterende tjenester, så lenge sektoren har behov for disse. Høsten 2021 gjennomførte JustisCERT en behovskartlegging blant virksomhetene i Justissektoren. Basert på behovskartleggingen, kan vi se at JustisCERT har valgt riktige satsningsområder i sitt arbeid til nå. Behovskartleggingen vil ligge til grunn for forslag til videreutvikling av JustisCERT.

Gjennom 2021 er det arbeidet med organiseringen av Politiets IKT-tjenester og fra 1.1.2022 ble alle sikkerhetsmiljøene for IT samlet i én avdeling. JustisCERT blir da del av et større fagmiljø som har tilgrensende eller overlappende oppgaver. Effekten man får gjennom denne sammenslåingen, er en forsterking av fagmiljøene, og flere ressurser å trekke på når det oppstår ekstraordinære behov i forbindelse med f. eks hendelser i sektoren. Man oppnår større kontinuitet ved at det til enhver tid vil være flere tilgjengelige ressurser innenfor fagområdene.

For flere detaljer se vedlegg 5 Oppdrag 14 Videreutvikling av JustisCERT.

Bistand til utarbeidelse av nasjonale planer for politi, PST og påtalemyndighet, samt utvikling av kontraterrorstrategi

Politidirektoratet har støttet Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med ressurser til utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag for nasjonal plan for politiet. Målet med nasjonal plan er å sikre bærekraftige og fremtidsrettede polititjenester som trykker befolkning og verdier i god samhandling med andre samfunnsaktører. Vesentlige deler av oppgave- og utfordringsbildet som politiet, PST og påtalemyndigheten står overfor studeres i tre delutredninger; i) Kriminalitetsbekjempelse, ii) Beredskap og nasjonal sikkerhet og iii) Teknologi. Det foreligger nå rapporter i to av utredningene; Teknologi og Beredskap og nasjonal sikkerhet. Videre har direktoratet støttet departementet i arbeidet med utviklingen av en kontraterrorstrategi.

Bistand i arbeidet knyttet til Norges medlemskap i FNs sikkerhetsråd

Politidirektoratet mottar rapporter fra FN-delegasjonen knyttet til Norges bidrag i FN Sikkerhetsråd og særlig relevant er arbeidet som skjer innen kontraterrorkomiteen. Det har vært færre hendelser enn forventet.

Oppfølging av FNs bærekraftsmål

Norge har sluttet seg til FNs mål for bærekraftig utvikling fra mot 2030. Politiets arbeid bidrar til mål 5.2., 5.3. og mål 16.



Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

5.2) Avskaffe alle former for vold mot alle jenter og kvinner både i offentlig og privat sfære, inkludert menneskehandel, seksuell utnyttning og andre former for utnyttning

5.3) Avskaffe all skadelig praksis, som barneekteskap, tidlige ekteskap og tvangsekteskap, og kjønnslemløstelse



Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer

Gjennom politiets deltagelse i internasjonale operasjoner bidrar politiet til mål 16. Hovedformålet med deltakelsen er å bistå FN og andre relevante aktører med å sikre fred og

stabilitet, samt utvikling av bærekraftige rettsstater. I 2021 har norsk politi deltatt i FN-operasjoner i Sør-Sudan, Sudan, Mali og Colombia. I tillegg deltar norsk politi i flere EØS-finansierte prosjekter i Bulgaria, Litauen og Romania. Prosjektene omfatter temaer som menneskehandel, vold i nære relasjoner og ulike former for organisert kriminalitet. Disse bidrar til å styrke rettsstatsutviklingen og styrking av kvinners/jenters stilling i disse landene. Dette er også bidrag inn i delmål 5.2.

Delmål 5.2 inngår som en del av mål 5. om å oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling. Politiet har flere bidrag inn i dette målet også i Norge. Gjennom 2021 er det satset på utvikling av forebyggende aktiviteter rettet mot vold i nære relasjoner. Utarbeidelse av ny nasjonal instruks for forebygging av partner- og æresrelatert vold er igangsatt. Politiet har vært involvert i arbeidet med regjeringens Handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner, Frihet fra vold (2021-2024) og regjeringens Handlingsplan frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold (2021-2024).

Politiet har hatt et økt fokus på samarbeid i denne type saker. Flere politidistrikter beskriver godt samarbeid med kommunene og at de arbeider med handlingsplaner for vold i nære relasjoner. Samtlige politidistrikt har egne ansatte i funksjoner for å styrke dette arbeidet. Det er familievoldskoordinatorer, koordinatorer innen risikovurderinger fra partner- og æresrelatert vold og koordinatorer for voldsalarmer og omvendt voldsalarmer. Hvert år gjennomføres en nasjonal etterforskningskonferanse, samt en nasjonal konferanse om vold i nære relasjoner med formål å bidra til kompetanseheving innen etterforskning generelt og vold i nære relasjoner spesielt.

Statens barnehus sikrer at barn utsatt for vold eller seksuelle overgrep får en helhetlig tilnærming knyttet til gjennomføring av avhør og behovet for oppfølging og behandling tilpasset det enkelte barnets behov. Støttesentrene for kriminalitetsutsatte er et tilbud til personer utsatt for integritetskrenkende kriminalitet, som vold og overgrep, og gir psykososial støtte, informasjon og veiledning til den utsatte gjennom en straffesaksprosess, ut ifra hva som er den enkeltes behov for hjelp. De vil hjelpe til med å etablere kontakt med andre hjelpetjenester som for eksempel helsehjelp og barneverntjeneste.

Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM) er et av tiltakene i myndighetenes arbeid mot menneskehandel, med en overordnet funksjon å være pådriver for tverretattlig samarbeid. Bekjempelse av menneskehandel krever et utstrakt samarbeid mellom offentlige etater og frivillige organisasjoner. KOM ble opprettet i 2006, som et eget tiltak i regjeringens handlingsplan mot menneskehandel. I henhold til mandatet skal KOM være et virkemiddel for samordning mellom myndigheter og organisasjoner, bistå med metoder for identifisering og mobilisering av bistand og beskyttelse til ofre, bidra med tverretattlig informasjonsutveksling og kompetanseheving.

Politiet har også relevante bidrag til delmål 5.3. Barneekteskap og tidlige ekteskap der en av partene er under 18 år er brudd på ekteskapsloven og straffeloven. Det er etablert rutiner i politiet og utlendings-myndigheter for å forsøke å avdekke og forhindre slike ekteskap ved søknad om asyl og familiegjenforening.

Det har vært flere handlingsplaner vedrørende tvangsekteskap og kjønnslemlestelse som har tiltak som også involverer politiet. I de siste planene er også handlinger som omfattes av begrepet negativ sosial kontroll vært en del av handlingsplanens virkeområde. Et tverretattlig kompetanseteam (mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll) tar imot henvendelser som gjelder mistanke om, bekymring for, eller gjennomførte tilfeller av tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll. Teamet veileder den utsatte eller den som henvender seg, til riktig hjelpetiltak og bidrar til igangsettelse av tiltak i ulike etater

etter som hva er nødvendig. Aktuelle tiltak kan være risikovurderinger, beskyttelsestiltak, nytt bosted mm.



4. Styring og kontroll i virksomheten

Internkontroll og risikostyring

Politiets arbeid med å fremme etikk og integritet og forebygge korrupsjon

Norge er medlem av Europarådets antikorrupsjonsorgan GRECO som jevnlig evaluerer medlemslandenes antikorrupsjonsinnsats på ulike områder. I 2020 ble politiet evaluert, og i evalueringsrapporten fra oktober 2020 fikk Norge seks anbefalinger om ulike integritetsfremmende og korrupsjonsforebyggende tiltak i politiet.

I mai 2021 leverte Evalueringsutvalget etter Borgarting lagmannsretts dom av 19. juni 2020 sin rapport om Politikorrupsjon - Lederskap, risikoerkjennelse og læring. Rapporten kom med 13 anbefalinger, gruppert i tre hovedtemaer: "Lederskap og lederansvar", "Informantbehandling" og "Kunnskap, læring og forskning".

I 2021 oppnevnte også Justis- og beredskapsdepartementet (JD) et utvalg som skulle vurdere om ansatte i politiet har utvist god rolleforståelse i sitt forhold til den private organisasjonen Norsk narkotikapolitiforening (NNPF). I den forbindelse ble det gjennomført en kartlegging av blant annet praksis for utbetalinger til lag og foreninger, bruk av politiet som kontakthinformatjon, hvorvidt det finnes disiplinærsaker knyttet til habilitet og behandling av søknader om bierverv.

Politiet har vedtatt en felles plan for oppfølging av anbefalinger fra Greco og Evalueringsutvalget. Etter JDs kartlegging etter NNPF-saken, tar planen også inn i seg funnene fra den kartleggingen. Planen skal fremme etikk og integritet samt forebygge korrupsjon i etaten. De fleste tiltakene i oppfølgingsplanen er ferdigstilt, og som et viktig tiltak skal alle enheter nå vurdere risiko for misligheter og korrupsjon som en del av styringsdialogen.

Enkelte tiltak vil det arbeides videre med i 2022. Dette er bl.a. oppdatering av etiske retningslinjer og ferdigstillelse av policy og rutine for etikk og antikorrupsjon. Det vil legges en plan for god implementering og opplæring i etikk og antikorrupsjon, som følge av oppdateringen i styrende dokumenter. Det pågår også utviklingsarbeid for å gjøre det lettere å hente ut oversikter over disiplinærsaker og bierverv fra politiets systemer. Arbeidet vil styrke kontrollen med disse områdene i etaten.

Internkontroll

Politiets arbeidet med internkontroll er fastlagt i årlige planer med aktiviteter innrettet mot områder som trenger et forsterket fokus. I 2021 var det arbeidet med tiltak knyttet til anskaffelser, beslag, tilgangskontroller i passregisteret og implementering av ny våpenlov. Politiet har hatt noen utfordringer med redusert kapasitet eller forsinkelser i kontrollarbeidet på grunn av pandemien, men er godt i gang med systematiske kontroller av anskaffelser og tilgangskontroller i passregisteret. Kontrollene viser at det fortsatt er behov for fokus på etterlevelse av de gjeldende lover og regler.

Høsten 2021 ble det utarbeidet en ny instruks for passregisteret og ID-kortregisteret, hvor kontroll av tilganger er særskilt omtalt.

Etaten har lagt ned en god innsats i å implementere ny våpenlov. Digitale jaktsøknader var det første steget i et større prosjekt. Det jobbes nå med videre automatisering av saksbehandlingen, som på sikt vil gi distriktene gevinst i form av færre manuelle oppgaver.

Internkontrollen på beslagsområdet blir stadig bedre og det blir avdekket færre avvik i forbindelse med de årlige kontrollene. Det gjenstår likevel noe arbeid med å tydeliggjøre påtalemyndighetens rolle. I 2021 ble det fremlagt en rapport "Målbilde og tiltaksbeskrivelse for beslagsområdet" som vil være et viktig grunnlag for videre forbedring av beslagsområdet.

I 2021 ble det også utarbeidet en etatsomfattende rutine for standardisering av internkontroll med tilhørende sjekklister for andrelinjekontroll av anskaffelser og tjenestevåpen. Politiet vil vurdere om det er hensiktsmessig å legge til sjekklister på flere områder i tiden som kommer.

Personopplysningsloven

Etaten har i 2021 fortsatt det systematiske arbeidet med implementering av kravene i personopplysningsloven (GDPR). Det sentrale GDPR-prosjektet ble avsluttet i månedsskiftet november/desember 2021, og arbeidet videreføres i linjen i 2022. I det videre arbeidet blir det blant annet viktig å integrere GDPR og politiregisterlov i et helhetlig arbeid med personvern og å jobbe systematisk med kontinuerlig forbedring og utvikling.

Sikkerhetsarbeidet i Politiet

Gjennom året er det blitt jobbet systematisk med forbedring av sikkerheten gjennom ledelsessystemet for sikkerhet i politiet og implementering av dette. Sikkerhetsarbeidet i enhetene følges opp gjennom dedikerte ressurser og enhetsleders årlige evaluering av sikkerhetsarbeidet i egen enhet. Det siste året har det vært utfordrende å få erstattet sikkerhetspersonell ved fratreddelse og dermed sikre at sikkerhetsarbeidet i enhetene utvikles i henhold til rammeverket. Direktoratet følger opp enhetene gjennom faste møter med sikkerhetslederne, gjennomføring av kontroller i enhetene og gjennom oppdragsrapportering ved årsslutt. Det har gjennom året vært et særskilt fokus på risikovurdering av sentrale informasjonssystemer.

Arbeidet med sikkerhetskultur skjer både sentralt og lokalt i den enkelte enhet. Ved siden av å ha gjennomført sikkerhetskampanje på intranettet i oktober (nasjonal sikkerhetsmåned), og jevnlig innlegg på sikkerhetsbloggen til Politiets IKT-tjenester gjennom året, har informasjonssikkerhet vært integrert i gjennomgang og implementering av nye arbeidsprosesser i forbindelse med innføring av f.eks. GDPR i etaten. For å måle effekten av tiltak som iverksettes innen arbeidet med sikkerhetskultur, ble det gjennomført en kartleggingsundersøkelse i forkant av sikkerhetsmåned 2021. Undersøkelsen baserte seg på Digitaliseringsdirektoratets veileder for kartlegging av digital sikkerhetskultur og resultatet vil bli brukt i det videre arbeidet med forbedring av sikkerhetskulturen i politiet.

Ett av syv strategiske mål i politiets virksomhetsstrategi er å styrke sikkerheten i kritiske funksjoner, og gjennom dette integreres sikkerhetsarbeidet i virksomhetsstyringen. På lik linje med økonomi og resultatansvar er sikkerhet en del av linjeansvaret i politiet. Det gis oppdrag innen sikkerhet, som følges opp gjennom ordinær virksomhetsstyring. Det er også stilt krav til sikkerhet i strategiske og styrende dokumenter i etaten.

Stor økning i innsynskrav

Antallet innsynskrav i Politidirektoratets (POD) dokumenter har nær doblet seg det siste året, fra 5 068 innsynskrav i 2020 til 9 959 i 2021. POD har de siste par årene vært blant de offentlige institusjonene i Norge som har opplevd størst antall krav i forhold til antall ansatte og størrelsen på dokumentproduksjonen.

Det siste året har mange av innsynskravene vært så omfattende og komplekse at de tidvis utfordrer evnen til å løse andre, sentrale oppgaver som tilligger direktoratet. Dette er blant årsakene til at direktoratet har oversittet tidsfristen for behandling av et større antall innsynskrav i 2021.

Sivilombudet besluttet i november 2021 å starte en undersøkelse av behandlingstid i innsynssaker og klagebehandling i Politidirektoratet. Vi erkjenner at behandlingen av innsynskrav ikke har fått tilstrekkelig prioritet i alle ledd. Allerede i oktober 2021 ble det iverksatt tiltak for å redusere saksbehandlingstiden gjennom forbedring av interne systemer og arbeidsprosesser. Det er forventet at disse tiltakene vil resultere i høyere kvalitet i saksbehandlingen og også bedre etterlevelse av fristen for behandling av innsynskrav.

Systematisk arbeid med forbedring og effektivisering

Politiet må forvente strammer budsjetttrammer i tiden fremover og har behov for å gjennomføre betydelige effektiviseringstiltak for å kunne møte utviklingen og skape seg et fremtidig handlingsrom.

I 2021 ble politi- og lensmannsetatens utgiftsramme redusert med om lag 112 mill. kroner i forbindelse med ABE-reformen og trekk i forbindelse med Nærpolitireformen og EBA-krav på henholdsvis 52,5 og 8,5 mill. kroner. Om lag 2/3 av disse kravene er ble dekket gjennom det som ble trukket inn forventede budsjettgevinster fra effektiviseringstiltakene i Flerårig effektiviseringsplan 2021.

Realiserte gevinster i 2021 ble imidlertid lavere enn forventet, hovedsakelig fordi etaten ikke har lyktes med å redusere overtidsbruken. Overtidsbruken har økt, selv med korrigering for grenseoppdraget. Etter første tertial virket overtidsbruken å synke, men mot slutten av året økte den kraftig. Det tas grep for hvordan etaten skal lykkes bedre med dette tiltaket i 2022.

I tillegg til oppfølgingen gjennom Flerårig effektiviseringsplan har det vært et betydelig effektiviseringsarbeid gjennom lokale tiltak i politidistrikt og særorgan. Dette har blitt fulgt opp gjennom tertialvis rapportering og workshops og samlinger med faglig påfyll og deling av beste praksis.

Fra tiltakene i effektiviseringsplanen 2021 har de beregnede gevinstene i hovedsak vært knyttet til tidsbesparelser. Planlegging av nedbemanning eller omstilling i forbindelse med tidsbesparelser, ble stoppet i løpet av året, så det er ikke forventet budsjetteffekter av disse tiltakene. Flere av budsjettgevinstene beregnet for 2022 er derfor ikke lenger realistiske.

Effektiviseringsnedtrekket for 2022 vil likevel i stor grad kunne dekkes av en systematisk videreføring av de nye digitale arbeidsformene, innarbeidet under pandemien. Det er beregnet et potensial på i overkant av 100 mill. kroner kostnadsreduksjoner i møte- og reisevirksomhet, sammenlignet med 2019-nivået. Konsulentomveksling i PIT, samt reduksjoner i portoutgifter gjennom digitalisering av straffesak, vil også bidra til dekking av effektiviseringsnedtrekket.

Erfaringene fra effektiviseringsarbeidet i 2021 har tydeliggjort et behov for å styrke analysegrunnlaget for effektivisering. I tredje tertial ble det derfor utarbeidet utkast til en analyserapport som skal danne grunnlaget for en mer systematisk og langsiktig tilnærming til effektiviseringsarbeidet. Videre identifisering av tiltak vil i stor grad ta utgangspunkt i denne tilnærmingen, og gradvis integrert i den flerårige planen.

Politiets virksomhetsstrategi gir retning for politiets utvikling på lang sikt, og tar utgangspunkt i etatens samfunnsoppdrag og de mål og krav som settes til politiet. Dagens strategiperiode strekker seg til 2025. Politidirektøren har satt i gang prosessen med revisjon av virksomhetsstrategien, der både nasjonal ledergruppe, distrikter og særorgan og arbeidstakerorganisasjonene vil involveres. Virksomhetsstrategien skal møte utviklingstrekk, forventninger, muligheter og utfordringer for politiet. Revidert virksomhetsstrategi vil være gjeldende fra 2023.

Revisjonsmerknader

Politi- og lensmannsetaten jobber med å lukke avvik påpekt av Riksrevisjonen. Nedenfor omtales kort status for arbeidet.

Biometrisk pass

I Dokument 1 (2015–2016) omtalte Riksrevisjonen alvorlige svakheter i sikkerhet og kontroll ved saksbehandling og utstedelse av biometriske pass. Det har siden vært jobbet kontinuerlig ned å lukke avvikene påpekt av Riksrevisjonen.

Den automatiserte datavasken er ferdig. Treff fra den automatiserte delen av dedupliseringen gjennomgås manuelt av personell på Kripas. Deretter følges sakene fortløpende opp i politidistriktene før det kan besluttet endring/sletting i passregisteret. Arbeidet med manuell gjennomgang av treff er tidkrevende og har pågått parallelt med produksjon av pass og nasjonale ID-kort i 2021. På grunn av stort sakstfang hos Kripas har dedupliseringen vært stilt i bero høsten 2021. Arbeidet vil gjenopptas i 2022 da ekspertmiljøet på Kripas styrkes ytterligere.

Det er innført tiltak for å sikre sporbarhet i utstedelsesprosessen og mulighet for etterkontroll av vedtak. Saksbehandler registrerer i Passweb hvilke dokumenter som er framlagt i forbindelse søknadsprosessen og at kontroll av dokumentene er gjennomført. Det er behov for integrasjon med dokumentleser (og tilknyttet system) for å sikre automatisk sporbarhet i Passweb. Ved registrering av søknad og opptak av foto gjøres det biometrisk sammenligning mot fotodatabasene for pass og ID-kort i ABIS, samt søk i ELYS, SPP og Strasad for å kunne vurdere mulige grunner til passhindring. Økt systemstøtte for sporbarhet og etterkontroll er under arbeid og vil videreutvikles i 2022.

Fremlagte dokumenter kontrolleres med UV-lys og dokumentlesere som er utplassert i skrankepunktene. P.t. manuell registrering av hvilke kontroller som er utført. Det skal utvikles en integrasjon mellom dokumentleser og saksbehandlingssystem for å sikre automatisk sporbarhet i Passweb. Det planlegges for standardisert ID-intervju integrert i løsningen.

Arbeidet med forbedret tilgangsstyring i Passweb pågår. Det vil lages tydeligere definerte roller i Passweb, herunder lesetilgang som vil etableres først. Arbeidet vil slutføres i løpet av 2022.

Instruks for passregisteret er revidert og sendt ut til politidistrikt og særorgan høsten 2021. Instruksen omfatter også ID-kortregisteret. Gjennom instruksen pålegges enhetene regelmessig, minst én gang i året, å foreta en fullstendig gjennomgang av brukertilganger i Passweb. Tilgangskontroll i Passweb har vært et av fokusområdene for internkontroll i 2021.

Politiets behandling av våpensaker

I Riksrevisjonens revisjonsrapport for 2017 om politiets behandling av våpensaker, ble det påpekt flere mangler med politiets etterlevelse av våpenloven med forskrift. Politidirektoratet anser alle Riksrevisjonens avvik, med unntak av avvik knyttet til våpen i dødsbo, for å være lukket.

Arbeidet med å spore opp våpen i dødsbo har pågått siden desember 2018, og Politidirektoratet har gitt tydelige føringer til politidistriktene om å følge opp restanser på våpen i dødsbo. Tilbakemeldingen fra politidistriktene viser at de eldste dødsbosakene er svært utfordrende å få avsluttet. Utfordringen er de eldste dødsboene hvor det kreves omfattende undersøkelser for å finne våpnene. I 2021 har innføring av ny våpenlov og håndtering av økt antall våpensøknader påvirket politiets oppgaver innenfor våpenforvaltningen. Arbeidet med å bygge ned restansene for våpen i dødsbo vil fortsette i 2022, og det er etablert dialog med Justis- og beredskapsdepartementet for videre oppfølging av de eldste dødsbosakene.

Informasjonssikkerhet og IKT-forvaltning

Politiet fikk over flere forvaltningsrevisjoner (Riksrevisjonens Dok 1. mellom 2006-2014 og 2019) påpekt mangler ved informasjonssikkerheten og IKT-forvaltningen. De fleste anmerkningene har vært lukket tidligere og de to gjenstående ble lukket i 2021.

Arbeidet med oppdatering av ledelsessystemet for sikkerhet i politiet er gjennomført i 2021. Det videre arbeidet med ledelsessystemet vil derfor være et kontinuerlig arbeid med forbedring og oppdatering.

Ledelsessystemet for sikkerhet i politiet består av Policy for sikkerhet i politiet og etterfølgende etatsinstrukser:

- Ledelsessystem
- Sikkerhetsorganisering
- Personellsikkerhet
- IKT-sikkerhet
- Risikostyring av sikkerhet
- Fysisk sikring av politiets verdier
- Verdivurdering og klassifisering av informasjon
- Dokumentsikkerhet.

Arbeidet med IKT-styringsmodell inklusive styring av IKT-sikkerheten, er videreført gjennom 2021. Ny IKT-styringsmodell er vedtatt og Politiets IKT-tjenester har fått ny instruks, som gir dem utvidet myndighet og ansvar bl.a. for IKT-sikkerheten.

Med dette implementert anses tidligere anmerkninger fra Riksrevisjonen relatert til IKT-styring, som lukket.

Behandling av beslag i straffesaker

I Riksrevisjonens Dokument 1 (2017-2018) ble det fastslått at funnene fra revisjon av beslagsområdet i 2009 og rapportert i Dokument 1 (2010-2011) ikke var fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Arbeidet med å utarbeide praktiske rutiner som understøtter instruksverket på beslagsområdet, samt særskilt tydeliggjøre påtalemyndighetens rolle i forbindelse med beslutninger om å ta og oppheve beslag, har holdt frem i 2021. I løpet av 2021 har det blitt gjennomført risikoanalyser for beslagsområdet, i tillegg til to kontroller i tråd med instruksverket. Det er ikke meldt om avvik av betydning.

Beslag har vært et fokusområde for internkontroll i 2021 og vil også være det i 2022. Politiet anser avvikene etter Riksrevisjonens rapport for lukket, men tar sikte på å videreutvikle området kommende år.

Det ble i 2021 gjennomført en anskaffelse av lokaler til forlenget lagring av bevis i straffesaker med en strafferamme på 6 år eller mer. Lokalene vil etter planen overtas sommeren 2022.

Videre er det også gjennomført konseptutredning for nasjonal materiell og logistikk-løsning, hvor også beslag inngår.

Kripos ferdigstilte i desember 2021 et oppdrag om kartlegging av beslagsområdet og rapporten anbefaler 29 tiltak for videreutvikling av området. I tråd med anbefalingene er det besluttet å igangsette en rekke tiltak i 2022, samt å kartlegge ytterligere tiltak og vurdere mulig gjennomføring.

Politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT

Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot kriminalitet ved bruk av IKT (Dokument 3:5, 2020-2021) konkluderer med at politiets evne til å avdekke og oppklare IKT-kriminalitet har vesentlige svakheter. Riksrevisjonen peker på behov for å bedre kapasiteten og kompetansen innen etterforskning av IKT-kriminalitet, styrke samordningen på tvers av etaten og sikre bedre kunnskap rundt kriminalitetsutviklingen.

Det er igangsatt et utviklingsarbeid for å følge opp anbefalinger i rapporten. I 2021 har det vært jobbet med tiltak på flere ulike områder. Det har vært særlig oppmerksomhet mot arenaer for samhandling og å fremskaffe et oppdatert situasjonsbildet. I tillegg arbeides det med digitale beslag.

Oppfølging av merknader og anbefalinger i revisjon av etterlevelse av R-112/15 og Stortingets forutsetninger for gebyrfinansiering av offentlige tjenester Dok. 1:2020-2021

Politidirektoratet har beregnet selvkost for tjenester innen sivil rettspleie. Basert på disse beregningene har vi i budsjettdialogen med Justis- og beredskapsdepartementet foreslått ny multiplikator for tjenester slik at gebyret skal reflektere selvkost.

I forbindelse med Prop. 1 S (2021-2021) og Prop. 12 L (2021-2022) ble følgende rettsgebyr nedjustert.

- Gebyret for forliksklage etter rettsgebyrloven § 7 reduseres fra 1,15 R til 1,1 R.
- Gebyret for begjæring om utlegg etter rettsgebyrloven § 14 første ledd reduseres fra 1,25 R til 1,21 R.
- Gebyret ved begjæring om tvangsdekning i pengekrav etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 10 avsnitt III (innregistrering) reduseres fra 2,1 R til 0,4 R. Tilleggsgebyret på ett rettsgebyr når tvangsdekningen gjennomføres fjernes. Det gir totalt en reduksjon av gebyret fra 3,1 R til 0,4 R.
- Gebyret for forkynnelse av konkursvarsel etter rettsgebyrloven § 25 reduseres fra 0,5 R til 0,4 R.

Gebyr for utlegg er fortsatt høyere enn selvkost. Dette vil vi adressere i budsjettprosessen for 2023.

Arbeidsmiljø, sykefravær og ledelse

Turnover

Andelen fast ansatte som har valgt å fratre sin stilling grunnet overgang til annen virksomhet utenfor etaten beskrives som turnover. Medarbeidere er talt fra det tidspunktet de har sagt opp sin stilling, ikke når de eventuelt har gått ut i permisjon i forkant. I tabellen under presenteres turnovertallene totalt for etaten samt for stillingskategoriene politi, jurist og sivile i perioden 2018-2021.

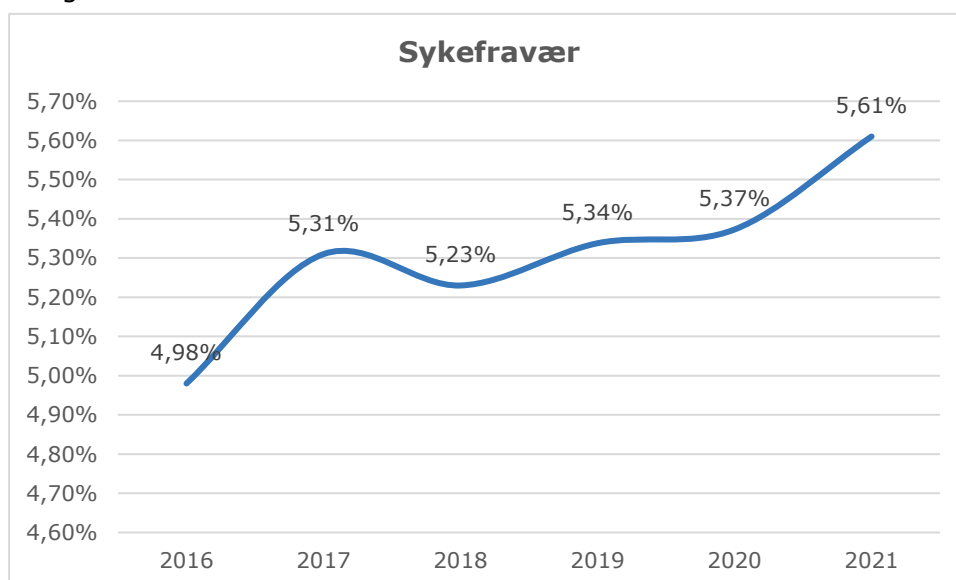
Turnover for politiutdannede er betydelig lavere enn for øvrige ansattgrupper. Det er kun beregnet turnover for de som slutter og forlater etaten og det er et betydelig antall medarbeidere i løpet av et år som søker seg over til en stilling i en annen enhet i politiet. Dette gjelder særlig politiutdannede. Medarbeidere som har sagt opp sin stilling for å tiltre stilling i PST er her telt som fratrådte i politiet.

År	Politi	Jurist	Sivil	Total
2018	0,85 %	4,24 %	4,03 %	2,17 %
2019	0,98 %	5,79 %	5,37 %	2,80 %
2020	1,06 %	5,56 %	4,46 %	2,44 %
2021	0,99 %	5,07 %	4,76 %	2,48%

Tabell 8: Turnover i politiet, alle stillingskategorier²¹

Sykefravær

Sykefraværet for 2021 (5,61 pst.) øker sammenlignet med både 2020 (5,37 pst.) og de foregående fem årene.



Figur 13: Utvikling i årlig sykefravær 2016-2021

Det er normale sesongvariasjoner i sykefraværet, men i perioder hvor det er høy smitte i samfunnet gir også utslag på sykefraværet i politiet. Sykefraværet for 1. kvartal 2020 er det høyeste målt for 1. kvartal i perioden 2016-2021. Dette kan delvis forklares ved at mange i politiet i denne perioden hadde fravær knyttet til smitte og karantene grunnet den pågående pandemien. Vi ser også tendenser til at sykefraværet påvirkes av pandemien i 2021. I 4. kvartal 2021, når omikron-bølgen traff Norge, er det også en økning i sykefravær i politiet. Sammen med høyt arbeidspress over tid, er det sannsynlig at dette er hovedårsakene til den økningen vi ser i 2021.

Inkluderende arbeidsliv

Politiet har som mål å være en inkluderende arbeidsplass innretter sitt rekrutteringsarbeid mot å følge opp 5-prosents-målet i inkluderingsdugnaden. Ledere og ansatte har deltatt på ulike seminarer og i Work-Shop om Inkluderingsdugnaden. I tillegg har politiet to enheter som deltar i traineeprogrammet i staten²² og det er flere som er i pågående prosesser om deltakelse i

²¹ Andel er beregnet av antall som får lønn pr. 31.12. eks. medarbeidere i foreldrepermisjon. Vikarer og midlertidige stillinger er telt med.

²² Traineeprogrammet er en del av statens satsing for å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne og hull i CV-en i arbeidsmarkedet. Programmet skal også sørge for nye ressurser og styrket mangfold i statlige virksomheter

programmet. Det er en økt bevissthet om å rekruttere flere med nedsatt funksjonsevne og "hull i CV" i etaten.

Det er påstartet et arbeid med en egen mangfoldsveileder med særlig fokus på rekruttering. Ferdigstilling av veilederen vil gjøres etter at den nasjonale mangfoldsplanen legges frem våren 2022. Enkelte enheter i politiet har inngått lokalt samarbeid med NAV for å få relevante søkere til stillinger.

I 2021 er det ansatt 2 595 personer i politiet hvor 1 755 er i politistillinger. Politistillinger holdes utenfor 5-prosents-målet, da disse har særskilte krav som ikke er forenlig med nedsatt funksjonsevne og hull i CV. Sivile stillinger utgjør dermed 840 personer, hvor det for disse er registrert at 11 med nedsatt funksjonsevne og 9 med hull i CV. Dette er en økning med 8 stillinger fra 2020 og tilsvarer 2,4 pst. av de nyansatte i 2021.

Mangfold

Politiet har en rolle i å beskytte alle grupper i samfunnet. For en god oppgaveløsning og for å skape legitimitet blant alle grupper i befolkningen er det viktig at politiet spiller befolkningssammensetningen.

Politidirektoratet har i 2021 arbeidet med en ny flerårig handlingsplan for politiets arbeid med mangfold, dialog og tillit. Planen favner både det interne arbeidet som er rettet mot politiet som organisasjon, ledere og ansatte (rekruttering, kompetanse, ledelse og arbeidsmiljø), og det eksterne arbeidet som omfatter politiets oppgaveløsning og hvordan politiet møter innbyggerne på ulike arenaer. I planen vil tiltak som retter seg mot minoriteter bli særlig vektlagt. Planen legges frem i 2022.

Politihøgskolen har en overordnet målsetting om å drive «målrettet rekruttering av søkere med variert språklig og kulturell kompetanse». Det har vært fokus på dette i mange år, men rekrutteringsarbeidet de siste årene har bestått av mer spissede tiltak rettet direkte mot denne målgruppen. Over tid har vi sett en gradvis økning i andelen studenter med minoritetsbakgrunn ved politiutdanningen, med en økning fra 12 pst. i 2015 til 14-15 pst. de siste to årene. En økt rekruttering og synlighet av denne gruppen vil antas å ha en positiv effekt for inkludering, innbyggerne og fremtidige søkere til Politihøgskolen.

Politidirektoratet fikk i 2021 kompetansemidler fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ) til et prosjekt for å profilere politiets oppgaver bredere og mer målrettet mot underrepresenterte grupper. Prosjektet er godt i gang og vil ferdigstilles våren 2022. Det er ventet at det vil skape økt synlighet, slik at politiet blir en attraktiv arbeidsplass blant flere grupper som er underrepresentert i politiet i dag.

Politiet er representert i det statlige mangfoldsnettverket som består av åtte statlige virksomheter og Likestillings- og diskrimineringsombudet. Nettverket fikk tildelt kompetansemidler fra DFØ i 2021 til et forskningsprosjekt om hvilke tiltak for økt mangfold som virker og om mangfold kan være et konkurransefortrinn i statlig sektor. Prosjektet er planlagt ferdigstilt våren 2022.

Prideparaden er et viktig symbol på større åpenhet og inkludering både innad i politiet og til publikum. Det har gradvis vært en økende oppslutning om paraden både blant politiansatte og publikum. I 2021 ble paraden gjennomført digitalt og det ble laget flere saker på nett, både lokalt og nasjonalt. Deltakelsen i Pride-arrangementer, både nasjonalt og i økende grad lokalt bidrar til en større åpenhet og aksept i politiet for at alle kan være seg selv og synliggjør politiet som en inkluderende arbeidsplass for innbyggerne.

Det er i 2021 igangsatt arbeid med å utarbeide en nasjonal plan for mangfold, dialog og tillit. Planen favner både det interne arbeidet som er rettet mot politiet som organisasjon, ledere og ansatte (rekruttering, kompetanse, ledelse og arbeidsmiljø), og det eksterne arbeidet som omfatter politiets oppgaveløsning og hvordan politiet møter innbyggerne på ulike arenaer. I planen vil tiltak som retter seg mot minoriteter bli særlig vektlagt. Det er i arbeidet med planen gjennomført dialog- og innspillsmøter med organisasjoner og innbyggere fra ulike minoriteter. Planen er planlagt ferdigstilt i 2022.

Oppfølging av arbeidsmiljøundersøkelse om uønsket seksuell oppmerksomhet

Gjennom et forskningsarbeid utført av Lilleaas og Ellingsen ble det avdekket at ansatte i etaten hadde opplevd uønsket seksuell oppmerksomhet. I november 2020 gjennomførte derfor politiet en arbeidsmiljøundersøkelse for å få kartlagt forholdene i hele etaten. Den viste at 904 personer, 6,6 pst. av etatens ansatte, hadde opplevd uønsket seksuell oppmerksomhet i 2020.

Selv om det over de siste årene har vært satt fokus på og jobbet med å forbygge trakassering og mobbing, har det i 2021 vært behov for å spisse tiltak mot det som konkret ble avdekket i arbeidsmiljøundersøkelsen. Fokuset i 2021 har vært rettet inn mot at ledelsesforankring er avgjørende for at man skal lykkes med tiltak som virker. Tema seksuell trakassering er derfor tatt inn i ledersamtaler og styringsdialogen internt i politiet. Videre er det arbeidet med holdningskampanje og lederopplæring.

Alle medarbeidere skal ha gjennomgått e-læring i etiske retningslinjer, det har vært trent på dilemmaer i ledergruppene og med medarbeidere, ledere har fått tilbud om ekstra opplæring i å forebygge og håndtere seksuell trakassering og HMS-prosessen har blitt oppdatert. Gjennom 2021 har også HMS-ledernettnettverket møttes hver måned for å dele erfaringer.

Kontinuerlig arbeid med å utvikle trygge arenaer i arbeidsmiljøet der det er mulig å si fra om det som ikke fungerer, er spesielt viktig. Alle politiets enheter har kommet godt i gang med oppfølging av undersøkelsen og har iverksatt tiltak.

I medarbeiderundersøkelsen for 2022 vil man gjennomføre en oppfølgende kartlegging av de spørsmål som ble stilt i arbeidsmiljøundersøkelsen i november 2020. Når den er gjennomført vil vi få et sammenligningsgrunnlag for hvilken effekt de nåværende tiltakene har hatt.

Kjønnsbalanse

Politiet er avhengig av høy tillit i befolkningen for å få løst sine oppgaver og kjønnsbalanse er et viktig bidrag for å sikre den kompetansen politiet trenger. Per 31.12.2021 var det totalt 47 pst. kvinner i politiet. Tallet har de siste årene ligget stabilt høyt, som er en effekt av tidligere målrettet arbeid med rekruttering til bl.a. Politihøgskolen. Opptaket i 2021 viste tidenes høyeste andel av kvinner hvor 60 pst. av de som ble tatt opp er kvinner.

For å få flere kvinner til å satse på ledelse, er det viktig med gode rollemodeller, spesielt i politilederrollen. God kjønnsbalanse vil bidra til flere kvinnelige politiledere i etaten på sikt, hvor andelen per 31.12.21 ligger på 25 pst. Total andel kvinner i lederstillinger er 37 pst. Andelen kvinnelige toppledere i politidistriktene ligger per 31.12.21 på 50 pst. I overordnet plan for kjønnsbalanse i lederstillinger er det satt mål om 30 pst. kvinnelige ledere i politistillinger, og 40 pst. ledere totalt innen utgangen av 2022. Det er en gradvis økning av kvinneandel i alle kategorier ledere i planperioden, som skyldes målrettet arbeid over tid.

Stilling	Kvinner	Menn	Andel kvinner
Jurister	651	359	64 %
Politi	4 034	7 502	35 %
Sivile	4 187	2 187	66 %
Totalt	8 872	10 048	47 %
Ledere med personalansvar	Kvinner	Menn	Andel kvinner
Jurister	72	65	53 %
Politi	293	868	25 %
Sivile	313	202	61 %
Totalt	678	1 135	37 %

Tabell 9: Kjønnfordelingen i politi- og lensmannsetaten per 31.12.21²³

Kompetanse- og lederutvikling

Politiet ferdigstilte arbeidet med Kompetanse- og kunnskapsstrategi (2021-2025) i 2021. Formålet med strategien er å gi føringer for hva slags kompetanse og kunnskap politiet trenger i fremtiden for å løse sine oppgaver og samfunnsoppdraget. Strategien skal gi rammer og retning for arbeidet med kompetanse- og kunnskapsutvikling innen fagområdene. Arbeidet med implementering er i gang og vil videreføres i planperioden.

I 2021 ble det satt i gang et arbeid med å utvikle et helhetlig konsept for ledelse i politiet. Førstelinjledning og lederutvikling innen etterforskning og påtale inngår i dette konseptet. Opplegg for førstelinjledere har tidligere vært testet ut i form av piloter og ble gjennomført i to kull i 2019-2020. På grunn av pandemien ble ikke dette videreført i 2021.

Det er tidligere utviklet et konsept for ledergruppeutvikling. I 2021 var 33 ledergrupper i gang med ledergruppeutvikling fordelt på 11 politidistrikt/særorgan. Politiets egne ressurser har fått opplæring i ledergruppeutvikling og deltar i utviklingsarbeidet.

Innføring av etiske retningslinjer er et viktig bidrag i utviklingen av ønsket kultur og inngår som et element i lederutviklingen. Det er utarbeidet et opplegg for lederopplæring innen etisk bevisst ledelse som innebærer at ledere setter seg inn i Etiske retningslinjer for politiet, gjennomfører et e-læringskurs, og samles til felles refleksjon, diskusjon og dilemmatrening. Det er utarbeidet et opplegg for gjennomføring av samlingen. Etikk er tema i ledersamtalen, medarbeidersamtalen og i medarbeiderundersøkelsen. Det ble i 2021 utarbeidet et innfatingsprogram for nyansatte med eget innhold rettet mot ledere.

²³ Antall medarbeidere inkludert medarbeidere i foreldrepermisjon



5. Vurdering av framtidsutsikter

Tilliten til politiet og andre myndigheter i Norge er høy, og befolkningen føler seg trygge i samfunnet de bor i, noe som setter Norge i en særstilling internasjonalt. Ifølge politiets innbyggerundersøkelse for 2021 har 80 pst. av innbyggere ganske eller svært stor tillit til politiet, og 93 pst. føler seg trygge i sitt nærområde. Dette er et godt utgangspunkt for å videreutvikle politiet. Tilliten til politiet er høy, men undersøkelsen i 2021 viser variasjoner i inntrykk av politiets tilstedeværelse og tilgjengelighet basert på kommunestørrelse. Man ser også tendens til lavere tillit til politiet når det gjelder dimensjonen digital kriminalitet. Å opprettholde høy tillit er viktig for politiet. Samtidig ser vi at det observeres tendens til fallende tillit til myndighetene i en rekke land, men en svakere tendens i Norge.

Politiet påvirkes av endringer i våre omgivelser, både endringer nasjonalt og internasjonalt. Samfunnsutviklingen, politiske trender, endringer i klima- og miljø, kriminalitetsutviklingen, teknologi og digitalisering, og endringer i brukerforventninger vil påvirke politiet og vår evne til å løse samfunnsoppdraget. Pandemien har siden 2020 satt både politiet og samfunnet i en ny situasjon. Også i 2021 har pandemien påvirket behovet for polititjenester og politiets kapasitet til drift og utvikling på kort sikt. Det er fortsatt usikkerhet knyttet til de langsiktige konsekvensene av pandemien påvirkning på samfunnet og politiets oppgaveløsning.

Kriminalitetsutfordringer

Den registrerte kriminaliteten er redusert siden starten av 2000-tallet, men kriminalitetsbildet har endret seg, både når det gjelder hvilke lovbrudd befolkningen utsettes for og på hvilke arenaer kriminaliteten begås. Kriminalitetsutviklingen påvirkes av flere forhold i samfunnet, både nasjonalt og internasjonalt, og særlig antas den teknologiske utviklingen å ha stor påvirkning på kriminalitetsutviklingen. Teknologien skaper nye muligheter og nye utfordringer både for innbyggerne, samfunnet og kriminelle aktører. Politiet har over tid sett en utvikling med økning i kriminalitet og saker som er mer komplekse – med et mer alvorlig og sammensatt, digitalt og internasjonalt bevisbilde. Flere kriminalitetstrusler henger tett sammen og mange av aktørene begår flere former for kriminalitet. Man ser også endringer i aktørbildet, med mer profesjonalisert og organisert kriminalitet.

Stadig mer av kriminaliteten foregår i det digitale rom. Dreiningen mot økt digital kriminalitet og det digitale trusselbildet gjelder mange ulike typer kriminalitet. Samtidig har det vært en nedgang for flere typer tradisjonell kriminalitet som skjer i det fysiske rom. Kriminalitet og trusler i det digitale rom omfatter både bruk av digitale verktøy og fremgangsmåter, angrep mot digital infrastruktur, og aktivitet på digitale plattformer som stimulerer til og forsterker kriminell aktivitet. Dette er ressurskrevende å håndtere for politiet, og krever mer spesialisert kompetanse, teknologiinvesteringer og spesialisert samarbeid. Det vil være en utfordring å balansere behovet økt digital tilstedeværelse og tilgjengelighet og behovet for fysisk tilgjengelighet og tilstedeværelse i lokalsamfunn.

Beredskap- og sikkerhetsutfordringer

Kriminaliteten i Norge påvirkes også av internasjonale trender, der kriminelle opererer over landegrenser, i nettverk og hvor skille mellom statlige og ikke-statlige aktører er mer utydelig. Utfordringsbildet knyttet til beredskap og nasjonal sikkerhet ventes å særlig påvirkes av fremtidig konfliktutvikling og forholdet mellom stormaktene USA, Russland og Kina, endringer i sosiale og økonomiske forhold, den teknologiske utviklingen og endringer i klima. Økt press på grenseoverskridende kriminalitet og migrasjonspress i Europa vil påvirke politiet på flere måter, blant annet utfordringer med misbruk av ID-dokumenter og digitale identiteter, vil

medføre økt behov for internasjonalt politisamarbeid samarbeid både knyttet til sikkerhet, migrasjon og for å forebygge kriminalitet. Forventninger om en mer presset økonomisk situasjon for offentlige virksomheter, vil medføre at politiet må prioritere innsats mellom ulike utfordringskategorier.

Det er høye forventninger til politiets kriseberedskap og innsats i hele landet. Det er hyppig behov for innsats som følger av hendelser og situasjoner utledet av klima- og miljøutfordringer. Det forventes et økt behov for kriseinnsats i tiden fremover, som bidrar til økt press på politiets ressurser.

Siden 2020 har politiet utarbeidet Politiets trusselvurdering, som tar for seg et utvalg kriminalitetstrusler på overordnet nivå ut fra en vurdering av alvorlighet og hvor det forventes en negativ utvikling. Vurderingene er fremtidsrettet for å kunne danne grunnlag for planlegging og prioritering av tiltak som skal forebygge og bekjempe kriminalitet. Politiets trusselvurdering 2021 trekker frem kriminalitet i det digitale domenet, multikriminalitet og sammensatte trusler som særlige utfordringer. Disse utfordrer politiet på flere måter, både mht. organisering, arbeidsprosesser, kultur og kompetanse. Det vises til Politiets trusselvurdering som publiseres på politiet.no

Brukerne i sentrum

For å kunne gi gode og relevante tjenester forventes det at politiet utvikler seg i takt med samfunnsutviklingen, endringer i innbyggernes og samarbeidsaktørers forventninger. Brukernes forventninger til offentlig sektor endrer seg når samfunnet endres. Det er en trend at brukerbehov i større grad settes i sentrum i utvikling av offentlige tjenester. Digitalisering har ført til at innbyggernes forventninger både til type tjenester og til måten det offentlige leverer tjenester på endres og økes. Det stilles andre krav til både tjenestenes tilgjengelighet og brukervennlighet enn tidligere, noe som medfører behov for å tenke nytt om tilgjengelighet, tilstedeværelse og organisering av polititjenestene; summen av fysiske og digitale møteplasser mellom befolkningen og politiet.

Politiets kompetansebehov

Politiet opplever et press på ressurser og kompetanse som følge av endringene i kriminalitetsbildet. Det er utfordrende å avveie behovet for å bekjempe alvorlig kriminalitet opp mot forventninger om lokal tilstedeværelse.

Gjennom hele 2021 har politiet opprettholdt en styrket grunnberedskap på nasjonalt nivå og arbeidet for å styrke den lokale tilstedeværelsen gjennom å tilføre nye årsverk til de geografiske driftsenhetene. Dette har bidratt til at politiet har en god operativ evne.

Likevel er det en utfordring at stadig mer av politiets kompetansesammensetning er bestemt av overordnede budsjettføringer. Staten er underlagt føringer og krav som binder kapasitet til politistillinger, påtalejurister og stillinger innen sivil rettspleie. På kort sikt er dette med på å styrke politiets leveransekapasitet innenfor disse områdene. På lang sikt er det imidlertid en risiko for at vi vil sitte igjen med feil kompetansesammensetning til å løse alvorlig kriminalitet. Det vil være behov for mer spisset kompetanse etter hvert som kriminalitetsbildet endres. Dette gjelder særskilt for politiets mulighet til å etterforske IKT-kriminalitet, som påpekt også av Riksrevisjonen i deres evaluering av området.

Politiets kompetanse- og kunnskapsstrategi skal gi et bedre grunnlag for å inneha riktig kompetanse og kunnskap, slik at oppgaver og samfunnsoppdraget løses best mulig også i fremtiden. Strategien ble ferdigstilt i 2021.

Økonomisk fremtidsbilde

Politiets rammer har økt markant de senere år, også i 2021. p Det forventes at det økonomiske handlingsrommet, både i etaten som helhet og i den enkelte enhet, vil bli redusert i årene som kommer. Dette som følge av sterke bindinger og krav som er knyttet til både tjenester, struktur, organisering og effektivisering.

Det er fortsatt et stort behov for å modernisere og utvikle en rekke tjenesteområder i politiet, bl.a. for å tilrettelegge for digitalisering og effektive arbeidsprosesser. God utnyttelse av ressursene vil være nødvendig for at politiet skal kunne fortsette å levere gode tjenester for publikum. I tillegg til hva som er mulig utfra de til enhver tids gjeldende budsjetttrammer, må ambisjoner for utvikling avstemmes mot etatens gjennomføringskapasitet. Det vil fremover være behov for kontinuerlig fokus på effektiviseringstiltak, realisering av gevinster samt sikre god og effektiv drift.

Det sikkerhetspolitiske bilde i verden som er spent og uforutsigbart må også forventes å påvirke politiets ressursbruk fremover.



6. Årsregnskapet 2021

Ledelsens kommentar til årsregnskapet 2021

Formål

Politi- og lensmannsetaten er en virksomhet underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

Etaten utgjør et sentralt ledd i samfunnets samlede innsats for å skape trygghet for den enkelte og sikre fellesskapets interesser. Med døgnkontinuerlig tjeneste, beredskapsressurser, mobilitet og desentralisert lokalisering er politiet et av fellesskapets viktigste redskaper i arbeidet for et trygt samfunn. Politiet har også ansvaret for flere forvaltningsoppgaver og sivil rettspleie.

Bekreftelse

Årsregnskapet for 2021 er avgitt i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS). Relevante styrende dokumenter er Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten, med tilhørende rundskriv samt Bevilgningsreglementet.

Det bekreftes at årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler, gjeld og mellomværende med staten.

Mellomværende med statskassen per 31. desember 2021 utgjorde 593 mill. kroner. Dette består i hovedsak av skyldig skattetrekk

Vurderinger av vesentlige forhold

Tildeling og mindreutgift i 2021

Politi- og lensmannsetatens samlede tildeling var i 2021 22 579 mill. kroner (kap. 400, 440, 442 og 448). I tillegg mottok politiet refusjoner fra folketrygden. Mottatte og avgitte belastningsfullmakter samt inntekter knyttet til bl.a. utførte politioppdrag og salg av utstyr påvirket også politiets totale disponible ramme i 2021.

Det er i 2021 en overførbar mindreutgift på 1 719 mill. kroner som er søkt overført til 2022, jf. note B. Overførbar mindreutgift under kap. 440, post 01 Driftsutgifter utgjør 1 012 mill. kroner. Hovedårsaken til mindreforbruket er pandemisituasjonen som har påvirket ressursbruken i politiet i 2020 og 2021. Politiet fikk overført 668,8 mill. kroner mindreforbruk fra 2020 til 2021, noe som påvirker årsresultatet i 2021. Videre har politiet fått økte tildelinger gjennom året for å håndtere grenseoppdraget. Generelt har pandemien ført til lavere aktivitet i samfunnet, tilgang på materiell og utstyr har vært begrenset og evne og mulighet til å gjennomføre planlagte aktiviteter har blitt utfordret.

Leverandører har som følge av pandemisituasjonen hatt utfordringer med sine leveranser og planlagte anskaffelser er derfor delvis forsinket. Pandemisituasjonen har ført til et generelt lavere aktivitetsnivå i 2021 hva gjelder eksempelvis reiser, kurs og møtevirksomhet. Videre har aktivitet knyttet til internasjonale operasjoner vært vesentlig lavere enn ved normalår.

Driftskostnader

Politiet har endret regnskapsprinsipp til SRS for 2021, og de største endringene som resultat av rapportering iht. SRS er avskrivninger og avsatte påløpte kostnader. I henhold til SRS 1 *Presentasjon av virksomhetsregnskapet* rapporteres det ikke sammenligningstall for resultatet første året etter overgang.

Samlet utgjør driftskostnader 20 026 mill. kroner i 2021.

Den største utgiftsposten for politiet er knyttet til utbetalinger til lønn. I 2021 utgjorde lønnsutbetalinger (inkl. arbeidsgiveravgift, pensjonsutgifter, refusjoner og andre ytelser) om lag 15,5 mrd. kroner, noe som utgjør om lag 74,2 pst. av driftskostnadene i 2021. I politidistriktene utgjør personellutgifter om lag 80 pst. av totale driftsutgifter. Gjennomsnittlig lønnsutgifter per årsverk utgjorde 891 080 kroner i 2021, dvs. en økning sammenlignet med 2020 tilsvarende om lag 2,6 pst.

Andre driftskostnader utgjør om lag 4 610 mill. kroner i 2021, jf. note 5. Av dette er om lag 1 830 mill. kroner knyttet til utgifter til eiendom, bygg og anlegg (EBA). Sammenlignet med 2020 har det vært en netto økning i EBA-utgifter tilsvarende om lag 10 mill. kroner. Det har vært en reduksjon i husleieutgifter, mens utgifter til vedlikehold av egne bygg og anlegg og leide lokaler har økt.

Driftsinntekter

Samlet utgjør inntekter fra drift om lag 976 mill. kroner i 2021.

Gebyrinntekter utgjorde i 2021 om lag 746 mill. kroner, en økning tilsvarende om lag 232 mill. kroner sammenlignet med 2020. Dette har sammenheng med at koronapandemien har påvirket gebyrinntektene for pass og ID-kort i 2020 og 2021. Sammenlignet med 2020 har gebyrinntektene for pass og ID-kort økt i 2021.

Inntekter fra tilskudd og overføringer utgjør om lag 75 mill. kroner i 2021, en nedgang tilsvarende om lag 11 mill. kroner fra 2020. Tilskudd fra EU har økt med om lag 39 mill. kroner sammenlignet med 2020, mens tilskudd fra andre statlige virksomheter har økt med om lag 48 mill. kroner.

Øvrige salgs- og leieinntekter utgjør om lag 137 mill. kroner, en nedgang med om lag 161 mill. kroner sammenlignet med 2020. Politihøgskolens virksomhet sto for 29,5 mill. kroner av salgsinntektene i 2021, i hovedsak knyttet til drift av overnatting og kantinedrift. Koronapandemien har påvirket inntekter knyttet til bl.a. kantinedrift og privatbetalte oppdrag i 2021.

Balanse

Balanseført verdi av varige driftsmidler utgjør om lag 5 231 mill. kroner per 31.12.2021. Tilgangen i året er 509 mill. kroner, og består i hovedsak av kjøretøy, teknisk utstyr og IKT-utstyr.

Avsetninger for påløpte lønnsrelaterte kostnader beløper seg til om lag 2 mrd. kroner.

Revisjonsordning

Regnskapet revideres av Riksrevisjonen og revisjonsberetning forventes innen 1. mai 2022.

Oslo 15.03.2022



Marie Benedicte Bjørnland

politidirektør

Prinsippnote til årsregnskapet 2021

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillinger.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Virksomheten har et unntak fra økonomiregelverket som gjelder bruk av kredittkort til uttak av kontanter i Kripos og Politiets Utlendingsenhet. Unntaket er gyldig til 31.12.2023.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorapporteringen.

Merverdiavgift

Politiet er registrert i merverdiavgiftsregisteret etter Merverdiavgiftslovens § 2-1. Det gjøres fradrag for inngående avgift på varer og tjenester som omsettes til andre. For resten av sin virksomhet er politiet omfattet av nettoføringsordningen for staten.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter kontantprinsippet.

Virksomhetsregnskapet 2021

Regnskapsprinsipper

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføring

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Kostnader som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i all vesentlighet i samme periode som tilhørende inntekt.

Kostnader som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i all vesentlighet i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Politiet resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Alle leieavtaler behandles som operasjonelle avtaler og resultatføres.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av Politiet. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrasket avskrivninger.

Inventar, IKT-utstyr samt en del materiell og utstyr i Politiet med levetid på 3 år eller mer er balanseført selv om de enkeltvis har en verdi på under kr 50 000 da samlet verdi er vesentlig.

Egenutvikling av programvare

Verdien av egne ansattes innsats (lønnskostnader) aktiveres ikke sammen med egenutviklet programvare, men resultatføres. Prinsippet er valgt både fordi verdien ikke

lar seg måle nøyaktig, og fordi kostnaden uansett ikke utgjør en vesentlig del av totalkostnaden for slik programvare.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Beholdninger omfatter driftsmateriell som benyttes i eller utgjør en integrert del av Politiet sin offentlige tjenesteyting. I Politiet gjelder dette materiell og utstyr som lagerføres på sentralt lager. Beholdninger av driftsmateriell er i all hovedsak verdsatt til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for estimert avsetning til forventet tap.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2021

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Postekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merutgift (-) og mindreutgift
0440	Politiet	01	Driftsutgifter	A,B	20 907 536 000	19 644 626 455	1 262 909 545
0440	Politiet	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag	A,B	12 130 000	4 461 068	7 668 932
0440	Politiet	23	Sideutgifter ifbm sivile gjøremål	A,B	33 212 000		33 212 000
0440	Politiet	25	Variable utgifter ved ankomst, mottak og retur i politiets utlendingsforvaltning	A,B	60 159 000	55 628 197	4 530 803
0440	Politiet	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A,B	435 143 000	51 955 441	383 187 559
0440	Politiet	48	Tildeling fra EUs indre sikkerhetsfond (ISF)	A,B	124 749 000	70 606 740	54 142 260
0440	Politiet	70	Tilskudd	A	9 900 000	9 934 638	-34 638
0440	Politiet	73	Tilskudd til Eus grense- og visumfond	A,B	315 729 000	72 859 205	242 869 795
0442	Politi høgskolen	01	Driftsutgifter	A,B	667 214 000	658 810 813	8 403 187
0448	Grensekommisæren	01	Driftsutgifter	A,B	6 349 000	5 837 560	511 440
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Driftsutgifter	A,B	5 306 474	3 938 832	1 367 642
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting	A,B	1 945 000	525 935	1 419 065
0414	Forliksråd og andre domsutgifter	01	Driftsutgifter	B	0	3 116 053	-3 116 053
0414	Forliksråd og andre domsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	B	0	40 353 956	-40 353 956
0444	Politiets sikkerhetstjenester	01	Driftsutgifter	B	0	5 228 635	-5 228 635
0466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.	01	Driftsutgifter	B	0	1 922 268	-1 922 268
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdighetsvederlagsordning	71	Erstatningsansvar m.m.	B	0	5 184 986	-5 184 986
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdighetsvederlagsordning	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning	B	0	5 278 249	-5 278 249
0490	Utlendingsdirektoratet	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	B	0	718 741	-718 741
0858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	01	Driftsutgifter	B	0	852 146	-852 146
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	690 145 257	
Sum utgiftsført					22 579 372 474	21 331 985 176	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Diverse inntekter	A,B	2 150 000	1 494 726	-655 274
3440	Politiet	01	Gebyr - pass og våpen	A	427 999 000	420 519 011	-7 479 989
3440	Politiet	02	Refusjoner mv.	A,B	228 210 000	119 166 592	-109 043 408
3440	Politiet	03	Salgsinntekter	A,B	59 223 000	40 608 984	-18 614 016
3440	Politiet	04	Gebyr - vaktelskaper	A,B	1 500 000	1 218 455	-281 545
3440	Politiet	06	Gebyr - utlendingssaker	A,B	284 240 000	324 160 688	39 920 688
3440	Politiet	07	Gebyr - sivile gjøremål	A,B	925 285 000	101 352	-925 183 648
3440	Politiet	08	Refusjoner fra EUs grense og visumfond	A	32 459 000	32 459 082	82
3442	Politihøgskolen	02	Diverse inntekter	A,B	13 582 000	20 759 296	7 177 296
3442	Politihøgskolen	03	Inntekter fra Justissektorens kurs og øvingssenter	A,B	8 481 000	9 298 212	817 212
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	83	Av alminnelige fordringer		0	3 062	3 062
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	26 000 803	
5309	Tilfeldige inntekter	96	Salg av aksjer		0	60 630	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	1 769 175 227	
Sum inntektsført					1 983 129 000	2 765 026 121	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						18 566 959 055	

Kapitalkontoer			
60094201	Norges Bank KK /innbetalinger		1 862 901 653
60094202	Norges Bank KK/utbetalinger		-20 325 265 059
704475	Endring i mellomværende med statskassen		-104 595 648
Sum rapportert			0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)			
		31.12.2021	31.12.2020
6280	Vega Kommune, leieboerinnskudd	800 000	800 000
704475	Mellomværende med statskassen	-592 714 436	-488 118 788
			Endring
			0
			-104 595 648

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler).
Se note B *Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år* for nærmere forklaring.

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0400 01		5 306 474	5 306 474
0400 23	945 000	1 000 000	1 945 000
0440 01	668 849 000	20 238 687 000	20 907 536 000
0440 22	2 450 000	9 680 000	12 130 000
0440 23		33 212 000	33 212 000
0440 25		60 159 000	60 159 000
0440 45	235 494 000	199 649 000	435 143 000
0440 48	75 855 000	48 894 000	124 749 000
0440 70		9 900 000	9 900 000
0440 73		315 729 000	315 729 000
0442 01	31 776 000	635 438 000	667 214 000
0448 01	171 000	6 178 000	6 349 000
	1 015 540 000	21 563 832 474	22 579 372 474
3400 01		2 150 000	2 150 000
3440 01		427 999 000	427 999 000
3440 02		228 210 000	228 210 000
3440 03		59 223 000	59 223 000
3440 04		1 500 000	1 500 000
3440 06		284 240 000	284 240 000
3440 07		925 285 000	925 285 000
3440 08		32 459 000	32 459 000
3442 02		13 582 000	13 582 000
3442 03		8 481 000	8 481 000
		1 983 129 000	1 983 129 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger (-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0400 01	5 %	1 367 642		1 367 642	-655 274	0		712 369	265 324	265 324
0400 23	"kan overføres"	1 419 065		1 419 065		0		1 419 065	5 355 000	1 419 065
0440 01	5 %	1 262 909 545	-9 674 058	1 253 235 487	-127 938 969	0		1 125 296 518	1 011 934 350	1 011 934 350
0440 22	"kan overføres"	7 668 932		7 668 932		0		7 668 932	23 415 000	7 668 932
0440 23	5 %	33 212 000	-29 764 993	3 447 007		0		3 447 007	1 660 600	1 660 600
0440 25	5 %	4 530 803		4 530 803		0		4 530 803	3 007 950	3 007 950
0440 45	"kan overføres"	383 187 559	-3 995 387	379 192 172		0		379 192 172	977 325 000	379 192 172
0440 48	"kan overføres"	54 142 260		54 142 260		0		54 142 260	216 849 000	54 142 260
0440 73	"kan overføres"	242 869 795		242 869 795		0		242 869 795	470 364 000	242 869 795
0442 01	5 %	8 403 187		8 403 187	7 994 508	0		16 397 695	31 771 900	16 397 695
0448 01	5 %	511 440		511 440		0		511 440	308 900	308 900

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
3440.07	-925 183 648	838 486 877	-86 696 771

* Denne delen skal kun fylles ut og presenteres av virksomheter som har avgitt belastningsfullmakter på inntektskapitler.

Oversikt belastningsfullmakter avgitt til andre virksomheter på kap.post 0440.01

Statens innkreivingsentral - SI - drift av PLØS, CI og RIM.	0440 01	1 750 000	1 310 048	Ref. brev av 17.12.2020 30/158200
Kriminalomsorgsdirektoratet Prosjekt ESAS	0440 01	1 600 000	708 430	Ref. brev av 7.1.2022 21/11455-598
Riksadvokaten, overført fra Oslo politidistrikt	0440 01	450 000	450 000	Ref. brev av 10.1.2022 20/147149 - 3
Domstoladministrasjonen Prosjekt ESAS	0440 01	1 031 000	1 030 536	Ref. brev av 29.05.2020 20/69478-1
Politiets sikkerhetstjeneste - PST - Prosjekt PNR	0440 01	22 800 000	6 175 044	Ref. brev av 31.8.2021 21/11455 - 366
Sum 0440.01		27 631 000	9 674 058	

Følgende midler er overført til Brønnøysundregistrene

Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	0440 23	33 212 000	29 764 993	Ref. brev av 8.2.2021 19/31485-17
--	---------	------------	------------	-----------------------------------

Følgende midler er overført ifbm bygging av data- og beredskapssenter

Politiets sikkerhetstjeneste - PST	0440 45	107 900 000	2 714 831	Belastningsfullmakt med begrenset tilgang
Direktoratet for samfunnssikring og beredskap - DSB	0440 45	1 883 560	1 280 556	Belastningsfullmakt med begrenset tilgang
Samlet	0440 45	109 783 560	3 995 387	

Følgende midler er overført til Skatteetaten - SI

Ref samarbeidsavtale ang. innkreivning (april 2013) - Namsmannen og bøter.	3440 07	1 075 285 000	838 486 877	Ref. brev av 10.2.2021 20/1690-2
--	---------	---------------	-------------	----------------------------------

Oversikt belastningsfullmakter mottatt fra andre virksomheter		Regnskapsført pr.	
		Bevilget	31.12.2021
PST - Politiets sikkerhetstjenester	0444 01	6 070 000	5 228 635 Dokumentasjon oppbevares hos PST pga. konfidensialitet.
Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet - Kompetanseteam - til POD	0858 01	820 232	852 146 Ref. brev av 18.03.2021 2019/56991-10
		6 890 232	6 080 781

Andre tildelinger ihht. Tildelingsbrev 2021		Regnskapsført pr.	
		Bevilget	31.12.2021
Forliksråd og andre domsutgifter	0414 01	<i>generell</i>	3 116 053 Ref. Tildelingsbrev 2021
Forliksråd og andre domsutgifter	0414 21	<i>generell</i>	40 353 956 Ref. Tildelingsbrev 2021
Særskilte straffesaksutgifter	0466 01	<i>generell</i>	1 922 268 Ref. Tildelingsbrev 2021
Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning	0471 71	<i>generell</i>	5 184 986 Ref. Tildelingsbrev 2021
Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning	0471 72	<i>generell</i>	5 278 249 Ref. Tildelingsbrev 2021
UD - Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	0490 75	1 000 000	718 741 Ref. brev av 16.9.21 20/08025-50

Mer- og mindreinntekter (-) i henhold til merinntektsfullmakt pr. 31.12.2021		
Refusjoner	3440 02	-109 043 408
Salgsinntekter	3440 03	-18 614 016
Gebyr - vaktelskaper	3440 04	-281 545
Sum mindreinntekter 3440		-127 938 969
Politihøgskolen	3442 02	7 177 296
Politihøgskolen	3442 03	817 212
Sum merinntekter 3442		7 994 508
Justis- og beredskapsdepartementet	3400 01	-655 274
Sum mindreinntekter 3400		-655 274

Kommentar til overføring av midler fra 2021 til 2022

For overføring av midler fra 2021 til 2022 er 5% regelen (5% av årets tildelinger) benyttet på alle poster, med unntak av 0400.23, 0440.22, 0440.45 og 0440.48. Post 0400.23, 0440.22, 0440.45 og 0440.48 er overført i sin helhet.

Oppstilling av artskontorrapportering 31.12.2021

	31.12.2021	31.12.2020
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	745 999 506	514 136 408
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	74 540 716	86 095 367
Salgs- og leieinntekter	134 292 433	297 432 173
Andre inntekter	19 580 807	4 749 636
<i>Sum inntekter fra drift</i>	974 413 462	902 413 583
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	15 397 866 562	14 453 124 956
Andre utbetalinger til drift	4 628 251 391	4 522 937 931
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	20 026 117 953	18 976 062 887
Netto rapporterte driftsutgifter	19 051 704 490	18 073 649 304
Investerings- og finansinntekter rapportert til		
Innbetaling av finansinntekter	1 532 598	54 411
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	1 532 598	54 411
Investerings- og finansutgifter rapportert til		
Utbetaling til investeringer	607 049 547	602 362 113
Utbetaling av finansutgifter	4 833 750	1 616 755
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	611 883 297	603 978 868
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	610 350 699	603 924 457
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	2 559 925	23 913 427
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	2 559 925	23 913 427
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	9 934 638	9 533 965
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	9 934 638	9 533 965
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	23 440 878	22 155 000
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	1 769 175 227	1 663 604 465
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633,	690 145 257	715 523 292
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	-1 102 470 847	-970 236 172
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	18 566 959 055	17 692 958 127

Oversikt over mellomværende med statskassen **		
	31.12.2021	31.12.2020
Fordringer på ansatte	4 678 151	4 927 532
Kontanter	4 961 532	3 029 423
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-586 653 511	-485 321 518
Skyldige offentlige avgifter	-5 231 427	-5 144 667
Mottatte forskuddsbetalinger	-5 593 200	-3 791 012
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	1 094 271	611 743
Differanser på bank og uidentifiserte inntekter	-3 109 889	-4 749 179
Avstemningsdifferanser	-2 860 363	2 318 890
Sum mellomværende med statskassen	-592 714 436	-488 118 788

Kommentar til sammenligningstall for artskontorrapportering: Sammenligningstall fra 2020 er endret på regnskapslinjenivå for mellomværende med statskassen, sum mellomværende er ikke påvirket av endringen i mal.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2021
Driftsinntekter		
Inntekt fra bevilgninger	1	19 920 605 981
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	75 291 176
Inntekt fra gebyrer	1	746 060 844
Salgs- og leieinntekter	1	136 849 346
Andre driftsinntekter	1	18 124 767
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>20 896 932 114</i>
Driftskostnader		
Varekostnader	10	-13 119 252
Lønnskostnader	2	15 509 646 747
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	787 567 108
Andre driftskostnader	5	4 609 536 394
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>20 893 630 998</i>
Driftsresultat		3 301 117
Finansinntekter og finanskostnader		
Finansinntekter	6	1 532 598
Finanskostnader	6	4 833 715
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-3 301 117</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	2 559 925
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		2 559 925
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Tilskudd til andre	9	9 934 638
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		9 934 638
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		<i>0</i>

Balanse – eiendeler

	Note	31.12.2021	1.1.2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	602 793 715	736 243 853
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	115 926 257	9 027 000
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>718 719 972</i>	<i>745 270 853</i>
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	2 978 010 678	3 122 204 558
Maskiner og transportmidler	4	1 252 258 771	1 230 578 202
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	995 052 328	1 025 797 205
Anlegg under utførelse	4	5 305 684	
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>5 230 627 461</i>	<i>5 378 579 965</i>
III Finansielle anleggsmidler			
Leietakerinnskudd		800 000	800 000
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		<i>800 000</i>	<i>800 000</i>
Sum anleggsmidler		5 950 147 433	6 124 650 818
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	11	127 706 454	97 700 000
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		<i>127 706 454</i>	<i>97 700 000</i>
II Fordringer			
Kundefordringer	12	17 680 643	10 921 108
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	13	0	260 000
Andre fordringer	14	396 043 424	80 665 414
<i>Sum fordringer</i>		<i>413 724 067</i>	<i>91 846 522</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	15	312 613 073	321 224 692
Kontanter og lignende	15	4 961 532	3 029 423
Bankinnskudd sivil rettspleie, egen spesifikasjon	15	64 880 308	
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>382 454 914</i>	<i>324 254 115</i>
Sum omløpsmidler		923 885 434	513 800 637
Sum eiendeler drift		6 874 032 867	6 638 451 455
Sum eiendeler		6 874 032 867	6 638 451 455

Balanse - Statens kapital og gjeld

	Note	31.12.2021	1.1.2021
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapital			
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	3 384 545 833	3 743 057 795
<i>Sum avregninger</i>		3 384 545 833	3 743 057 795
Sum statens kapital		3 384 545 833	3 743 057 795
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
II Annen langsiktig gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		290 608 092	105 427 043
Skyldig skattetrekk		586 653 511	485 321 518
Skyldige offentlige avgifter		236 131 900	224 017 016
Avsatte feriepenger		1 359 753 183	1 283 214 492
Mottatt forskuddsbetaling	13	10 645 300	9 076 622
Beslaglagte kontanter	16	312 613 073	320 934 692
Annen gjeld til ansatte	16	475 195 318	433 788 768
Påløpte kostnader	16	148 146 542	28 864 334
Annen kortsiktig gjeld	16	4 859 806	4 749 179
Kortsiktig gjeld sivil rettspleie, egen spesifikasjon	16	64 880 308	
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		3 489 487 034	2 895 393 663
Sum gjeld		3 489 487 034	2 895 393 663
Sum statens kapital og gjeld drift		6 874 032 867	6 638 451 459
Sum statens kapital og gjeld		6 874 032 867	6 638 451 459

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2021
Inntekt fra bevilgninger*	
Inntekt fra bevilgninger	19 920 605 981
Sum inntekt fra bevilgninger	19 920 605 981
*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null. For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.	
Inntekt fra tilskudd og overføringer	
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	2 219 545
Tilskudd fra EU	72 053 759
Andre tilskudd og overføringer	1 017 872
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	75 291 176
Inntekt fra gebyrer	
Gebyrer	746 060 844
Sum inntekt fra gebyrer	746 060 844
Salgs- og leieinntekter	
Salgsinntekt, avgiftspliktig	10 258 371
Salgsinntekt, avgiftsfri	7 655 784
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	117 168 440
Leieinntekter	1 766 751
Sum salgs- og leieinntekter	136 849 346
Andre driftsinntekter	
Gevinst ved avgang av anleggsmidler	3 171 023
Andre driftsinntekter	14 953 744
Sum andre driftsinntekter	18 124 767
Sum driftsinntekter	20 896 932 114

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2021
Lønn	11 404 974 519
Feriepenger	1 354 503 653
Arbeidsgiveravgift	1 781 023 580
Pensjonskostnader*	1 381 095 611
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-639 958 301
Andre ytelser	228 007 685
Sum lønnskostnader	15 509 646 747
 Antall utførte årsverk	 17 280
* Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2021 er 14 prosent.	

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	1 088 565 857	9 027 000	1 097 592 857
Tilgang i året	778 295	106 899 257	107 677 552
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	1 089 344 152	115 926 257	1 205 270 409
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	352 321 965	0	352 321 965
Ordinære avskrivninger i året	134 228 472	0	134 228 472
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2021	602 793 715	115 926 257	718 719 972
<u>Oversikt over tilgang i året</u>			
Prosjektnavn	Beløp		
Sikkerhet - Kontroll og etterlevelse	17 284		
Utviklingsporteføljen - EES - Entry/Exit system	17 194 272		
Utviklingsporteføljen - EES - Entry/Exit system PIT	33 802 204		
Utviklingsporteføljen - ETIAS - European Travel Information and	2 324 530		
Utviklingsporteføljen - FRIDA	24 523 099		
Utviklingsporteføljen - Objektsikring	2 460 335		
Utviklingsporteføljen - Samordning av distanse møter	263 097		
Utviklingsporteføljen - SIS Recast	11 156 755		
Utviklingsporteføljen - Tilgang for politimessige formål PIT	2 953 572		
Utviklingsporteføljen - TOVE - Taps- og verifikasjonstjeneste	12 204 110		
	106 899 257		

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	10 000 000	3 161 181 085	2 227 458 006	1 744 986 120	0	0	7 143 625 211
Tilgang i året	0	1 482 680	266 850 364	236 230 972	5 305 684	0	509 869 700
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	-33 410 192	0	0	0	-33 410 192
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost	10 000 000	3 162 663 765	2 460 898 178	1 981 217 092	5 305 684	0	7 620 084 719
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	48 976 528	996 879 922	719 189 113	0	0	1 765 045 563
Ordinære avskrivninger i året	0	145 676 559	241 217 971	266 444 106	0	0	653 338 636
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	-28 588 798	0	0	0	-28 588 798
Balanseført verdi 31.12.2021	10 000 000	2 968 010 678	1 251 389 083	995 583 873	5 305 684	0	5 230 289 318
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	
Avhendelse av varige driftsmidler i 2021:							
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	4 599 523	0	0	0	4 599 523
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	-4 821 394	0	0	0	-4 821 394
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	-221 871	0	0	0	-221 871
<u>Kommentar til tilgang i året</u>							
Tilgang på maskiner og transportmidler består av anskaffelse av kjøretøy for totalt ca 195 mnok og teknisk utstyr for ca 71 mnok							
Avgang på ca 33 mnok består av salg av biler							
Tilgang på driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende består i hovedsak av IKT utstyr							

Note 5 Andre driftskostnader

31.12.2021						
Husleie						1 448 636 041
Vedlikehold egne bygg og anlegg						22 046 525
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler						66 040 619
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler						293 277 630
Leie maskiner, inventar og lignende						375 956 054
Mindre utstysanskaffelser						342 422 627
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.						172 278 118
Kjøp av konsulenttjenester						318 279 820
Kjøp av andre fremmede tjenester						735 674 227
Reiser og diett						107 944 412
Tap og lignende						19 627 446
Øvrige driftskostnader						707 352 876
Sum andre driftskostnader						4 609 536 394
Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler						
Gjenværende varighet	Type eiendel					
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Nødnett	Sum
Konto	64201	63011, 63101	64001, 64501, 64601	641*, 643*, 644*	69081	
Leiebeløp	218 918 253	1 310 626 446	73 385 383	37 366 093	161 428 565	1 801 724 740
Varighet*	1-10 år	1-25 år	1-8 år	1-5 år	1-10 år	
Kostnadsført leiebetaling for perioden	218 918 253	1 310 626 446	73 385 383	37 366 093	161 428 565	1 801 724 740
*På ikke kansellerbare avtaler						

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2021
Finansinntekter	
Renteinntekter	3 062
Valutagevinst (agio)	1 468 906
Annen finansinntekt	60 630
Sum finansinntekter	1 532 598
Finanskostnader	
Rentekostnad	422 379
Valutatap (disagio)	4 404 915
Annen finanskostnad	6 421
Sum finanskostnader	4 833 715

Note 7A Sammenheng mellom avregnet med statskasse og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)			
	31.12.2021	01.01.2021	
Avregnet med statskassen i balansen	3 384 545 833	3 743 057 514	-358 511 680
Endring i avregnet med statskassen			
<i>Konsernkontaer i Norges Bank</i>			
Konsernkonto utbetaling			-20 325 265 059
Konsernkonto innbetaling			1 862 901 653
Netto trekk konsernkonto			-18 462 363 407
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)</i>			
- Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			-2 559 925
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer			9 934 638
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>			
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)			19 920 605 981
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			-1 792 616 105
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)			686 434 230
<i>Andre avstemmingsposter</i>			
Aktivering av investering beredskapssenteret 2020			-919 521
Korreksjon av avsetning			-4 211
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>			358 511 680
Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen			0
Sum endring i avregnet med statskassen *			358 511 680
*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.			

Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskasse og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen			
	31.12.2021	31.12.2021	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	718 719 972		718 719 972
Varige driftsmidler	5 230 627 461		5 230 627 461
<i>Sum</i>	<i>5 949 347 433</i>	<i>0</i>	<i>5 949 347 433</i>
Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer	800 000	0	800 000
<i>Sum</i>	<i>800 000</i>	<i>0</i>	<i>800 000</i>
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	127 706 454	0	127 706 454
Kundefordringer	17 680 643	0	17 680 643
Andre fordringer	396 043 424	4 692 099	391 351 325
Bankinnskudd, kontanter og lignende	317 574 605	4 961 532	312 613 073
Bankinnskudd, sivil rettspleie	64 880 308	0	64 880 308
<i>Sum</i>	<i>923 885 434</i>	<i>9 653 632</i>	<i>914 231 803</i>
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-290 608 092	0	-290 608 092
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-586 653 511	-586 653 511	0
Skyldige offentlige avgifter	-236 131 900	-5 231 427	-230 900 473
Avsatte feriepenger	-1 359 753 183	0	-1 359 753 183
Mottatt forskuddsbetaling	-10 645 300	-5 593 200	-5 052 100
Annen kortsiktig gjeld	-940 814 739	-4 889 929	-935 924 810
Kortsiktig gjeld sivil rettspleie	-64 880 308	0	-64 880 308
<i>Sum</i>	<i>-3 489 487 034</i>	<i>-602 368 067</i>	<i>-2 887 118 967</i>
Sum	3 384 545 833	-592 714 436	3 977 260 269
Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.			

Kommentar til andre fordringer

Innbetalt akonto fra kunder med beløp ca 11 mnok er ikke hensyntatt i kundefordringer, da disse inngår under annen kortsiktig gjeld.

Kommentar til beslaglagte midler - bankinnskudd

Beslaglagte kontanter i forbindelse med straffesaker er hensyntatt under bankinnskudd og kontanter med til sammen ca 313 mnok

Tilsvarende beløp er ført under annen kortsiktig gjeld.

Når dom er avgjort, blir de beslaglagte midlene inntektsført til Staten, alternativt tilbakeført opprinnelig eier.

Det er tatt beslag i andre objekter (ikke kontanter). Disse er ikke en del av regnskapet.

Kommentarer til annen kortsiktig gjeld

Avsetning fleksitid og skyldig påløpt lønn på ca 475 mnok

Periodisering av faktura med fakturadato i 2021 på ca 134 mnok

Beslaglagte kontanter på ca 313 mnok

Note 8 Innkretingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	31.12.2021
Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m	2 559 925
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	2 559 925
<u>Kommentar til andre overføringer til staten</u> Regnskapslinjen består i hovedsak av inntekter vedrørende beslag og kostnader knyttet til oppbevaring av hittegods	

Note 9 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer til staten

	31.12.2021
Utbetaling av tilskudd til andre	9 934 638
Sum tilskudd til andre	9 934 638
<u>Kommentar til tilskuddsforvaltning</u> Regnskapslinjen består av utbetalte tilskudd til fysisk sikring av tros- og livsynssamfunn og andre poster i henhold til Prop. 1 S, kap. 440, post 70	

Note 10 Varekostnad

	31.12.2021
Frakt, toll og sped. - innkjøp råvarer og deler	141 656
Kjøpte varer for videresalg	7 517 425
Salg (innbetaling) av solgte varer	- 32 957 041
Innkjøp av mat og mineralvann for videresalg	12 263 057
Innkjøp av alkoholholdige varer for videresalg	231 736
Innkjøp av lærebøker for videresalg	289 196
Beholdningsendring varer for videresalg Jaren	- 605 280
Sum varekostnad	-13 119 252
<u>Kommentar til varekostnad</u>	
Salgsinntekter vedrørende internsalg av materiell og kjøretøy i politiet bokføres i denne kontogruppen	
Beholdningsøkning på 29 mnok vedrørende biler på lager innkjøpt i 2020 og 2021 er i sin helhet bokført på lager i 2021.	
Dette fører til at total varekostnad er et kreditbeløp (17 mnok av beholdningsendringen gjelder biler som ble kjøpt inn i 2020).	
Annen varekostnad gjelder varekjøp for Politihøgskolen sin hotell- og restaurantvirksomhet	

Note 11 Beholdning av varer og driftsmateriell

	31.12.2021	01.01.2021
Anskaffelseskost		
Lagerbeholdning driftsmateriell	127 706 454	97 700 000
Sum anskaffelseskost	127 706 454	97 700 000
Sum beholdning av varer og driftsmateriell	127 706 454	97 700 000
<u>Kommentar til lagerbeholdning</u>		
Lagerbeholdning gjelder beholdning av driftsmateriell og transportmidler på sentralt lager på Jaren		
Ukurans er løpende kostnadsført til en verdi av ca 570 000 kroner		

Note 12 Kundefordringer

	31.12.2021	01.01.2021
Kundefordringer til pålydende	22 227 493	21 283 693
Avsatt til forventet tap (-)	-4 546 850	-10 362 585
Sum kundefordringer	17 680 643	10 921 108

Note 13 Mottatt forskuddsbetaling

	31.12.2021	01.01.2021
Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)		
Opptjent, ikke fakturert driftsinntekt	0	260 000
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	260 000
	31.12.2021	01.01.2021
Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)		
Mottatt forskuddsbetaling privatbetalte oppdrag	10 645 300	9 076 622
Sum mottatt forskuddsbetaling	10 645 300	9 076 622

Note 14 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2021	01.01.2021
Forskuddsbetalt lønn	573 122	175 456
Reiseforskudd	115 000	109 194
Personallån	3 990 039	4 642 882
Forskuddsbetalt husleie	329 521 411	
Andre forskuddsbetalte kostnader	4 746 615	33 795 457
Andre fordringer	57 097 246	41 942 425
Sum andre kortsiktige fordringer	396 043 434	80 665 414
<u>Kommentar til kortsiktige fordringer</u>		
Andre fordringer består i hovedsak av tilgodehavende fra NAV (refusjoner sykepenger og foreldrepenger)		

Note 15 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2021	01.01.2021
Øvrige bankkontoer (utenfor statens konsernkontoordning)	312 613 073	321 224 692
Kontantbeholdninger	4 961 532	3 029 423
Bankkonto Sivil rettspleie, egen spesifikasjon	64 880 308	
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	382 454 914	324 254 115
<i>Kommentarer til annen kortsiktig gjeld</i> Bankkonto sivil rettspleie er summen av innstående midler, forvaltes på vegne av skyldnere og kreditorer i hhv frivillig gjeldsordning og tvangsinndrivelse. Bokføres i egen regnskapsklient, og dokumenteres separat		

Note 16 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2021	1.1.2021
Lønn	-1 094 271	611 743
Annen gjeld til ansatte	475 195 318	433 788 768
Påløpte kostnader	148 146 542	28 864 334
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	3 079 766	3 155 195
Diverse andre poster	2 874 311	982 241
Beslaglagte kontanter	312 613 073	320 934 692
Kortsiktig gjeld sivil rettspleie, egen spesifikasjon	64 880 308	
Sum annen kortsiktig gjeld	1 005 695 047	788 336 973
<i>Kommentarer til annen kortsiktig gjeld</i> Avsetning fleksitid og skyldig påløpt lønn på ca 475 mnok Inkludert i regnskapslinjen påløpte kostnader er periodisering av faktura med fakturadato i 2021 på ca 134 mnok Annen kortsiktig gjeld inkluderer beslaglagte kontanter på ca 313 mnok Kortsiktig gjeld sivil rettspleie er summen av innstående midler, forvaltes på vegne av skyldnere og kreditorer i hhv frivillig gjeldsordning og tvangsinndrivelse. Bokføres i egen regnskapsklient, og dokumenteres separat		



POLITIET

Politiets årsrapport 2021

Utgitt: xx. mars 2022

Utgiver: Politidirektoratet

Foto: Politiet

